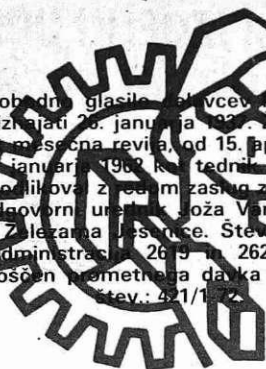

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 13. DECEMBRA 1984

ŠTEVILKA: 49 • XXXIII

Naš kovinar, svobodni glasilo, avtor ID, kot predhodnik Železarnja začel izhajati 28. januarja 1984. Železarnja izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1982 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito in likovni zbiratelj zasluga za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik: Boža Vardi - Naslov: Uredništvo Železarnja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščeni prometnega danka po pristojnem mnenju revije: 421/12.

NAŠI IZDELKI DODAJNIH MATERIALOV USTREZAJO TUDI NAJBOLJ ZAHTEVNIM KUPCEM

JANEZ BEGEŠ, VODJA TEMELJNE ORGANIZACIJE ELEKTRODE, je najprej delal v naši železarni, potem pa je odšel na izpopolnjevanje v tujino. Kot predavatelj na Institutu za varilstvo v Ljubljani je pridobil še več novih izkušenj na področju razvoja dodatnih materialov in se po več letih zopet vrnil v Železarno ter prevzel odgovorne naloge vodje temeljne organizacije. V razgovoru z njim smo razgrnili celo paleto zanimivih vprašanj od poslovanja njihove temeljne organizacije do ponavljanja proizvodnih programov različnih proizvajalcev dodatnih materialov.

PLANSKE USMERITVE IN ODLOČITVE MORAJO IZHAJATI IZ DOLOGOROČNEGA PROGRAMA GOSPODARSKE STABILIZACIJE

S sprejetjem odloka o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana občine Jesenice za obdobje 1986-1995 oziroma za nekatera področja do leta 2000 ter srednjeročnega plana za obdobje 1986-1990 na sejah zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora Skupščine občine Jesenice, 26. marca letos, so se začele aktivnosti pri vseh temeljnih nosilcih samoupravnega planiranja in v tem času že potekajo razprave o analizi dosedanjega razvoja in razvojnih možnostih ter o smernicah za pripravo teh planskih dokumentov. Pregledovanje teh dokumentov pa nam na nekaterih področjih pokaže, da marsikje niso upoštevali ustavnih in zakonskih določil in da so mnogokje obšli dolgoročni program gospodarske stabilizacije, da niso upoštevali programskih dokumentov Zveze komunistov Jugoslavije in Zveze komunistov Slovenije ter predloga smernic za dolgoročni plan SR Slovenije. Nekateri predlogi razvojnih možnosti in smernic kažejo tudi na to, da niso bili grajeni na znanstvenih spoznanjih in njih temelječih razvojnih možnostih, niti niso upoštevali ekonomskih zakonitosti, kakor to opredeljuje ustava. Tak pristop k izdelavi teh dokumentov pa seveda zahteva široko timsko delo strokovnjakov različnih smeri in poklicev.

Ta uvod je predvsem namenjen namenjnim možnostim in smernicam razvoja družbenih dejavnosti v občini, o čemer so v teh dneh začele potekati razprave na sejah skupščin samoupravnih interesnih skupnosti. Iz gradiva, ki je za vse samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti objavljen v 13. številki Delegata, glasila Skupščine občine Jesenice in samoupravnih interesnih skupnosti občine, lahko brez posebnih analiz ugotovimo, da niso bila upoštevana skupna razvojna izhodišča in razvoj gospodarstva oziroma rast družbene produktivnosti dela in družbenega proizvoda ter vpliv družbenih dejavnosti na ta razvoj. V dosedanjem ekstenzivnem razvoju, da bi čim prej dosegli ustrezno razvojno raven, je prihajalo tudi do neusklajenosti v razvoju občine pa tudi posameznih družbenih dejavnosti in ravno zato bi morali razvoj za naslednjih petnajst let načrtovati bolj usklajeno in zato tudi bolj selektivno, predvsem pa izhajati iz dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije.

Pri tem se vsekakor zavedamo, da v tem času, ko se rešujemo iz gospodarskih težav, sredstva za družbene dejavnosti morajo biti nižja od rasti družbenega proizvoda, hkrati pa tudi, da bomo morali dosedanje ekstenzivno in ekspanzivno rast teh dejavnosti zamenjati z intenzivnim razvojem in enakomerno rastjo v okviru realnih možnosti združenega dela in vse družbe.

Teh možnosti v preteklosti večkrat nismo upoštevali in zato smo v tem prehodnem obdobju morali na nekaterih področjih narediti korak nazaj. Tako smo, na primer, kljub nekaterim opozorilom kvantitativno razvijali celodnevno osnovno šolstvo ob istočasni gradnji novega šolskega prostora, sicer z družbenim samoprispevkom, vendar pa je režija po izgradnji padla v breme skupne porabe, s čimer se je slabšal ekonomski položaj delavcev v vzgoji in izobraževanju, hkrati pa so se zmanjševala sredstva za ostale družbene dejavnosti, ker združeno delo ob znanih gospodarskih težavah ni več zmoglo take obremenitve. Tak ekstenzivni razvoj smo v želji, da bi čim prej dvignili raven, beležili tudi na področju otroškega varstva in zdravstvenega varstva, kar vključno z vzgojo in izobraževanjem predstavlja za letošnje leto 6,77 % družbenega proizvoda v občini, medtem ko za kulturo, telesno kulturo, socialno skrbstvo in raziskovanje ostane le 0,63 % družbenega proizvoda, v skupnih sredstvih skupne porabe za te namene.

Kakor navaja dolgoročni program gospodarske stabilizacije oziroma politika razvoja družbenih dejavnosti kot faktor gospodarske stabilizacije, ki konkretizira dolgoročni program, bo v prihodnem obdobju, to je do konca tega srednjeročnega načrta, zaradi zmanjšanih materialnih možnosti, potrebno skrajno selektivno obravnavati skupno porabo za družbene dejavnosti, vendar pa bodo po tem obdobju, z doslednim uresničevanjem politike gospodarske stabilizacije, nastajale možnosti za boljši gnetni položaj družbenih dejavnosti na podlagi delitve po delu in rezultatih dela.

Zato že omenjeni stabilizacijski dokument naroča, da je potrebno kritično proučiti razvoj družbenih dejavnosti in določiti smeri za reševanje ugotovljenih problemov, da bi dosegli popolnejše in skladnejše uresničevanje funkcij družbenih dejavnosti in njihovo kar največjo učinkovitost in kvaliteto, kot faktorja stabilizacije. Brez primerne vključevanja družbenih dejavnosti v proces družbene reprodukcije, se bo povečevala nestabilnost. Zato teh dejavnosti ne bi smeli obravnavati kot porabo, temveč kot bistven pogoj za napredek proizvodnje in družbe.

Zato bi v naslednjem razvojnem obdobju morali preseči dosedanje prakso indeksiranja sredstev za posamezno družbeno dejavnost in različne politične pritisk, kar je povzročalo velika neskladja v dosedanjem razvoju in z vidika uresničevanja gospodarske stabilizacije ugotovili, kakšna je udeležba družbenih dejavnosti v delitvi družbenega proizvoda in narodnega dohodka in v tej zvezi tudi ugotovili in oceniti, kakšna je bila politika razvoja družbenih dejavnosti v občini. Pri ugotavljanju deleža družbenih dejavnosti (znanost, zdravstvo, izobraževanje, kultura, telesna kultura in socialna varnost) v družbenem proizvodu in narodnem dohodku, bo seveda potrebno ločiti ostale dejavnosti, ki jih statistično vodimo pod »skupnimi potrebami.« Za navedene dejavnosti znaša letošnji delež v družbenem proizvodu občine 7,40 %, za prihodnje leto pa je predviden v višini 7,08 %, kar je daleč pod slovenskim in jugoslovanskim poprečjem.

Že omenjeni dokument navaja, »da z vidika dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije ne smemo zanemariti dejstva, da potrebuje socialistična samoupravna družba izobraževanja, kulturnega, zdravega in socialno varovanega delavca oziroma delovnega človeka in občana. Z razvojem družbenih dejavnosti nastajajo možnosti za večjo delovno storilnost ter hkrati s tem dohodek, kakor tudi materialna podlaga za osvoboditev človekove osebnosti, etičnih, humanih in kulturnih vrednot vsakega delovnega človeka in občana. Če hočemo ta cilj doseči, moramo s stališča dolgoročnega razvoja nujno računati z večjim deležem sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb.«

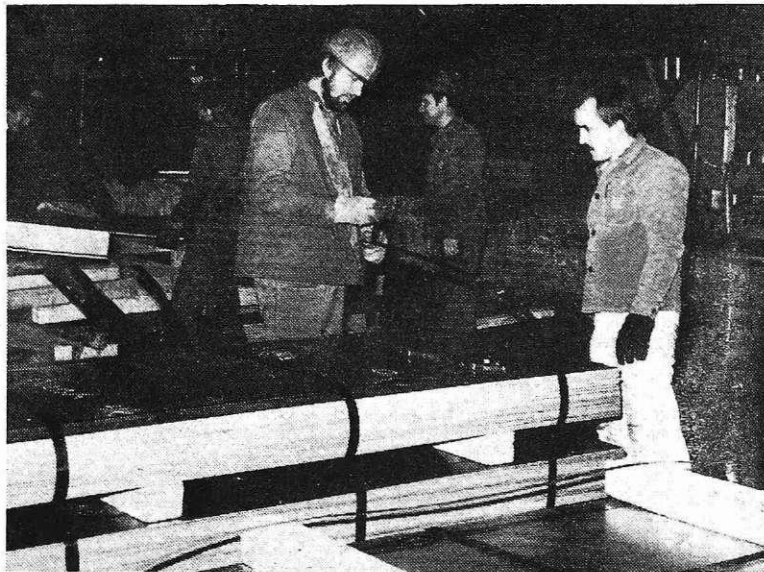
Pri oblikovanju razvojnih možnosti in smernic za naslednje srednjeročno obdobje, kot so podane v gradivu delegatom, ni opazna odgovornost občinskih organov, ki morajo ustvarjati in zagotavljati razmere za enakopravno uveljavljanje ustavnih pravic delavcev ter usmerjati in usklajevati razvoj družbenih dejavnosti, medsebojno in z gibanjem proizvodnosti družbenega dela ter z možnostmi gospodarstva in družbe. Za oblikovanje nadaljnjih dokumentov razvoja do leta 1995 oziroma 2000 nas čaka še veliko odgovornega dela.

»Temeljna organizacija Elektrode je po devetih mesecih dela uspešno poslovala, saj je gospodarski načrt izpolnila 102,9 odstotno, načrt proizvodnje dodatnih materialov pa 98 odstotno. Količinsko se je produktivnost (ne računajoč ognjevdružni material) v primerjavi z devetimi meseci lanskega leta povečala za 2,6 odstotka, pa tudi izplen je iz meseca v mesec večji. Kateri dejavniki so vplivali na tako ugoden poslovni rezultat?«

»Devetmesečni poslovni rezultati so bili zares zelo ugodni, v naslednjih dveh pa se je pozitiven rezultat še izboljševal, saj je bilo v proizvodnjo vključenega precej specialnega programa, s katerim nam je uspelo dvigniti njeno vrednost.

K izboljšanju rezultatov poslovanja v drugi polovici leta so prispevali

(Nadaljevanje na 2. strani)

Solidarnostno delo na liniji za razrez pločevine v TOZD valjarna bluming štekel (foto I. Kučina)

V NOVEMBRU SLABŠA SKUPNA, BOLJŠA GOTOVA PROIZVODNJA

V začetku novembra položaj proizvodnje ni bil najboljši, vendar se je kasneje precej popravil. To velja predvsem za gotovo proizvodnjo, medtem ko je bila skupna proizvodnja zaradi težav na plavžih in v Jeklarni nekoliko slabša. Z operativnim programom predvidena skupna proizvodnja je bila dosežena 95,6 % in gotova proizvodnja 102 %. Tudi mesečni cilj finančne realizacije 3,6 milijarde din je bil dosežen. Dobava vložka iz tujih virov in za uslužnostno prevažanje je bila tudi v novembru dobra.

IZVOZ V NOVEMBRU ZELO DOBER, V ENAJSTIH MESECIH POD PRIČAKOVANJI

V novembru smo plan izvoza dosegli 104,4 odstotka, saj smo od načrtovanih 2.530.100 dolarjev izvozili za 2.641.920 dolarjev naših izdelkov. Na konvertibilno področje smo izvozili za 2.149.000 dolarjev in plan izpolnili 98,5 odstotno, na klirniško pa 492.830 dolarjev, kar je 141,6 odstotka planirane količine. V enajstih mesecih bi morali izvoziti za 32.200.000 dolarjev naših izdelkov, kar smo izpolnili le 83 odstotno, saj je bila vrednost izvoza v enajstih mesecih 26.796.460 dolarjev. Na konvertibilno področje smo izvozili 90 odstotkov načrtovane količine in iztržili 19.106.000 dolarjev, klirniški izvoz pa smo izpolnili le 70 odstotno in iztržili 7.690.000 dolarjev.

(Nadaljevanje na 2. strani)

INOVACIJSKA DEJAVNOST V NOVEMBRU

V novembru so odbori za gospodarstvo na treh sejah obravnavali šest predlogov tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in idej ter jih pozitivno ocenili in odobrili ustrezna nadomestila. Skupni prihodek oziroma koristi so 2.160.590 din, zato je šestnajst novatorjev prejelo 103.262 din posebnih nadomestil ali 4,7 % od ugotovljenih koristi.

TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Avtorjem Igorju MEŽKU, Fabijanu HANŽKU, Jožu KASTELICU, Antonu JUVANČIČU in Janezu PRETNARJU je bilo odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila za popravilo neuporabnih sklopov bluming ogrodja. Sestavni del valjarskega ogrodja na blumingu je tudi sklopka, ki je bila po enoletnem obratovanju neuporabna, ker so na

prehodu med stebлом in glavo sklopke nastale razpoke. Tako se je nabiralo čedalje več poškodovanih sklopov. Zaradi kritičnega pomanjkanja rezervnih sklopov so avtorji izboljšave prišli do zamisli, da bi jih popravili, oziroma usposobili za ponovno normalno obratovanje. Popravljen sklopka je enako dobra kot nova.

(Nadaljevanje na 6. strani)

KADRI Z VIŠOKO IN VIŠJO ŠOLO V ŽELEZARNI

Kakorkoli že je visoko strokoven kader v Železarni izkoriščen: potreben je. Ta na videz vsakomur jasna ali celo naivna ugotovitev pa takoj dobi drugačno težo, ko se začnemo spraševati: koliko znanja prispeva k novoustanovitvi in presežni vrednosti? K dohodku Železarnje.

To nam ni znano, zato v dani situaciji lahko samo kvantitativno ugotavljamo, kakšno je stanje na področju kadrov z visoko in višjo šolo. In na podlagi teh količin sklepamo tudi o določenih kvalitativnih kazalcih.

V zadovoljstvo nam je to, da število kadra z visoko šolo od leta 1976 (to bo izhodiščno leto, rast je bila zabe-

ležena že v prejšnjih letih) raste. V zadnjem letu se je število delavcev z visoko šolo povečalo za dvanajst. 30. 6. 1984 je bilo v Železarni zaposlenih 196 delavcev z visoko izobrazbo (lani ob istem času 184). Glede na stalež 6.263 zaposlenih to pomeni 3,13 % kadra z visoko izobrazbo. Da se je ta odstotek toliko dvignil, ima

(Nadaljevanje na 8. strani)

TOZD PLAVŽ

V tem mesecu so na obeh plavžih imeli po eno večjo okvaro. Plavž št. 1 zaradi okvare na plašču ni obratoval 60,30 ur, plavž št. 2 pa zaradi popravila kanala med kavperjem št. 4 in 5 ter kaminom 59 ur. Razen tega sta bili na kavperjih št. 3 in 5 še dve manjši okvari, kar je povzročilo na plavžu št. 2. 15 ur obratovalnega zastoja. Zato je bil zaradi slabše kvalitete železove rude znižani operativni program dosežen 95,5 %, družbeni plan pa le 77,6 %.

TOZD JEKLARNA

Zaradi obratovalnih zastojev na obeh plavžih in zaradi tega manjše količine izdelanega grodlja so v SM jeklarni v novembru obratovali s petimi SM pečmi samo tri dni, 22 dni s štirimi in s tremi pečmi pet dni. Razen tega so imeli zaradi pomanjkanja grodlja tudi občasne težave z izpolnjevanjem kvalitetnega asortimenta. Zaradi takšne situacije so v SM jeklarni dosegli družbeni plan skupne proizvodnje 86,4 %. V elektro jeklarni so dosegli nekoliko povišani operativni program skupne proizvodnje 85,1 %. Vzrok za to je bil predvsem precejšen odpis neustreznega jekla.

Na napravi za kontinuirno vlivanje so vlili 4.656 ton gredic ali 105,8 % družbenega plana.

TOZD LIVARNA

Za november načrtovano skupno proizvodnjo so v TOZD Livarna izpolnili 106,9 %. Tujim naročnikom so odpremili 50,5 ton odlitkov.

(Nadaljevanje na 6. strani)

DOBER START V ZADNJI MESEC LETA

Po podatkih statistične službe smo v prvih desetih dneh izdelali 40.690,1 tone skupne proizvodnje, kar je 96,4 % družbenega plana in 101,2 % operativnega programa.

V TOZD Plavž so izdelali 4.970,7 tone grodlja in tako dosegli 96,3 % družbenega plana, oziroma 118,6 % zmanjšane operativnega programa.

V TOZD Jeklarna so vili 13.785 ton jekla in tako izpolnili operativni program 101,6 %.

Odpremili smo 8.980,1 tone gotovih izdelkov in storitev, kar je le 80,6 % družbenega plana in 86,8 % operativnega programa.

NAŠI IZDELKI DODAJNIH MATERIALOV USTREZAJO TUDI NAJBOLJ ZAHTEVNIM KUPCEM

(Nadaljevanje s 1. strani)

tudi drugi dejavniki, predvsem brzdjenje proizvodnih stroškov, povečana delovna zavzetost zaposlenih ter že dolgo pričakovana delna korekcija cen naših izdelkov.

»Na okrogli mizi o prodaji izdelkov okroglega programa, ki je bila ob koncu oktobra, ste omenili, da je cena dodajnih materialov v primerjavi s cenami osnovnih materialov precej nižja, ker v dodajne materiale vgrajujemo vedno bolj zahtevne in kvalitetne sestavine ter vedno več znanja in dela. Kakšno pa je razmerje med cenami osnovnih in dodajnih materialov v svetu?»

»Cene dodajnih materialov so v zahodni Evropi in ZDA vedno ohranjale svoj nivo v razmerju do osnovnega materiala. Pri nas pa je to razmerje deformirano, prav tako, kakor tudi ni pravega razmerja cen med različnimi vrstami elektrod in med različnimi dimenzijami istih vrst elektrod.

Dodajni materiali pri investicijah, kot je, na primer, jeklena konstrukcija (most), res predstavljajo minimalen delež stroškov, vendar imajo zaradi zahtev in odgovornosti veliko večjo pomembnost. Zato pravi kupec, ki zna računati, ne gleda na ceno elektrod, ampak na njeno kvaliteto in produktivnost. Dodajni material mora biti pri jeklenih konstrukcijah (če ostanemo samo pri tem primeru) neoporečen, kar pomeni, da mora imeti elektroda optimalne varilno-tehnične lastnosti in mora zagotoviti ustrezno produktivnost, zvari pa morajo biti brezhibni.

»V proizvodnji dodajnih materialov predstavljajo surovine precejšen strošek, zato ste v temeljni organizaciji že razmišljali o tem, da bi se oskrbovali doma. Kako daleč ste že pri uresničevanju teh načrtov?»

»V primerjavi z devetimi meseci prejšnjega leta so stroški za porabljene surovine narasli za 56,7 odstotka. Zato smo se odločili, da bomo vedno spremljali gibanje cen surovin na domačem in tujem tržišču. Ker se surovine, ki jih potrebujemo za našo proizvodnjo, zelo hitro dražijo, se vedno bolj usmerjamo na uporabo domačih surovin za vse dodajne materiale, saj te možnosti obstajajo. Vendar pa smo pri naročanju surovin pri domačih proizvajalcih zelo zahtevni in vedno sprejememo le take surovine, ki ustrezajo našim regulativom. Le tako namreč lahko obdržimo kvaliteto naših izdelkov in seveda tudi kupce.

»Na okrogli mizi ste omenili, da imate velike težave tudi zaradi neradne oskrbe s kvalitetno žico iz Valjarne žice in profilov. So se razmere glede oskrbe že kaj spremenile?»

»Naša proizvodnja bi lahko bila bistveno večja, če bi imeli zagotovljene večje količine kvalitetne žice. Sedaj v Železarni žico uporabljamo za manj lukretivne (donosne) izdelke, mi je pa nimamo, da bi to žico z delom in znanjem oplemenitili in jo kot elektrodo vrednostno bolje prodali.

»Posebno nerazumljivo je, da temeljni organizaciji Elektrode, največjemu proizvajalcu dodajnih materialov v Jugoslaviji, bolj kot komu drugemu primanjkuje visoko legirane žice za dokaj donosen specialni program. Razvoj teh žic je prepočasen in zanemarljiv, zato je nujno treba več naporov in denarja vložiti na to področje.

Žico dobivamo tudi v okviru kooperacije z Oerlikonom iz Švice, manj uspešno pa je sodelovanje z Železarno Ravne. To je dokaj nerazumljivo, saj smo vendar vsi v eni sestavljeni organizaciji. Z razgovori poskušamo doseči boljše sodelovanje in določene spremembe, ker zavračanje reševanja tega problema škoduje vsem slovenskim železar- nam.

»Omenili ste, da smo v razvoj in tehnologijo proizvodnje žice premalo vlagali in da se nam to danes že maščuje. Kako pa je s spremljanjem tehnologije in razvojem dodajnih materialov?»

»Naša železarna namenja razvoju dodajnih materialov precej denarja, saj imamo primerno opremo in veliko kadra, ki uspešno dela na razvojnem in raziskovalnem področju za dodajne materiale. Tudi sodelovanje s strokovnjaki iz tujine, predvsem z Oerlikonom, je zelo dobro, zato smo v razvoju dodajnih materialov vedno na tekočem. Premalo pa so še izkoriščene možnosti za vključevanje razvojnih in raziskovalnih kapacitet Inštituta za varilstvo iz Ljubljane.

Ker stalno spremljamo razvoj dodajnih materialov, smo trgu sposobni ponuditi tudi take izdelke, ki jih drugi še niso osvojili. V kratkem bomo namreč začeli proizvajati aglomerirane praške za varjenje, katere

smo do sedaj uvažali. Ker varilni prašek omogoča avtomatsko varjenje tudi zahtevnejših osnovnih materialov, bomo z njim pokrili potrebe v ladjedelnicah, v proizvodnji cevi velikih premerov in na drugih zahtevnih področjih.

»V zadnjih letih se je proizvodnja dodajnih materialov v Jugoslaviji precej razmahnila. Priča smo odobritvam investicij za nove tovarne elektrod. Ali menite, da je takšno podvajanje proizvodnje dodajnih materialov na jugoslovanskem trgu smotno?»

Janez Begeš, vodja TOZD Elektrode

»V industrijsko razvitih državah Evrope in Amerike predstavlja delež dodajnih materialov v odnosu na potrošeno jeklo le 0,30 do 0,40 odstotka, v manj razvitih deželah istega področja pa je ta delež dvakrat večji. Pri nas je delež dodajnih materialov že dosegel maksimum, zato bodo novi jugoslovanski proizvajalci teh materialov svoje izdelke prisiljeni izvažati. Izvoz v sili pa pomeni nižje prodajne cene na tujem trgu in zaradi negativnih tečajnih razlik občutno zmanjšanje rasti dohodka. Takšnega izvoza za vsako ceno pa si nihče ne more privoščiti.

Naša železarna mora stremeti za tem, da se proizvodnja dodajnih materialov izpopolnjuje, ker imamo največ možnosti, da trgu ponudimo ekstremno kvalitetne izdelke v zelo širokem asortimentu. Vsaka nova proizvodnja dodajnih materialov v Jugoslaviji bo imela velike težave pri prodoru na domači trg, ki je že zelo zasičen, na tujem trgu pa so zahteve glede kvalitete še precej večje kot doma. Problem je namreč v tem, da se bo proizvodni program novih proizvajalcev v najboljšem primeru le ponovil, če ne bo spoznana potreba po kooperaciji in dopolnjevanju. V svetu se namreč zaradi popolnosti svetovnega trga proizvajalci dodajnih materialov že usmerjajo v združevanje in usklajevanje proizvodnje.

Lilijana Kos

V NOVEMBRU VEČJI OSEBNI DOHODEK KOT MESEC POPREJ

Po podatkih, ki smo jih prejeli tik pred redakcijo Železarnja, je osebni dohodek za november v poprečju za 4,5 % večji kot v oktobru. Čeprav rezultati v skupni proizvodnji niso bili zadovoljivi, smo njen izpad nadoknadili z dobrimi rezultati pri gotovi proizvodnji in prodaji in s tem dosegli cilj poslovanja za november in si zagotovili tudi ugodno osnovo za doseganje cilja v decembru.

Objektivne težave, ki so povzročile večji izpad proizvodnje v TOZD Plavž, Jeklarna in Valjarna bluming-štel, so bile upošteevane pri izračunu osebnega dohodka, tako da tudi delavci teh temeljnih organizacij 15. decembra ne bodo prejeli nižjega osebnega dohodka kot v prejšnjem mesecu, zlasti pa ne tisti, ki so na praznične dni delali.

Vse temeljne organizacije končne proizvodnje so bile pri izpolnjevanju količinskih rezultatov uspešne. Večina je tudi uspešno izpolnjevala programe, zato je osebni dohodek večji v vseh temeljnih organizacijah razen v TOZD Elektrode, kjer so bili

usmerjeni v strukturo proizvodnje z nižjo prodajno ceno, kar je vplivalo, da je novembrski osebni dohodek minimalno manjši od oktobrskega, čeprav je bil v obračunu osebnega dohodka omiljen vpliv slabše strukture proizvodnje.

V storitveni dejavnosti je povečanje osebnih dohodkov v poprečju nekoliko manjše kot v proizvodnih temeljnih organizacijah, ker je delež prazničnega dela manjši. Večja učinkovitost pa se odraža tudi v teh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

Oddelek za nagrajevanje

Sodelavca v komandni kabini valjarne bluming (foto I. Kučina)

IZ ŽELEZARNE RAVNE

NOVEMBRSKI CILJI DOSEŽENI

Tudi cilje, postavljene za november, so delavci Železarne Ravne dosegli. Jeklarna je izdelala več kot 22.000 ton surovega jekla, kar je v novembru, ki je zaradi praznikov krajši mesec, zelo spodbudno. V drugih TOZD so izdelali okoli 12.500 ton proizvodov za prodajo in dosegli 2,24 milijarde din fakturirane realizacije. Na konvertibilno tržišče so izvozili za okrog 1,88 milijona dolarjev. Zaradi takega uspeha bo mesečna stimulacija okrog 7.000 din in bo poprečni osebni dohodek za november v Železarni Ravne nekaj pod 40.000 din.

Tudi decembrski cilji so že znani: najmanj 2,20 milijarde din fakturirane realizacije in 1,7 milijona dolarjev konvertibilnega izvoza. Ker fizični obseg proizvodnje v TOZD finalisti- stih kaže, da je končno proizvodnjo še možno povečati, je to njihova naj- važnejša naloga za december, za je- klarje pa izboljšati kvaliteto.

Za praznike, ob dnevu republike, so v Železarni Ravne poleg vzdrževalcev in tistih, ki so opravljali inventuro, delali še valjavci. Na srednji in lahki progi so izvaljali 1.000 ton izdelkov (790 ton srednjih in 210 ton lahkih profilov) in tako za 30 % presegli normo. Taka delovna zmaga je za vso Železarno pomembna, še posebej zato, ker se rezultati štejejo že za december, ko ciljev tudi zaradi krajših rokov ne bo lahko dosegli.

Ker so TOZD Železarne Ravne za

prihodnje leto predlagale povečanje števila delavcev za okoli 4,8 %, bo kadrovska služba skupaj z ravnatelji ponovno usklajala plan zaposlenih. Iz planov bodo izločeni tisti delavci, ki jih zaradi kadrovskega deficita ne bo mogoče zaposliti. Tako bi se število delavcev (brez dveh TOZD) povečalo največ za 1 %.

TOZD Družbeni standard bo na novo organizirala razdeljevanje ma- lic v Železarni. Da bo manj čakanja, bo povečala število delilnih mest. Po novem letu bo drugačen sistem upo- rabe blokov. Vsak bo dobil na začet- ku meseca blok z 51 listki, na kate- ri bodo odtisnjeni datumi. Vsak li- stek bo veljal le določenega dne, to- rej jih ne bo mogoče več zbirati in namesto malic jemati drugo hrano. Bloki bodo poslej samo to, kar v bi- stvu so: bloki za malico.

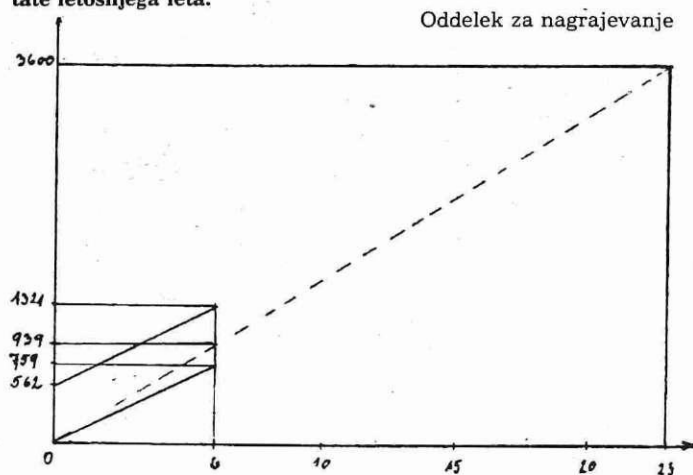
DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA

V šestih dneh decembra smo dosegli 759,8 milijona dinarjev reali- zacije ali poprečno 126,6 milijona din na dan, to pa je samo 80,6 % pri- čakovane dnevne realizacije (156,6 milij. din).

Pri doseganju skupnega cilja torej v prvih dneh decembra za- ostajamo za 30 milij. din na dan. Rezultat je slabši kot v prejšnjih me- secih.

Z od prvega oktobra naprej doseženo realizacijo smo sedaj še nad pričakovano realizacijo, vendar le zaradi rezerve iz oktobra in novem- bra, ko smo prodali za 562 milijonov din več blaga, kot smo si zastavili s programom za odpravo motenj v poslovanju.

Ce le ne bo prišlo do prevelikih zastojev v poslovanju, doseganje skupnega cilja za tromesečje in december ne bi smelo biti vprašljivo, ob tem, da smo si z dobro prodajo v preteklih dveh mesecih ustvarili solidno osnovo. Pomembno je, da zaloge končnih izdelkov našim kup- cem čimprej odpremo, da bo čimveč plačil zajetih v poslovne rezul- tate letošnjega leta.

LEGENDA: 1321 — dosežena realizacija skupaj s presežkom; 939 — planirana realizacija za šest dni; 759 — dosežena v šestih dneh.

INFORMACIJA O STANJU PROJEKTA JEKLARNA 2

Glavna fizična dela so potekala na zemljskih delih in izkopih za pomožne prostore jeklarne 2 na lokaciji Bela in na skladišču vložka — nasip in skladišču maziv.

Nadaljevala so se dela na ureditvi gradbišča, in sicer na obvozni poti ter prestavitvi 20 kV daljnovoda Završnica—Jesenice. Vsa dela potekajo trenutno brez večjih težav.

Zelo pomembne aktivnosti tečejo na projektiranju gradbenih ob- jektov in opreme. Pri tem delu nastaja glavna težava pri pridobivanju potrebnih podatkov od tujega dobavitelja MDH. Ta namreč kasni in s tem povzroča veliko težav domačim projektantom oz. izvajalcem del. S tem v zvezi je tudi projektni svet na svoji seji sprejel ustrezne sklepe.

Od ostalih aktivnosti je zelo pomembno tudi to, da je končno obli- kovan predlog organizacije, nagrajevanja in zasedbe vodilnih funkcij projekta, kar naj bi potrdili še pristojni samoupravni organi.

Sektor novogradenj

IZVOZ V NOVEMBRU ZELO DOBER, V ENAJSTIH MESECIH POD PRIČAKOVANJMI

(Nadaljevanje s 1. strani)

IZVOZ V NOVEMBRU ...

Vzrok za nedoseganje načrtovane- ga izvoza na konvertibilno področje je, da je v letošnjem letu povsem iz- padel načrtovani izvoz 3500 ton vle- čene žice za armaturne mreže v Irak. Ta izpad se bo lahko poznal tu- di pri izpolnjevanju letnega gospo- darskega načrta izvoza. Poleg tega imamo še sedaj težave pri plačilu ko- ličin, ki smo jih Iraku dobavili v prejšnjih letih. Počakati moramo na plačilo več kot 450 tisoč dolarjev, in sicer še dve leti, ko bodo ta sredstva likvidna. Glede na omenjene težave je 90 odstotno izpolnjevanje enajst- mesečnih obveznosti zelo lep dose- žek, h kateremu so prispevale vse iz- vzorne temeljne organizacije, ki so svoje obveznosti zelo odgovorno iz- polnjevale.

Za leto smo načrtovali, da bomo na klirinško področje izvozili za 12 milijonov dolarjev naših izdelkov (za nas pomeni klirinško področje iz- voz v Sovjetsko zvezo in Češkoslo- vaško). Za železarno Jesenice pomeni izvoz v vzhodnoevropske države ozi- roma v dežele s plačilom v kliringu pravzaprav menjavo metalurških proizvodov. V zameno za izvožene gotove izdelke namreč uvažamo su- rovine, jekleni odpadki in polproiz- vode, ki bi jih sicer morali kupiti v državah s konvertibilno valuto.

Letos smo v Sovjetsko zvezo izvo- zili 5000 ton varilnih elektrod v vred- nosti 3,185.000 dolarjev in za to do- slej prejeli že 30 tisoč ton jeklenega odpadka, do konca leta pa ga bomo dobili še pet tisoč ton. Na Češkoslo- vaško bomo letos izvozili za sedem milijonov klirinških dolarjev naših izdelkov, kar predstavlja 1170 ton di- namo trakov, 1200 ton nerjavne plo- čevine, 1000 ton embalarnega traku in 1200 ton varilne žice pod zaščit- nim plinom CO₂. V letu 1985 bomo iz-

vozili vsaj 1300 ton nerjavne pločevi- ne, ker smo pri izpolnjevanju tega izvoza vse leto občutno zaostajali.

V zameno za letos izvožene proiz- vode v vrednosti sedem milijonov dolarjev iz čeških valjarn tekoče prejemamo toplo valjane kolse. Letos jih bomo prejeli 16.200 ton, nekaj ton pa v prvem tromesečju novega leta. Tako bomo pokrili potrebe temeljnih organizacij Hladna valjarna Bela in Hladna valjarna Jesenice.

Poleg naštetega smo v vzhodno- evropske države izvozili dodatnih 7.150 ton naših izdelkov v vrednosti 4.370.000 dolarjev. Vendar smo te iz- delke izvozili na Poljsko in v Bolga- rijo, kjer nam izvoz priznajo kot iz- voz na konvertibilno področje.

Pri izvozu v te države so sklenjene kompenzacijske pogodbe, zato bomo iz Poljske za izvoženih 314 ton ne- rjavne pločevine, 542 ton konstruk- cijske pločevine, 1350 ton ozkih hlad- nih valjanih trakov, 2900 ton avto- matnega jekla in 390 ton varilnih elektrod v vrednosti 3.400.000 dolar- jev prejeli 10.000 ton toplo valjanih trakov za potrebe Hladne valjarne Jesenice in večjo količino starega že- leza.

V Bolgarijo izvažamo avtomatno jeklo (letos smo ga izvozili 877 ton) in varilne elektrode (letos tisoč ton) v skupni vrednosti 970.000 dolarjev. V zameno za izvožene izdelke smo že prejeli 600 ton SiMn, 2450 ton be- lega surovega železa, 60 ton niklja in večjo količino toplo valjanih trakov. Omenjeno prikazuje, da naša že- lezarna izvažna v vzhodnoevropske države več kot tretjino svojih izdelkov, vendar pri tem na podlagi kompen- zacijskih pogodb za svoje potrebe uvozi preproste surovine in pol- proizvode, ki bi jih sicer morala ku- piti na konvertibilnem področju, to pa bi za Železarno pomenilo toliko manj deviz za druge potrebe.

Lilijana Kos

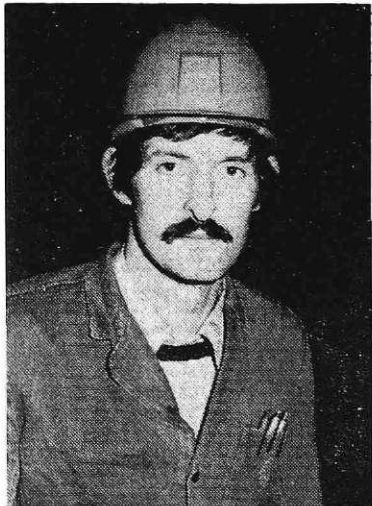
SODELAVCI TOZD HVB O DOSEŽENIH REZULTATIH

Delavci TOZD Hladna valjarna Bela so ob dnevu republike praznovali osmo obletnico obratovanja temeljne organizacije, pa tudi svojo veliko delovno zmago. Do tega dneva so proizvedli 100.085 ton pločevine in tako letni plan proizvodnje izpolnili kar mesec dni pred rokom. Pravijo, da je tak rezultat možen le, če je vedno na razpolago dovolj vložka.

Toda to le ne more biti vse. V TOZD veliko razmišljajo, kako izboljšati proizvodnjo, zmanjšati porabo energije, povečati izplen, izboljševati kvaliteto itd. Da pri tem ne čakajo na pobude od drugod, kaže tudi podatek, da so ukrepe za izboljšanje proizvodnih rezultatov sprejeli že v marcu, torej pred ukrepi, ki jih je predlagal poslovodni odbor oziroma takoj potem, ko se je izkazalo, da poslujejo z izgubo. Kar okoli 60 nalog so si zadali v okviru sanacijskih ukrepov ali v okviru razvojnega programa temeljne organizacije. Mnoge so že uresničili, druge so v izvajanju, nekaterih pa se bodo še lotili.

O rezultatih, ki so jih dosegli, pa tudi o težavah in nalogah, ki jih še čakajo, smo se pogovarjali s sodelavci iz te temeljne organizacije.

MARJAN ŽURMAN je vodja odpreme v TOZD HVB. Dvanajst let dela v Železarni, v TOZD HVB pa je že od samega začetka njenega obratovanja.

»Mislim, da so rezultati, ki smo jih dosegli, predvsem odraz dobrega dela in velike samoiniciative, ki so jo naši delavci vseskozi kazali pri svojem delu. K temu so pripomogli vsi zaposleni. Prepričan sem, da bi lahko delali še bolje; če bi imeli na razpolago dovolj ustreznega vložka.

Plan odpreme smo dosegli že 23. novembra. To je velik uspeh in s tako zagnanostjo lahko do konca leta dosežemo tudi 110.000 ton proizvodnje. Glede odpreme lahko rečem, da so sodelavci iz oddelka prodaje in izvoza dosti pripomogli k našemu uspehu. Ko nam je česa začelo primanjkovati, so pomagali reševati situacijo in tako pripomogli k doseženim rezultatom.

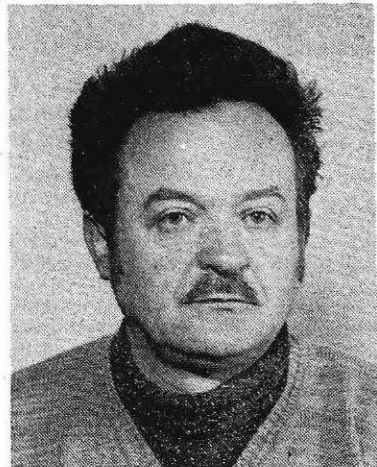
Pohvale, ki jih sedaj prejemamo, naj bi nam bile v spodbudo, da bomo še bolj zavzetim delom naredili še več. Ne smemo torej zaspati na lovorikah, češ, dosegli smo tisto, kar smo načrtovali in sedaj lahko odnehamo. Dobro delo se pozna tudi pri naših osebnih dohodkih. Veliko namreč delamo na tem, da bi bolje zaslužili, delovna disciplina je tudi boljša, in manj je izostankov. Vidi se, da je boljši zaslužek odvisen od boljšega dela. Mislim, da je to dobro, kajti to nam bo omogočilo doseganje boljših rezultatov. Naša rezerva je boljši asortiment, zato se moramo sedaj angažirati na tem področju.

VINKO SKUMAVEC je vodja proizvodnje adjustaze. Dvajset let že dela v Železarni, v TOZD HVB pa je prišel aprila 1976. leta, torej pred začetkom obratovanja.

»Z rezultati našega letošnjega dela sem zelo zadovoljen, zanima pa me, kakšni bodo finančni učinki, kajti proizvodnja je količinsko dosežena, nismo pa dosegli željenega asortimenta proizvodov. Te delovne rezultate smo dosegli, ker smo imeli na razpolago dovolj vložka in zaradi sprememb, ki smo jih uvedli v teh-

nologiji, predvsem pa zaradi sprememb pri organizaciji dela. Seveda je k tem rezultatom pripomoglo tudi boljše delo vseh zaposlenih. Pozna se, da so rešene težave pri delu žerjavov. Dosti pa bomo morali še storiti pri izboljšanju kvalitete in asortimenta izdelkov. Veliko možnosti za to nam nudi tudi vakuumsko vlivanje v TOZD Jeklarna.

BRANKO ŠUVAK je izmenski delovodja v TOZD HVB, dela od leta 1977, v Železarni pa je zaposlen že 35 let.

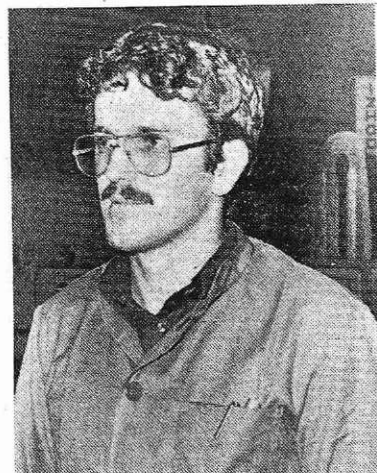
»Z rezultatom, ki smo ga letos dosegli v TOZD HVB, sem zelo zadovoljen. Vendarle nam je uspelo dokazati, da znamo dobro delati, če le imamo možnosti za to. Dolgo časa smo morali poslušati očitke, da za nas delajo drugi, z letošnjim delovnim rezultatom pa smo dokazali, da smo pripravljeni veliko delati, če imamo dovolj vložka. Poudariti pa moram, da predvsem delavci z nižjimi osebnimi dohodki niso pravilno nagrajeni glede na vloženi trud.

V temeljni organizaciji je prišlo v času od začetka obratovanja pa do danes do mnogih sprememb na tehnološkem in na organizacijskem področju, ki so sad lastnih izkušenj. Rezultat vseh teh sprememb je tudi, da se je kader v TOZD ustalil. Ni več take fluktuacije kot v preteklih letih. Zaradi večjega čuta pripadnosti kolektivu pa se je izboljšala tudi delovna in tehnološka disciplina.

Dosti so k doseženim rezultatom pripomogle tudi inovacije. Zelo pomembna za naš delovni uspeh je rešitev problema varjenja kolobarjev. S tem se je izplen bistveno povečal. Prepričan sem, da bomo v prihodnosti lahko dosegli tudi boljše rezultate, če bomo imeli na razpolago dovolj vložnega materiala.

MIHA HLADNIK je vodja proizvodnje žarilnice, v TOZD HVB pa je zaposlen od začetka njenega obratovanja.

»Tudi sam sem zelo zadovoljen z doseženimi rezultati. So sad boljšega dela in odstranitve vrste težav, ki so nas pestile v preteklosti. Najbolj pa je pomembno, da smo imeli skozi

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Družbena prehrana in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

PONOVNO OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

1. II. NATAKAR-TOČAJ šifra 9107 D-3 6. kategorija 1 oseba

POGOJI: triletna gostinska šola — smer natakar; dvomesečno poskusno delo.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku osmih dni na kadrovski sektor Železarne Jesenice, Cesta železarjev 8, z oznako »za TOZD Družbena prehrana«.

RAZPORED DEŽURSTVA V VATROSTALNI ZENICA TOZD JESENICE

15. in 16. decembra, Edi CENČEK, Mojstrana, Delavska 11. Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure v Vatrostalni, telefon 81-743, oziroma telefon Železarne 34-65.

V preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv doma.

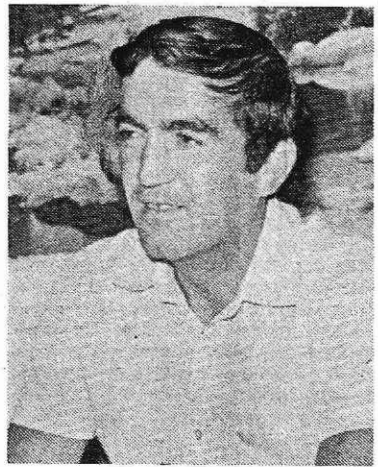

vse leto na razpolago dovolj vložka. Letos smo se končno lotili tudi vrste tehnoloških problemov in jih odpravili. V bodoče nam obljublja več dinamno pločevine za vložek, kar bo nedvomno vplivalo na rezultate dela, veliko pa si obetamo tudi od vakuumске naprave v TOZD Jeklarna.

Mislim pa, da bi lahko delali še bolje. Na dosežene rezultate ne smemo gledati preveč enostransko, kajti bolj kot izvaljana količina pločevine je pomemben finančni učinek našega poslovanja. Mislim, da količine proizvodnje ne bi smeli več zviševati, zato pa bi morali izboljšati asortiment izdelkov. Izdelovati bi morali več specialnih žarjenih jekel, več dinamno kvalitete, kromovih jekel...

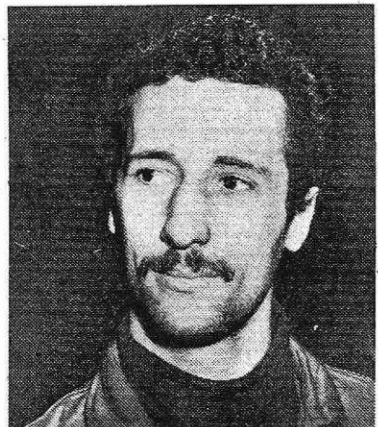
ČEDOMIR TRILLOVIČ je previjalec na RVL liniji in žarilec. V Železarni je zaposlen že 16 let, v TOZD HVB pa dela od vsega začetka.

»Menim, da smo z letošnjim rezultatom dokazali, da smo sposobni na-

rediti veliko, seveda če imamo dovolj vložka. Letos je bilo glede založenosti z vložkom za nas izredno leto, z njegovo boljšo kvaliteto pa bi prav gotovo naredili še več. Mislim, da so ljudje pripravljeni delati še več, pa tudi naprave, ki jih imamo v TOZD, nam omogočajo boljše rezultate. V preteklosti smo imeli veliko težav zaradi žerjavovodij; ker delo na žerjavih ni bilo pravilno stimulirano, je primanjkovalo žerjavovodij in zato smo imeli veliko zastojev. Letos je tudi ta problem rešen.

SENAD ISLAMOVIČ je žarjavovodja v žarilnici. Pet let je zaposlen v Železarni, vseskozi v TOZD HVB.

»Zadovoljen sem z rezultati, ki smo jih letos dosegli. Čuti se, da delamo dobro, bolje kot prejšnja leta. Sodelovanje med žerjavovodji in delavci na linijah je boljše. Ravno tako so boljši odnosi med delavci in vodstvom.

Sedaj, ko so žerjavovodje drugače stimulirani za svoje delo, nas je dovolj, tako da vsak dela na svojem žerjavu. Prej, ko je žerjavovodij primanjkovalo, si moral delati na dveh žerjavih. Hoditi z enega žerjava na drugega večkrat v eni dnini je zelo naporno, pa še veliko zastojev povzroča s tem. Mislim, da tako kot sedaj za nas žerjavovodje še ni bilo poskrbljeno. Zahtevali smo tudi ponovno vrednotenje dela na žerjavih, kajti delo ni na vseh žerjavih enako težko. Nekje se dela več, drugje manj.

Če bomo naslednje leto delali tako kot letos in če bodo naši medsebojni odnosi taki kot so sedaj, bomo zagotovo dosegli take rezultate kot letos.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 17. DO 23. DECEMBRA

17. decembra, Janez BIČEK, vodja TOZD Jeklarna, Jesenice, Udarca 9, tel. št. 83-193.

18. decembra, Stanko ČOP, vodja inv. razvoja, Žirovnica 80/a, tel. št. 80-036.

19. decembra, Zdravko Črv, vodja inv. razvoja, Jesenice, C. 1. maja 32, tel. št. 2660 (doma).

20. decembra, Marin GABROVŠEK, član PO, Bled, Ribenska 8/c, tel. št. 78-157.

21. decembra, Vitomir GRIČAR, vodja TOZD Valjarna deb. pl., Jesenice, Titova 2, tel. št. 81-279.

22. decembra, Franc GASSER, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste 22/b.

23. decembra, Avgust KARBA, vodja OPP, Jesenice, Svetinova 10, tel. št. 83-248.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovodnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 17. 12.	FRANC BERNIK	ANTON KAVČIČ
TOREK — 18. 12.	MARJAN ENDLIHER	MIROSLAV ZUPAN
SREDA — 19. 12.	IVAN SLAMNIK	IGOR LOGAR
ČETRTEK — 20. 12.	MARJAN ERMAN	JOŽE PEZDIRNIK
PETEK — 21. 12.	DUŠAN ŠMID	FRANC CERKOVNIK
SOBOTA — 22. 12.	KAREL KOBLAR	JANEZ ARH
NEDELJA — 23. 12.	MITJA BENEDIČIČ	STANE MENCINGER

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 17. do 22. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante: DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Matej Andoljšek.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borce: dr. Ivica Vreš.

V soboto, 22. decembra, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej. Za borce od 11. do 12. ure.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mr. dr. Bela Gazafi.

Za Vatrostalno od 15.30 do 16.30.

V soboto, 22. decembra, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mr. dr. Bela Gazafi.

SODELAVCEM, KI ŠE NISO OPRAVILI PROSTOVOLJNEGA DELA

Obveščamo vse sodelavce, ki še niso opravili osemurnega prostovoljnega dela, da to lahko opravijo do 25. decembra v naslednjih TOZD: Jeklarna, Valjarna žice in profilov, Žičarna, Hladna valjarna Jesenice, Profilarna, Žebljarna in Elektrode.

Prijave zbira področni kadroviki, ki tudi vodijo usklajevanje. KADROVSKI SEKTOR

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja delovne skupnosti E-TKR-NG in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE NA OTK

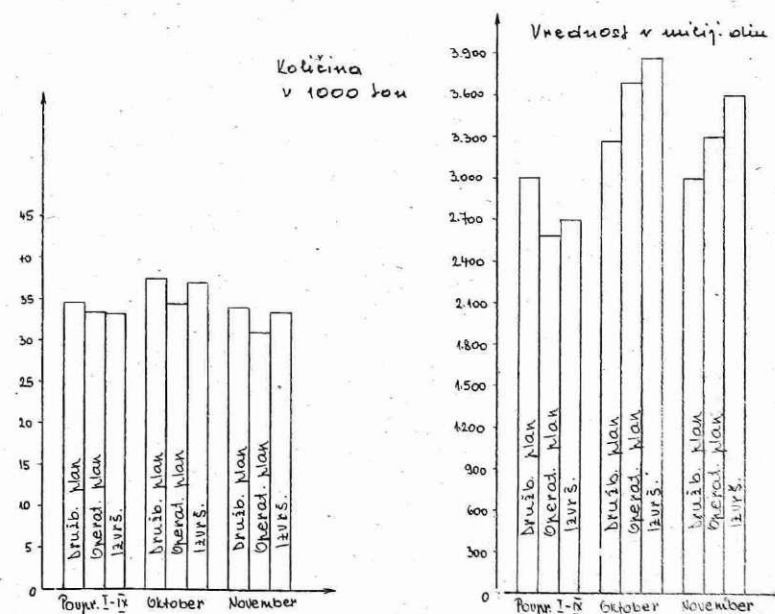
II. ANALITIK šifra 5737 U-3 8. ktg. 1 oseba

POGOJI: kemijska srednja šola ali šola za kemijske laborante in eno leto delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku osmih dni po objavi na kadrovski sektor Železarne Jesenice z oznako »za delovno skupnost ETN«.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

GRAFIČNI PRIKAZ PRODAJE ZA OBDOBJE JANUAR—NOVEMBER (OSNOVNA NETO REALIZACIJA IN STORITVE PREVALJANJA)

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

17. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNE

V torek, 4. decembra, so se na 17. seji sestali člani odbora za splošne zadeve pri DS Železarne. Obravnavali so poročila o izvrševanju sklepov prejšnje seje, odobrili službena potovanja v tujino, potrdili poročila in ocene opravljenih službenih potovanj v tujino in rešili tekoče zadeve.

Odbor je obravnaval poročila o izvrševanju sklepov in ugotovil, da so vsi izvršeni. Odobril je službena potovanja v tujino naslednjim delavcem:

- Francu Podlipniku in Aleksandru Mandeljcu v Claustel v Zahodno Nemčijo na ogled visoke tehnične šole in inštituta katedre za preoblikovanje, ki je opremljen za vse vrste raziskav s področja preoblikovanja in valjanja trakov,

- Danielu Ažmanu v Prago v ČSSR zaradi dogovorov o blagovni menjavi s ČSSR v 1985. letu,

- Valentinu Erjavšku in Danielu Ažmanu v Katovice na Poljsko zaradi urejanja poslov za sklenitev pogodbe za metalurško menjavo za I. polletje 1985. leta s poljskimi partnerji.

Zaradi nujnosti potovanja so člani posebne komisije 14. in 19. novembra obravnavali dodatne vloge in predlagali sklepe, s katerimi se je odbor seznanil in jih potrdil:

- Božidar Brudar je potoval v Köln v ZRN na strokovno izpopolnjevanje.

- Boris Bregant, Marin Gabrovšek in sofer Drago Grčar so potovali v Italijo k firmi Petini — Videm, za

radi možnosti dolgoročnega sodelovanja v maloobrobnem prometu.

- Anton Sitar, Aleksander Mandeljč sta potovala v Tenneck v Avstrijo k firmi Sulzau — Werfen na razgovore o prevzemu valja za bluming.

Odbor je v nadaljevanju obravnaval poročila in pozitivno ocenil službena potovanja v tujino:

- Daniela Ažmana v Leipzigu v NDR, kjer je bil na razgovorih glede metalurške menjave z NDR prek Metallurgiehandel Berlin.

- Janka Kelbla, Vito Mirja Gričarja in Jožeta Zidarja v Düsseldorfu v ZRN, kamor so šli zaradi prevzema ravnalnega stroja, vendar bo odbor to poročilo ponovno obravnaval na naslednji seji.

- Borisa Breganta in Borisa Pesjaka v ZRN pri firmi Mannesmann Demag in KFW Banka na jugoslovansko nemških razgovorih v Bonnu in na razgovorih v zvezi s koriščenjem finančnih sredstev in plačil KFW Frankfurt za dobavljeno opremo.

- Janka Kelbla in Jožeta Zidarja pri firmi Drever International Lige Belgija, kjer sta bila na sestanku zaradi težav, ki so nastale pri projekti-

ranju opreme — linije za termično obdelavo, zaradi prostorske utesjenosti in povezav z obstoječimi napravami oziroma z napravami, ki so v gradnji.

- Jožeta Pezdinika v ZRN pri firmi Mannesmann Rexroth, kjer je bil na kolokviju za močnostno hidravliko.

- Oskarja Kürnerja v ZRN pri firmi Mannesmann Demag, kjer je bil na ogled njihove Železarne.

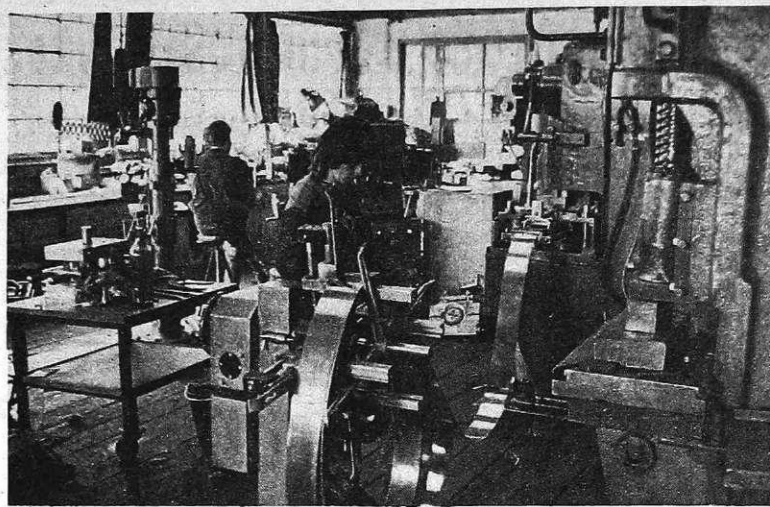
- Albine Tušar in Zvoneta Mikliča v Žairu nad Hronom v ČSSR, kjer sta bila zaradi podpisa pogodbe o izmenjavi počitniških kapacitet v letu 1985.

- Franca Novak, Darka Brudarja, Henrika Zupana, Iztoka Polaka in Janeza Bička v Kanadi v ZDA na obisku nekaterih avtomatiziranih severnoameriških jeklarn.

Odbor se je tudi seznanil s poročilom o stroških, ki se izplačujejo za potne stroške, dnevnice in reprezentančne stroške, in ga brez pripomb potrdil.

Na koncu se je odbor še obravnaval prošnjo Teofika Hatiča, s katero prosi za nakup 1500 kg betonskega železa in sklenil, da se ta prošnja odstopi komercialnemu sektorju. Obravnaval je tudi prošnjo Industrijskega gasilskega društva Železarne Jesenice za finančno pomoč za določene naloge društva in sklenil, da se ta prošnja upošteva pri delitvi sklada skupne porabe za leto 1985.

B. K.

V orodjarni Strojne delavnice (foto I. Kučina)

TOZD Jeklovlek

17. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja pri delavskem svetu TOZD Jeklovlek je imel 27. novembra 17. redno sejo. Odbor je pri pregledu sklepov 16. seje ugotovil:

- da se na objavo za prosta dela in naloge orodnega ključavničarja ni prijavil nihče in

- da se objavi interna objava za prosta dela in naloge na liniji Schumag.

Odbor je sprejel sklep o prerazporeditvi dveh sodelavcev in podaljšal odločbo sodelavcu, sodelavki, ki je bila invalidsko upokojena, pa je potrdil prekinitev delovnega razmerja.

Obravnavali so še dve prošnji za sprejem v delovno razmerje in jih

ugodno rešili, če bosta kandidata izpolnjevala pogoje za delo v proizvodnji.

Strinjali so se s prošnjo sodelavca za prekinitev delovnega razmerja. Odpovedni rok traja tri mesece, objavili pa bodo prosta dela in naloge obratni tehnik-konstruktor.

Odbor je obravnaval in ugodno rešil dve prošnji za izredno plačan dopust in prošnjo za neplačan dopust.

ET

PREGLAD SESTANKOV SDS

Iz TOZD STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, priprava dela, materialna služba, težka obdelava Javornik, strugarna 1 in 2, orodjarna 1 in 2, obrat konstrukcij 2, strugarna valjev Javornik in Bela, ključavničarji strojev ter kovačnica + kalilnica. SDS so razpravljale tudi o pobudi sindikalne organizacije, da naj iz svojih vrst določi tiste delavce, ki bi bili upravičeni do socialne pomoči iz sredstev sindikalne organizacije. SDS strugarna 2 je v zvezi s prostovoljnim delom predlagala, da bi vsi ostali, ki niso direktno vezani na proizvodnjo ali izdelavo rezervnih delov, največ pripomogli, če bi generalno počistili vse območje železarne Jesenice. Nabrali bi sigurno toliko starega železa, da bi bila jeklarna za nekaj dni preskrbljena s to surovino. SDS orodjarna 1 opozarja (15. 10.), da niso prejeli odgovora na točko 1. prejšnjega sestanka. Na sestanku SDS orodjarna 2 pa je bilo zastavljeno vprašanje, kako je z napredovanjem strobrusilcev. SDS konstrukcijska delavnica 2 je obravnavala ugotovitve oddelka za varstvo pri delu in opozarja, da je skrajni čas, da se obnovi streho in izravna pod, drugače bo obrat dobil podoben zapuščeni drvarnici. SDS kovačnica in kalilnica se očitno srečuje s težavami pri dovozu kurjave in mazanja naprav, saj je menila, da naj to delo opravi mlajša sodelavca, pa tudi, da je treba v zvezi s tem opraviti zaostri odgovornost. Veliko pripomb je bilo izrečenih tudi na račun vrednotenja del in opravil (še zlasti glede vrednotenja del kovača specialista).

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, ključavničarji 1 in 2, instalacija 1 in 2, montaža 1 in 2, žerjavni oddelki, hidravlika in pnevmatika, elektrodelavnica, elektrožerjavni, delavnica elektrostrojev 1 in 2, vodstvo gradbenorremontnih delavnic, tesarji, mizarji, kleparji, zidarji, plastika, GRD Javornik ter RTA 1, 2, 3, 4, 5 in 6. Stališče 33 članov SDS instalacija Jesenice in Bela v zvezi z informacijo o osebnih dohodkih: »Spravljamo, zakaj imamo sestanke delovnih skupin, čeprav vemo, da se mnogi delavci ne upoštevajo. Kar se sklone zgoraj, to je sprejeto.« In še njihova zahteva: »Zahteva delavcev je, da se opis delovnih nalog izobesi na oglasno desko, saj vemo, da se na tem dela že četrto leto. Menimo, da je denarna razlika za enako delo pod istimi pogoji dela prevelika.« SDS montaža 2 je svoje pripombe na predlagano reorganizacijo v železarni razvila kar na štirih straneh zapisnika, iz katerega pa povzemamo le del, ki se nanaša na samoupravljanje: »Ena izmed točk, ki je navedena v gradivu, je tudi: razviti med vzdrževalci samoupravne odnose itd. Spravljamo se: ali ti osnisi niso že zadosti razviti? Če pa niso, ni problem v slabi organiziranosti MO, SRD, RD ali TOZD Vzdrževanje, ampak je problem neke druge. Trdimo, da naši samoupravni odnosi niso nič slabši od tistih TOZD, ki se ne bodo reorganizirali. Kaj pa potem z njimi?« SDS gradbenorremontna delavnica Javornik pod razno vprašanje, kakšen je minimalni osebni dohodek v železarni Jesenice, kajti preko javnih občil so obveščeni, da je minimalni osebni dohodek, ki je z zakonom določen, 15.000 din. SDS v oddelku RTA so obravnavale tudi stališča in sklepe razširjene seje sindikalnega odbora RTA. SDS RTA 2 ima v zvezi z njimi nekaj pripomb. Tako, na primer, glede majhnega števila prijav za izlet meni, da je temu kriv predvsem premajhen družinski proračun, pa tudi to, ker je bil podoben izlet organiziran že pred nekaj leti. Glede športne aktivnosti meni, da je treba najprej pozitivno športno aktivnost na ravni železarne in TOZD. Imajo pa tudi splošno pripombo: »Več in pravočasneje je treba obveščati.« SDS RTA 4 pa meni, da mora poverjenost in sindikalnem odboru redno obveščati v obeh smereh: tako o problematiki, ki se obravnava na odboru kot o problematiki, ki se obravnava na skupini. Seznanjena pa hoče biti tudi z dohodki in izdatki ter imeti tekoč pregled nad stanjem v blagajni. In še stališče SDS RTA 6: »Člani SDS podpiramo predlog odbora sindikalne grupe RTA, da problematiko dela v sindikatu obravnavamo med letom na SDS. S tem želimo doseči dobro sodelovanje in naporih odbora za čimboljše delo.«

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, vzdrževanje plavž 1, 2 in 3, vzdrževanje jeklarne 1 in 2, vzdrževanje HVZ 1 in 2, vzdrževanje Jesenic 1 in 2, vzdrževanje Javornik 1 in 2, vzdrževanje Bela 1, 2, 3, 4 in 5 ter vzdrževanje Hladne valjarne Bela 1 in 2. SDS vzdrževanje Plavž 2 in 3 opozarjata na čistilko, ki pogosto boluje, in v zvezi s tem tudi na čistost garderob. SDS vzdrževanje Javornik 1 in 2 sta obravnavali tudi informacijo o prisotnosti njihovih delegatov na sestankih ter ugotovili, da se jih delegati redno udeležujejo ter da so »še pripravljeni delati.« Opozarjajo tudi, da niso zadovoljni z odgovorom v Železarni št. 39 o beneficirani delovni dobi. »Postavili smo konkretno vprašanje — ukinitve beneficirane delovne dobe za varilce iz 9. kategorije v 10. kategorijo.« Strugarja pa sta menila, da sta upravičena do 100 % premije. SDS vzdrževanje HVB 1 in 2 sta se seznanila s poročili delegatov. Pripombe so imeli na delegate v delavskem svetu, ker temu niso posredovali pobude SDS o načinu izvajanja premij. »SDS 1 in 2 sta se odločili, da je edino pravilno in pošteno (podčrtala SDS) stimuliranje našega dela od dobrega dela vzdrževalcev in proizvodne TOZD, katere naprave vzdržujemo.« Obravnavali so še tole pripombo o »krizi dogovarjanja.« »SDS ugotavlja, da se v zvezi z delavnico od obljube naprej ni ničesar premaknilo. Vprašujemo se, ali se je sploh še vredno dogovarjati okoli tega

problema. Veliko prahu, veliko obljub in nato ničesar! Odgovor! — SDS zahteva za sanitarije čistilko. Tudi glede te čistilke je bilo porabljenih nešteto ur dogovarjanj!«

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, energetiki 1, 2, 3 in 4, parne naprave 1, 2, 3 in 4, delavnica toplotne energije, delavnica elektroenergije, delavnica PIV energije ter PIV energija 2, 3 in 4. Pripomba SDS energetiki 1, 2, 3 in 4 kaže na probleme, ki se pojavljajo pri pravičnejšem vrednotenju posameznih del: »Delavski svet TOZD Energetika naj zahteva od vodje oddelka za študij dela in časa, da v roku enega tedna pisno odgovori delavskemu svetu, kako napreduje usklajevanje in upoštevanje pripomb za delovne naloge: strojnik HE Zasip, stikalničar RTP Jesenice in izmenski energetik. Iz oddelka za nagrajevanje smo dobili na vpogled strukturo OD za posamezne tipične naloge v TOZD. Soglasno trdimo, da je izdelek popolnoma zgrešen, morda celo nepravičen. Primer: vodja TOZD, vodja EE, asistent EE, inženir za meritve, vodja oddelka PIV, vodja vzdrževanja PIV. Pri omenjenih se OD poveča od 40—47 %. Strojnikom HE, stikalničarjem RTP, izmenskim energetikom, ki delajo v turnusu 4+1, pa se OD poveča le za 22—29 %. Od leta 1976 se je vsem od 14. kategorije povečala plača za eno kategorijo. Izmenski elektroenergetiki imajo 15. kategorijo od leta 1968, ko je bil odjem železarne 562 MWh in so takrat spadali v vodilni kader. V letu 1984, ko je odjem železarne 978 MWh, torej kar za 74 % večji, pa po novem nagrajevanju pridemo komaj v 16. skupino (274—288 točk). Po tem vidimo, da smo z novim nagrajevanjem še na slabšem, saj se po novem dvigne kategorija le za 1,6. Menimo, da to ni nagrajevanje po delu. Kajti, če se je povečala poraba železarne, se je s tem povečalo tudi delo in odgovornost izmenskega energetika Železarne. Ker pri prejšnji kategorizaciji nismo imeli 16. kategorije, smo avtomatsko izpadli iz vodstvenega kadra TOZD. Vodenje obrata EE pa popoldne, ponoči, ob sobotah, nedeljah in praznikih vseeno ostane nam.« SDS delavnica toplotne energije in parne naprave 1 opozarjata na ovire, ki se pojavljajo pri delu: »SDS meni, da je nujno potrebno nameniti več pozornosti in zavzetosti reševanju problematike remontov in popravil energetskih agregatov, ki so bistvenega pomena za železarno, tako za proizvodno kot za storitvene TOZD in družbo kot celoto. Zaradi dotrajnosti agregatov pride večkrat do okvar, ki se ne dajo popraviti z zamenjavo rezervnega dela in je pri taki okvari potrebno polno angažiranje tudi ostalih storitvenih TOZD. SDS delavnica toplotne energije v takih primerih dela ne glede na delovni čas in skuša okvaro odpraviti v najkrajšem možnem času z delom tudi do 16 ur in več na dan. V večini primerov se ustavi drugje: ali zaradi remontov v drugih TOZD ali zaradi delovnega časa (delajo samo dopoldan). SDS delavnica toplotne energije tudi sprašuje, kaj in koliko je narejenega pri reševanju problema prostorske utesjenosti delavnice toplotne energije, ki že ogroža varnost pri delu. V času remontov se v delavnici stiska tudi do 15 ljudi, čeprav je prostorsko primerna za največ 6 delavcev.« SDS parne naprave 2 izraža svoje nezadovoljstvo s katalogom, ker »v celotni toplotni energiji trozemska dnina ni ničesar pridobila niti na enem delovnem mestu« (pridobila je le dopolnjava izmenja). »Tak katalog bo do pri glasovanju zavrnili«, so sklenili člani te SDS. Tudi na sestanku SDS parne naprave 3 je bilo govora o vrtnjenju: »Delavci menijo, da ne more biti pravilnega točkovanja delovnih nalog in opravil, če prihaja do administrativnega omejevanja točk navzgor. Le tako pride potem do smešnih primerjav, ko ima delovodja isto število točk za strokovno usposobljenost kot posluževalec mazutnih črpalk in podobno. Nepravilno je tudi to, da se ločeno obravnava vodjo dejavnosti, asistenta, tehnologa, skladiščnika...«, kar pa še ostane, je za ostale, vendar se preko limita ne sme, tako, da se že od daleč vidi, na čigavo kožo je vse to prirejeno! Kritiki vrednotenja se pridružuje tudi SDS parne naprave 4: »Člani SDS sprašujejo, zakaj je njihov neposredni vodja v proizvodnji šele na 18. mestu v TOZD. Iz tega se vidi, kako se s špekulativno spremembo naziva delovnega mesta da pridobiti točke. Nekot so neposredni vodje dela bili na 5. mestu v obratu, delalo se je pa tudi malo bolje.« SDS delavnica elektroenergije se je med drugim seznanila tudi s sklepi samoupravnih organov. Nerazumljiv se jim zdi sklep odbora za delovna razmerja, po katerem »se premešča delavec v isti TOZD s pogojem odopovednega roka«. Predlagali so tudi nabavo novega kombija. SDS PIV energija 3 meni, da je potrebno povečati vrednost bona za malico. Argument: »Hladni obrok se sedaj dobi mnogo manjši za 1 bon, kot se je dobil na primer lansko leto, takrat, ko je bon začel veljati 40 din.« Člani SDS PIV energija 4 očitno v praksi še niso zasledili nikakršnih povezav med osebnimi dohodki in rezultati svojega dela oziroma poslovanja. Takole pravijo: »Člani menimo, da predno dobimo povečan OD ali kako drugo stimulacijo, se že preje vse še bolj podraži.«

Iz TOZD TRANSPORT smo prejeli zapisnike SDS tehtalci, lokomotivna delavnica, vozovna delavnica, delavnica motornih vozil, elektromehanična delavnica ter vzdrževanje proge. Na skupnem sestanku delavcev iz omenjenih delavnic in vzdrževanja proge je vodja vzdrževanja zbranim podal poročilo o analizi vzorcev izpušnih plinov v lokomotivni in vozovni delavnici. Ta analiza bo osnova za izbiro izvajalca del prežacevalnega sistema.

Iz TOZD DRUŽBENA PREHRANA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, kantine, samopostrežna restavracija, restavracija železarne ter samski domovi. Da delavce iz drugih TOZD in delovnih skupnosti je mogoče zanimiv tale izsek iz zapisnika SDS

kantine: »Člani SDS so podali informacijo o pritožbenih knjigah, ki se nahajajo v kantinah. Seznanjeni so bili z načinom jemanja vzorcev od vsakega toplega obroka in o dolžnosti izpolnjevanja T6 obrazcev za topli obrok. Glede kala pri toplem obroku so bili obveščeni, da je kalo zelo visok in da je potrebno vpisovati podatke ob inventurah o dejanskem stanju artiklov, ki se nahajajo v kantinah na dan inventure. Člani so bili seznanjeni o potrebi izpolnjevanja dnevnikov delovnih dni in o uvedbi reportnih knjig v vseh kantinah.« Tudi SDS samopostrežna restavracija je obravnavala tekočo problematiko v samopostrežni restavraciji in sklenila, da poostri kontrolo nabave, predelave in prodaje njihovih izdelkov.«

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS nabava, prodaja, špedicija, skladišče Bela, računovodstvo osnovnih sredstev, računovodstvo prihodka in odhodka, računovodstvo osebnih dohodkov ter finance. SDS nabava (in zunanja trgovina) se je seznanila z nekaterimi sindikalnimi zadevami (ozimnica, ogled razstave v Zagrebu, gledališki abonmaji). Opozorila je tudi na potrebo po usposobitvi Scanatron aparata za pošiljanje telekov (»Poiskati je treba ponudbo za primeren papir oziroma poiskati možnosti nabave tega papirja«). Razpravljali so tudi o računalniški obdelavi podatkov. V zvezi s tem menijo, da bi moral koordinator, ki je že postavljen za sodelovanje med komercialno in ERC, pričeti z delom. Zaenkrat pa še ne opažajo nobenega napredka v tej smeri. SDS domača prodaja vprašuje, zakaj ne morejo, oziroma ne smejo, imeti setankov SDS v sejni sobi glavne pisarne. SDS skladišče Bela opozarja na pomanjkanje skladiščnih prostorov. Prav pomanjkanje prostora je tudi vzrok za neurejenost skladišča. Člani SDS opozarjajo tudi, da je bojler premajhen, zaradi česar se vsi delavci po delu ne morejo temeljito umiti. Zato predlagajo, da se nabavi nov, večji bojler, ki je lahko narejen tudi v železarni. Zanimja jih tudi, kdaj bo prišlo do reorganizacije v materialno skladiščno službi. Iz zapisnika SDS osnovna sredstva zaradi tehtne argumentacije povzemamo naslednje razmišljanje: »Ali se je ob reorganizaciji delovnih skupnosti razmišljalo o tem, da bi oddelki za plan in analize po svoji vsebini spadali bolj v FRS kot pa v sektor za ekonomiko? Utemeljitev: 1. Določene analize in informacije v zvezi s finančnim poslovanjem temeljnih organizacij in delovne organizacije se delajo dvojno. 2. Zaradi organizacijske ločenosti tega oddelka je pretok podatkov in informacij počasen, poleg tega pa so večkrat pomanjkljivi. 3. Izdelava vrednostnega dela gospodarskega načrta je otežena in zvezana z administrativnim postopkom. — Z vključitvijo omenjenega oddelka v FRS bi se število zaposlenih lahko zmanjšalo.« SDS finance pa postavlja naslednje vprašanje: »Sodelavci zahtevajo odgovor, zakaj ni dovoljen izhod ob zaključku delovnega časa, kljub temu, da so kartice žigosane. Menijo, da ni nobenega vzroka za to, da morajo čakati na izhod od 13.45 do 14.00.«

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE smo prejeli zapisnike SDS oddelki za ekonomske analize in planiranje, oddelki za organizacijo dela, oddelki za študij dela, časa in nagrajevanje, ERC, glavni laboratorij, tehnološki laboratorij, kontrola kvalitete, raziskovalni oddelki, mehanična delavnica OTK, mehanična preskuševalnica, laboratorij za vhodno kontrolo surovin, spektroskopični oddelki, kemični laboratorij HVB, energetsko gospodarstvo, operativna novogradnja, OID in oddelki za operativno planiranje. Člani SDS oddelki za ekonomske analize in planiranje so med drugim v skladu s sklepi 13. seje CK ZKJ obravnavali in ocenili delo in uspešnost oddelka. Opozarjajo na »neresno delo pleskarjev oken« (tudi izvajalci): »Začeto delo so prekinili za 14 dni, kar je krivda tudi naših nadzornikov za tuje izvajalce. Delovna skupina zahteva predhodno predložitve računa.« Vodja SDS kemični laboratorij HVB je na sestanku prisotne seznanil, kako poteka akcija za nabavo prepotrebne aparata »Leco za mikro-C«. Nabava tega aparata je bila odobrena že pred petimi leti, vendar pa v vseh teh letih ni prišlo do realizacije. »Predvidoma bomo napravo dobili v začetku naslednjega leta«, je zbranim pojasnil vodja SDS. Ponovno so naročili tudi ionoselektivno elektrodo za točen postopek določevanja HF. Obstojča namreč ne odgovarja, zato morajo z uvedbo novega postopka še čakati. V ta namen je naročen tudi logaritmični računalnik. V pričevanje so sprejeli tudi novega analitika, kajti v decembru naj bi eden izmed analitikov za kisline odšel na drugo delovno mesto. SDS oddelki za operativno planiranje pod razno izražajo svoje nezadovoljstvo nad osebnimi dohodki, ki ga utemeljuje takole: »Na SDS oddelki za operativno planiranje so bila ponovno obravnavana merila za OD vodij in referentov oddelka priprave proizvodnje, ki so z delom vezani na posamezne TOZD v ŽJ. Pri pregledu višine OD v zadnjih enajstih mesecih, ko so organizacijsko vezani na delovno skupnost EK-TKR-NGR, je bilo ugotovljeno, da je višina znatno nižja, kot če bi ostali vezani na TOZD, čeprav je bilo pred reorganizacijo obljubljeno, da pri OD ne bodo prikrajšani. Ta razlika se pojavlja pri gibljivem delu OD. In če upoštevamo 126. člen zakona o združenem delu, ki se glasi: OD delavca se določa tako, da ustreza rezultatom njegovega dela in njegovemu osebnemu prispevku, ki ga je dal s svojim živim delom... In, če po socialističnih načelih govorimo o enakih nagradah za enako delo, v tem primeru celo za isto delo, potem merila za OD niso pravilno postavljena in se morajo v skladu z zakonom o združenem delu popraviti.«

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

NEKAJ MISLI OB POROČILU O DELU KONFERENCE ZSMJ IN NJENIH ORGANOV V OBDOBJU DECEMBER 1982 — DECEMBER 1984

Potem, ko je bila 22. novembra uspešno končana programsko volilna seja republiške konference, bo 25. decembra v Beogradu še zvezna konferenca ZSMJ. Prvotno določen datum je bil 19. december, vendar pa je predsedstvo RK ZSMS menilo, da do tega datuma ne more organizirati zadostno obsežne obravnave poročila o delu konference ZSMJ, njenih organov in teles za obdobje december 1982 — december 1984. To seveda ni prvič, da predsedstvo konference ZSMJ kasni pri izdelavi gradiv in poročil in s tem onemogoča kvalitetnejšo razpravo.

Tako so bili, na primer, dokumenti za 11. kongres ZSMS leta 1982 objavljeni že nekaj mesecev pred njim, dokumenti za zvezni kongres pa so bili tiskani tik pred kongresom. Vendar na žalost to niti ni največji problem. Zaskrbljujoča je tudi kvaliteta gradiv, ki so pripravljena na zveznem nivoju. Pričakovani bi, glede na prekoračene roke, ravno nasprotno. Zakaj temu ni tako?

Odgovor lahko poiščemo v samem poročilu o delu konference ZSMJ, ki analizira tudi delo predsedstva konference ZSMJ:

»Osnovni predpogoj za uspešnost in kvaliteto njegove politične akcije je prav gotovo popolna enotnost članov predsedstva kot kolektivnega in političnega organa konference ZSMJ pri izpolnjevanju dogovorjenih nalog. To vsiljuje tudi potrebo po izgrajevanju večjega medsebojnega zaupanja in sodelovanja, da bi bili v popolnosti izpolnjeni pogoji za delovanje predsedstva kot kolektivnega organa, kar prevladuje vtis, da še vedno deluje kot predstavniško telo republik in pokrajin, njegovi člani pa težko odstopajo od stališč, določenih v republiških in pokrajinskih konferencah ZSMJ...«

Očitno je torej, da dokumenti na zveznem nivoju nastajajo po dolgotrajnem usklajevanju, ki pa veliko

krat privede le do kompromisnih »rešitev«. Te dejanske niso rešitve, temveč le odraz nekakšnega razmerja sil v ZSMS. Tako seveda ni dosežena toliko zaželena enotnost in poenotenje. Tudi ZSMJ se srečuje — tako kot zveza komunistov — z elementi federalizma, ki pa so, zaradi odsotnosti načela demokratičnega centralizma, v mladinski organizaciji še očitnejši.

Najopaznejša so v poročilu prizadevanja, da bi bilo napisano čim bolj uravnoteženo. Uporabljata se v politični retoriki dve že preizkušeni varianti:

— navajanje številnih slabosti, pomanjkljivosti itd., toda vrag ni tako črn, kot ga slikamo, nekaj pa smo le dosegli ... itd.,

— navajanje številnih uspehov, aktivnosti itd., toda vse ni tako dobro, da bi ne moglo biti še boljše ... itd.

Taki »dialektični« stavitki prav lahko zdrknejo v logična protislovja. Očiten primer lahko zasledimo v poglavju, kjer poročilo navaja naloge ZSMJ v nadaljnjem razvoju socialističnega samoupravljanja, krepitvi bratstva in enotnosti in »zajedništva« na Kosovu: »V preteklem obdobju so bili doseženi opazni pozitivni premiki, situacija se je precej

poboljšala v odnosu na tisto v letu 1981...«

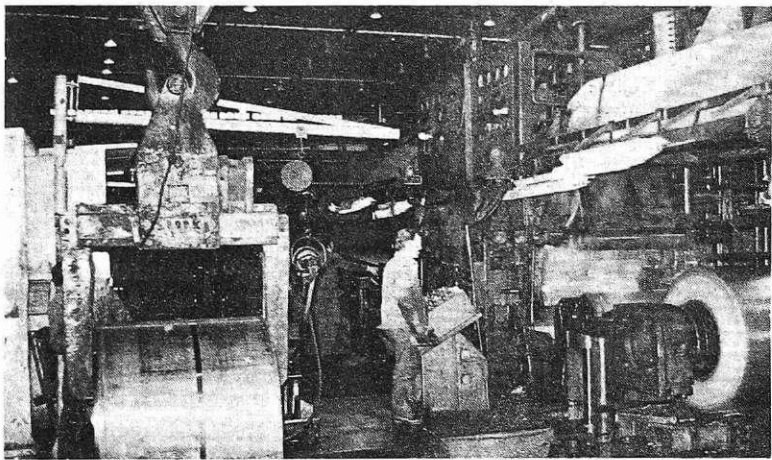
Dva odstavka kasneje pa sledi »dialektični« obrat: »Predsedstvo konference ZSMJ kljub doseženim rezultatom naše celotne družbene akcije za normalizacijo stanja na Kosovu ocenjuje, da se sklepi platforme (misli se na platformo CK ZKJ op. IP) še vedno počasi realizirajo in da so doseženi rezultati izpod pričakovanih in stvarnih možnosti.« Volk je sit in koza cela.

Kljub očitnemu trudu, da bi bili problemi »opisani uravnoteženo, pa poročilo pri tem vedno ne uspe. Na dolgo in široko kritizira nacionalizem, pojave zapiranja v regionalne meje itd., na problem unitarizma pa pozablja.

Dejavnost klera in kleronacionalistov je posebej usmerjena k mladim, pravi poročilo in dodaja, da pri tem kaže večjo spretnost, elastičnost in bolj prefinjene metode kot mladinska organizacija, mogoče celo bolj kot druge družbene strukture. Zakaj? Odgovor najde poročilo v tako imenovani teoriji praznega prostora, to je v tem, da je zatajila aktivnost in angažiranost mladinske organizacije, kar kler s pridom izkorišča. Teorija praznega prostora se velikokrat uporablja, zaradi svojih idejnih in praktičnih posledic pa je nesprejemljiva, protifrontovska in sektaška. Predpostavlja mladega človeka, tabulo raso, za katerega se borita na eni strani kler, na drugi pa mladinska organizacija. Kdo bo koga? Kdo bo spretnější, elastičnejši pri zbiranju mladih. Za skupno »fronto« v tako postavljeni alternativni ni prostora. Posledice? »Velika večina članov organov, zlasti predsedstev OK in RK ZSMS je članov ZK, prav tako je bilo kar 93 % delegatov 11. kongresa ZSMS in 96 % delegatov 11. kongresa ZSMJ mladih članov ZK. To pa kaže, da je članstvo v ZK postalo eden izmed kriterijev za kadrovanje v ZSMJ, zlasti za vse odgovornejše funkcije. V bodoče bo potrebno zato posvetiti več pozornosti frontni sestavi organov ZSMS.« (Poročilo o uresničevanju programskih usmeritev 11. kongresa ZSMS v obdobju 1982—1984).

Spornih stališč je v poročilu še nekaj, vendar bi se za konec še enkrat ustavil ob kosovskih dogodkih in nalogah mladinske organizacije pri saniranju posledic kontrarevolucionarnih dogajanj, v katerih je sodelovalo veliko mladih, ki so bili obsojeni na zelo stroge kazni. V javnosti so bila že izražena mnenja, da so bile kazni preostre, nekateri so celo javno menili, da je sodna justica »podivjala« itd. Tudi o tem bi lahko mladinska organizacija zavzela ustrezna stališča.

Ivan Puc

Sendžimir ogródje v TOZD Hladna valjarna Bela (foto I. Kučina)

ŽELEZOVA RUDA IN ENERGIJA V TALILNIŠKEM DELU ŽELEZARSKEGA PROCESA

Za letno svetovno proizvodnjo 700 milijonov ton surovega jekla uporabljajo različne postopke. Na izbiro večine teh postopkov in njihovo konkurenčnost vplivajo proizvodni stroški, razpoložljivost surovin in energije ter proizvodni program. Močno poenostavljeno je mogoče razdeliti proizvodne postopke v dve skupini, in sicer: izdelovanje jekla predvsem iz železove rude in izdelovanje jekla predvsem iz jeklenega odpadka.

Uporabna železova ruda se nahaja v naravi predvsem kot oksid. Zato je za tehnološko pot od rude do jekla značilna visoka poraba energije za redukcijo in visoke temperature talilniških železarskih postopkov.

Druga pomembna surovina je jekleni odpadki. Tehnološka pot od jeklenega odpadka do jekla je energetsko ugodnejša, saj vsebuje odpadki energijo, porabljeno že pri predhodni redukciji železove rude. Zato predstavlja primarna energija, potrebna za taljenje, rafinacijo in legiranje jekla, samo okoli eno tretjino porabe, ki je potrebna pri izdelavi jekla iz železove rude. Zato je zbiranje in priprava jeklenega odpadka za ponovno uporabo v železarnah velikega gospodarskega pomena.

Iz celotnega razpoložljivega jeklenega odpadka pride na tono izdelanega surovega jekla približno 400 kg vložka te železarske surovine. V železarnah po svetu danes izdelujejo več kot 70 % surovega jekla na osnovi železove rude, pri čemer je glavni proizvodni agregat kisikov konvertor. Ker je pri postopku v kisikovem konvertorju mogoče uporabiti normalno do 25 % jeklenega odpadka, preostane okoli ena tretjina razpoložljivega jeklenega odpadka za uporabo pri postopkih, ki ga pretežno uporabljajo v vložku.

ŽELEZOVA RUDA IN NJENA PRIPRAVA

V svetu je treba s predelavo železove rude izdelati od 400 do 500 milij. ton groblja. Danes znane zanesljive in možne rezerve železove rude se približujejo 260 milijard ton in bodo zadoščale še za dolgo časa.

Iz ekonomskih razlogov imajo danes pri uporabi prednost rude z visoko vsebnostjo železa. Vendar so te rude v kosovni obliki na razpolago le v omejenih količinah. Vedno bolj jih nadomešča iz fine rude sintrani ali kot koncentrat in peleti pripravljene vložke. Iz razpredelnic vidimo v odstotkih in milijonih ton za leto 1977 doseženo in za leto 1985 predvideno proizvodnjo kosovne rude, peletov in fine rude.

ruda	1977		1985	
	milij. ton	%	milij. ton	%
kosovna	155	23	153	19
peleti	145	22	225	28
fina ruda	365	55	422	53

Železovo rudo je treba pripraviti tako, da ostane po zaključnem postopku čim manj jalovine. Vendar praksa kaže, da največje število vrst železovih rud in njihovih koncentratov, sinter in peleti, ne dosegajo teoretično možne obogatitve na železu. To je seveda povezano z zaželenim fizikalno-kemičnim obnašanjem pri procesu redukcije.

Železove rude, ki na osnovi svoje geneze zahtevajo za zmanjšanje jalovine zelo intenzivno mletje, predelajo po končanem postopku koncentracije običajno že v rudniku v pelete. V primerjavi s kosovno rudo imajo dobro propustnost za pline pri procesu redukcije in visok izkoristek redukcijskega sredstva. Poleg tega so peleti tudi primerni za transportiranje in uskladičenje.

V vsipu za izdelavo groblja je danes v svetu največ sintra. Dobro klasiran sinter ima v plavžu tudi zelo dobro propustnost za pline in omogoča v povezavi z dobrimi metalurškimi lastnostmi nizko porabo goriva. Poleg tega je mogoče pri sintranju zagotoviti za potek procesa optimalno količino bazičnih dodatkov. Ker pa je sinter manj primeren za transport in uskladičenje, obratujejo naprave za sintranje v okviru plavžev.

Poraba energije je pri napravah za peletiziranje znatno ugodnejša kot pri sintranju. Vendar, so pri peletiziranju doslej v večini primerov uporabljali mazut ali plin. Zaradi znane spremembe cene teh goriv skušajo sedaj preusmeriti ta postopek v celoti ali pa vsaj delno na uporabo premoga. Tudi odpadno toploto je pri tem postopku mogoče izkoristiti.

Naprave za sintranje uporabljajo trdno gorivo in je specifična poraba večja kot pri izdelavi peletov. Zato si prizadevajo za zmanjšanje porabe in to predvsem z izkoriščanjem odpadne toplote.

ENERGIJA

Trije glavni nosilci energije, potrebne pri redukciji železove rude, so: premog, nafta in zemeljski plin. Kot v preteklosti bosta zaradi vedno višje cene energije tudi v prihodnosti še bolj odločilno vplivala na razvoj jeklarskih postopkov zanesljiva preskrba in glede na ceno čim bolj ugoden energetski medij.

Skoraj 80 % danes znane svetovne rezerve nafte se nahaja v industrijsko slabo ali v nerazvitih deželah. Pri zemeljskem plinu je stanje z okoli 80 % podobno, le s to razliko, da ima velike zaloge tega goriva tudi Sovjetska zveza. Nasprotno pa so zaloge premoga razporejene z okoli 85 % na področjih industrijsko razvitih držav. Pomembni so tudi podatki, da bodo danes znane rezerve nafte pri sedanji porabi zadostovale za 33 let, zaloge zemeljskega plina za 60 let in premoga za 225 let. Zaradi takšnih predvidevanj je treba tudi v prihodnje računati na določene spremembe pri ceni, razpoložljivih rezervah in tudi uporabi teh treh goriv.

Zaradi izrednega povečanja cene nafte po letu 1973 in njenih sorazmerno majhnih svetovnih rezerv postaja premog tako s stališča cene kakor tudi razpoložljive količine za železarsko industrijo spet vedno bolj zanimiv. To velja predvsem za postopke redukcije železove rude, nekoliko manj pa tudi za jeklarske postopke.

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

OSKRBA IN VARSTVO ŽIVINE V IZJEMNIH POGOJIH

Pri nas v SR Sloveniji so te naloge in pristojnosti (prav tako tudi pravice in dolžnosti), urejene z zakonom o veterinarski službi in zakonom o varstvu živali pred kužnimi boleznimi. Strokovni in tehnični pogoji glede prostorov in opreme za delo so natančno določeni s pravilnikom o minimalnih pogojih za delo veterinarskih organizacij, ki ugotavljajo kužne bolezni in vzroke poginov. Po republiškem zakonu o varstvu živali pred kužnimi boleznimi je veterinarska služba Slovenije dolžna organizirati tečaje in dopolnilno izobraževanje lastnikov živali o nevarnostih in varstvu živali v izjemnih pogojih. Nujna je tudi realna ocena stanja usposobljenosti tako živinorejcev, preglednikov divjačine kot pooblaščenih čebelarških preglednikov. Tako usposobljene tečajnike je moč vključevati v veterinarske enote civilne zaštite.

Ker ne vzgajamo obveznikov za potrebe v mirnem času, razen izjemno na področju lovstva in čebelarstva — je nujno, da za izjemne pogoje vzgajamo čim več ljudi, ki bodo sposobni nuditi prvo veterinarsko pomoč. Zanesljivo morajo ločiti normalno od spremenjenega, dobro poznati normalni izgled živali in normalni izgled mesa ter ostalih izdelkov živalskega izvora. Ob vsakem sumu ali odstopanju od normalnega bodo morali obvestiti veterinarja — strokovnjaka. Ob izbruhu kužne bolezni bodo morali takoj razglasiti izredno stanje s pomočjo sredstev množičnega obveščanja. V vojni in ob množičnih nesrečah je na področju zdravstvenega varstva živali težje v zatiranju kužnih bolezni in pravočasnem zdravljenju. Zdravstveno varstvo bo temeljilo v takšnih razmerah na enostavnih sredstvih in ob pomoči nižje kvalificiranih veterinarskih kadrov.

Klanje v higiensko manj ustreznih klavninah in zasilnih prostorih daje tudi slabšo higiensko kakovost mesa. Nadaljnje poslabšanje pa povečuje še neustrezen transport in pomanjkanje ali popoln izpad hlajenja. Zato je v vojni prav tako na mestu še pazljivejša kontrola obdelave in transporta hranil živalskega izvora. Prav tako je nujno temeljito opraviti pokop mrhovine (bodisi ob poginu ali ob zračnih napadih). Asanacijo prostora pokopa je potrebno opraviti z živim apnom ali z ognjem.

Morda še nekaj nalog ob množičnih nesrečah. Veterinarske enote civilne zaštite sodelujejo pri naslednjih opravilih:

- nudijo prvo pomoč ranjenim in poškodovanim živalim,
- opravijo dekontaminacijo (razkuženje) prizadetih živali,
- pomagajo redni veterinarski službi pri izvajanju preventivnih in drugih ukrepov pri izbruhu kužnih bolezni,
- pomagajo pri zakolu huje poškodovanih živali,
- opravijo RBK dekontaminacijo živali, opreme, živalske krme in pitne vode,
- sodelujejo pri zbiranju in pokopu poginulih živali in pri akciji asanacije,
- opravljajo dezinfekcijo okuženih objektov, dvorišč in ostalih prostorov.

Ob razmišljanju o pomembnosti veterinarske službe se nam že danes v miru vsiljuje misel o številnih poginulih truplih živali in o prenosu kužnih bolezni. Zaradi množice psov in mačk v urbanih naseljih bi bile težave neverjetne. Kot vemo, se kužne bolezni prenašajo z živali na žival in naprej na človeka. Ob rušenju ali bombardiranju se spreminjajo tudi psihi živali — postanejo agresivne in nevarne za človeka.

Veterinarske enote civilne zaštite so organizirane kot ekipe, oddelki, vodi ali čete. Samostojna veterinarska ekipa civilne zaštite je sestavljena iz petih članov, ki so usposobljeni za prvo pomoč prizadeti živali. Veterinarski oddelek je sestavljen iz ekipe za prvo veterinarsko pomoč in ekipe za dekontaminacijo (razkuženje) živine.

Vzporedno s tem se je povečal tudi pritisk za varčevanje z energijo, saj so železarski postopki energetsko zelo intenzivni. V letih 1950 do 1982 se je svetovna poraba energije na tono surovega jekla znižala skoraj za polovico. Za takšen dosežek je bila potrebna vrsta ukrepov na metalurškem, obratovalno tehničnem in energetskem področju. Med drugim je k temu precej pripomogla tudi uvedba kontinuirnega vlivanja jekla.

Za zmanjšanje porabe energije je treba v celotni verigi postopkov doseči visok energetski izkoristek. Optimalno izkoriščanje energije pomeni, da gre čim manj primarne energije v izgubo. Zato so osnovni cilji racionalnega izkoriščanja energije naslednji:

- zmanjšanje energetskih izgub pri pretvarjanju primarnih nosilcev energije v energijo, primerno za uporabo,
- zmanjšanje specifične porabe energije, kar je mogoče doseči predvsem z optimiranjem posameznih procesov,
- izboljšati izkoristek s čim bolj učinkovito uporabo odpadne energije.

Danes noben ob obratujočih redukcijskih in talilniških postopkih ni sposoben popolnoma kriti vse potrebne energije z neposredno uporabo primarnih energetskih virov v njihovi naravni obliki. V večjem ali manjšem obsegu mora biti pri vseh postopkih primarni nosilec energije pretvorjen v ustrezajočo energetsko obliko. Za vse postopke pretvarjanja energije je znano, da imajo določene izgube, na katere vpliva dosežena stopnja izkoristka. Poleg tega zahtevajo postopki za pretvarjanje energije tudi določene naprave in s tem tudi naložbe.

Specifične porabe energije za razne postopke redukcije železove rude se zelo spreminjajo. Nanje vplivajo predvsem vrsta in lastnosti in seveda sam postopek.

Tudi več ali manj uspešno izkoriščanje odpadne energije ima pomemben vpliv na celotno energetsko gospodarstvo. Pomembno je, v kakšnem obsegu je mogoče uporabiti razpoložljivo odpadno energijo v samem obratu, ki jo povzroča ali pa tudi v drugih obratih oziroma tudi izven železarn.

Na osnovi teh spoznanj o železovi rudi in energiji je mogoče predpostaviti neko vrsto »idealnega postopka«. Ta bi naj omogočil neposredno predelavo v jeklo ob uporabi železove rude in energije, po možnosti premoga, v njeni naravni obliki, brez oplemenitenja. To bi naj dosegli ob ugodnih proizvodnih stroških in z zanesljivo obratovalno tehniko ob istočasno minimalnih izgubah materiala in energije.

V tej smeri poteka danes razvijanje talilno redukcijskega postopka v eni stopnji, pri katerem je mogoče uporabiti in neposredno predelati pri visoki temperaturi fino zrnat rudo s premogom kot reducentom. Določeni uspehi na tem področju so že doseženi, vendar takšnih rezultatov, ki bi omogočali bistveno spremembo na tem področju tudi v količinskem smislu, zaenkrat še ni. Koliko časa bo še trajalo, da bo ta cilj dosežen, bo pokazala prihodnost.

V NOVEMBRU SLABŠA SKUPNA, BOLJŠA GOTOVA PROIZVODNJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Zaradi večje okvare na pogonskem motorju spodnjega valja valjarskega ogrodja bluming so v tej valjarni v novembru imeli 58 ur obratovalnega zastoja. Ker je linija rezanja v valjarni štekel obratovala samo na dve izmeni, namesto na tri, so znižani operativni program skupne proizvodnje dosegli 85,6 %.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

V novembru se je proizvodnja v tej valjarni po letnem glavnem remontu, ki je bil izveden v oktobru, normalizirala in načrtovano skupno proizvodnjo so v odnosu na družbeni plan dosegli 103,7 %.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Valjali so velike količine pločevine majhnih formatov, namenjene izvozu. Družbeni plan skupne proizvodnje so v novembru dosegli 100,1 %.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Pred praznikom, 28. novembra, so v tej temeljni organizaciji dosegli za letošnje leto načrtovano skupno proizvodnjo: 100.000 ton hladno valjane pločevine in trakov. Družbeni plan skupne proizvodnje so v novembru izpolnili 115 %. Zaradi letnega remonta linije za pripravo kolobarjev in premajhnih zalog so dinamo kvaliteta izvajali le 2.167 ton, nerjavnih kvalitet pa 151 ton.

Železarski globus

BELGIJA

Mednarodni Institut za železo in jeklo (IISI) je objavil študijo o bodoči preskrbi železarn zahodnega sveta z železovo rudo. Pri tem ugotavlja (v primerjavi z zadnjim poročilom, ki je bilo objavljeno leta 1981), da je predvsem v ZDA in Kanadi precej upadel izkop te železarske surovine. Največji del rudnikov je ustavilo obratovanje za stalno, predvsem zaradi zmanjšanja povpraševanja, kar je bila posledica svetovne gospodarske recesije. Za leto 1985 predvidevajo 650 milijonov ton celotne porabe železove rude v železarnah zahodnega sveta in leta 1990 povečanje na 680 milijonov ton. Za preskrbo z železovo rudo kaže, da je v bližnji prihodnosti zagotovljena, saj bo pričelo obratovati nekaj novih velikih rudnikov, predvsem v Južni Ameriki in Afriki.

BRAZILIJ

Na jugu zvezne brazilske države Minas Gerais so odkrili novo nahajališče nikljeve rude z zalogo 5 milijonov ton in vsebnostjo 2,5 % niklja. Čeprav glede vsebnosti kovine ta ruda ni najboljše, saj dosegajo kanadske in avstralske rude 5-6 %, je vendar boljše kot v ostalih brazilskih nahajališčih, kjer se giblje okoli 1 %. Skupne zaloge nikljeve rude v Braziliji cenijo na 255 milijonov ton ali 4 milijone ton kovine ob letni proizvodnji 4.000 ton niklja.

FRANCIJA

Po francoskih podatkih je dosegla leta 1983 svetovna poraba cinka 4,517 milijona ton, kar je za 6,4 % več kot leta 1982. V ZDA so porabili 920.000 ton ali 15 % več, v Zahodni Evropi 1.653 milijona ton ali 6 % več in na Japonskem 766.000 ton ali 9 % več. Tudi svetovna proizvodnja te kovine je bila povečana na 4,617 milijona ton ali za 6,9 %. Na prvem mestu je Japonska s 701.000 tonami (5,9 % več), sledita pa Avstralija s 301.000 tonami (1,7 % več) in ZDA z 294.000 tonami (3 % manj).

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

V ZRN obratuje danes 21 šreder naprav za pripravo odsluženih avtomobilov v jekleni odpadki. K tem je treba prišteti še dve v Zahodnem Berlinu. V preteklem letu so v sodelovanju z eno izmed zahodnonemških cementarn in obrati s šreder napravami izvedli številne poskuse o možnostih uporabe odpadnega materiala, ki nastane pri obratovanju šreder naprav, za kurjenje peči v cementarnah. Poskusi so pokazali, da je mogoče uporabiti kot kurivo v cementarnah okoli 60 % nastalega odpadnega materiala, katerega toplotna vrednost je enaka kot pri rjavem premogu slabše in boljše kakovosti.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

V TOZD so imeli probleme s slabšo kvaliteto vložka, pomanjkanjem delavcev in slabim stanjem proizvodnih naprav. Znižani operativni program skupne proizvodnje so dosegli 100,1 %. Dinamo jekel so izvajali 429, kvaliteten pa 136 ton.

TOZD ŽIČARNA

Zaradi premajhnega števila delavcev so znižani operativni program dosegli 111,9 %. Patentirane žice so izdelali 765 ton, VAC žice 687 ton in EPP žice 71 ton.

TOZD PROFILARNA

Družbeni plan skupne proizvodnje so v novembru dosegli 120,8 %. Precej so imeli dela s prebiranjem materiala, namenjenega izvozu.

TOZD VRATNI PODBOJI

Za november so z družbenim planom predvideno skupno proizvodnjo

dosegli 111 %. Prvič so izvozili vratne podboje v Alžirijo.

TOZD JEKLOVLEK

V tej temeljni organizaciji so za november z družbenim planom načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 108,2 %.

TOZD ELEKTRODE

V novembru so z družbenim planom načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 113,6 % in presegli plan pri vseh kvalitetah.

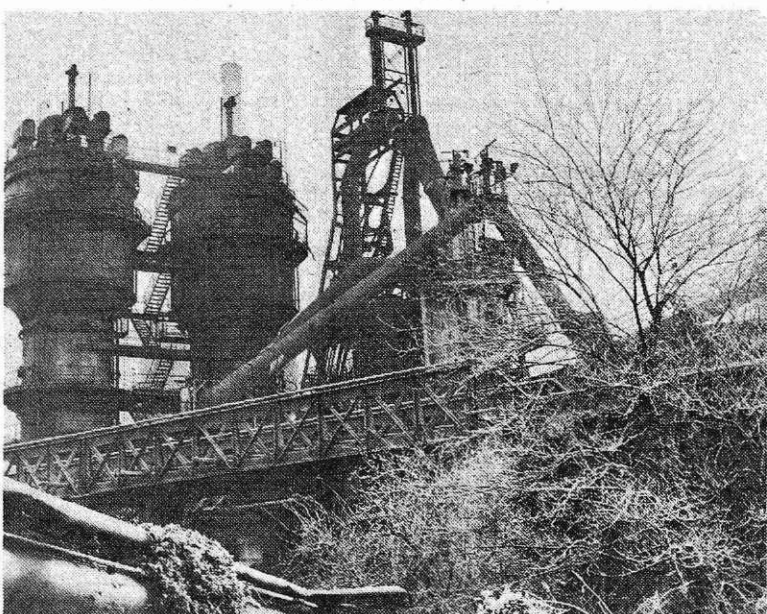
TOZD ŽEBLJARNA

Tudi v novembru so imeli probleme zaradi mehanskih okvar na žebeljarskih strojih in pomanjkanja delavcev. Zaradi pomanjkanja delavcev so znižani operativni program skupne proizvodnje izpolnili 105,8 %.

TOZD MONTER DRAVOGRAD

V dislocirani temeljni organizaciji v Dravogradu so novembrski družbeni plan dosegli 39 %.

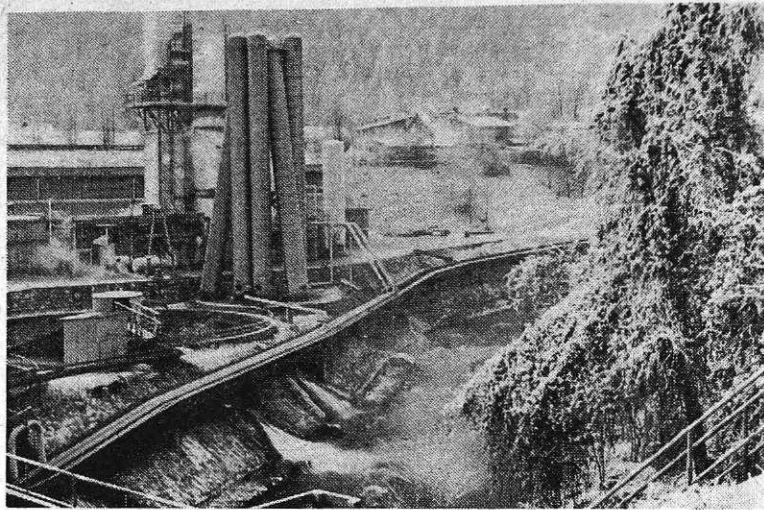
Avugst Karba

Naš plavž v teh dneh (foto I. Kučina)

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMA V NOVEMBRU

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	16.000	13.000	12.410,2	77,6	95,5	—	—	—	—	—	—	
JEKLOVLEK	40.400	36.750	34.913,7	86,4	95,0	—	—	—	—	—	—	
— SM	25.000	21.100	21.595,4	86,4	102,4	—	—	—	—	—	—	
— EL	15.400	15.650	13.318,3	86,5	85,1	—	—	—	—	—	—	
— ASEA	6.800	6.925	6.705,1	98,6	96,8	—	—	—	—	—	—	
— LM	8.450	8.575	6.424,9	76,0	74,9	—	—	—	—	—	—	
— BBC	150	150	188,3	125,5	125,5	—	—	—	—	—	—	
LIVARNA	150	150	160,4	106,9	106,9	50	50	50,4	100,8	100,8	50,5	
— jeklo	148	148	158,0	106,8	106,8	50	50	50,5	101,0	101,0	50,5	
— kovino	2	2	2,4	120,0	120,0	—	—	—0,1	—	—	—	
BLUMING-ŠTEKEL	33.700	32.600	27.907,0	82,8	85,6	7.270	4.500	4.020,4	55,3	89,3	4.446,7	
— Bluming	16.500	16.500	15.617,6	94,7	94,7	500	500	88,1	17,6	17,6	76,7	
— Štekel	14.200	13.600	10.354,7	72,9	76,1	4.270	1.500	2.010,6	47,1	134,0	2.342,9	
— Štekel storitve	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— Termična obdelava	2.500	2.500	1.934,7	77,4	77,4	2.500	2.500	1.921,7	76,9	76,9	2.027,1	
VALJARNA ŽICE	8.700	8.700	9.021,0	103,7	103,7	1.970	2.000	2.143,5	108,8	107,2	1.846,4	
— Valjarna žice	8.700	8.700	9.021,0	103,7	103,7	—	—	—	—	—	—	
— Valjarna žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	5.590	5.590	5.597,1	100,1	100,1	4.840	4.840	5.486,3	113,4	113,4	5.616,6	
— Valjarna debele pločevine	4.990	4.990	5.688,8	114,0	114,0	—	—	—	—	—	—	
— Valjarna debele pločevine storitve	600	600	91,7	—	—	—	—	—	—	—	—	
HLADNA VALJARNA BELA	8.000	8.000	9.202,9	115,0	115,0	7.460	6.950	7.097,9	95,2	102,1	7.830,6	
— Hladna valjarna Bela	7.600	7.000	7.128,6	93,8	101,8	—	—	—	—	—	—	
— Hladna valjarna Bela storitve	400	1.000	2.074,3	518,6	207,4	—	—	—	—	—	—	
HLADNA VALJARNA JESENICE	2.350	2.190	2.191,8	93,3	100,1	1.980	1.830	1.751,2	88,4	95,6	1.741,2	
— Hladna valjarna Jesenice	2.150	1.990	1.859,4	86,5	93,4	—	—	—	—	—	—	
— Hladna valjarna Jesenice storitve	200	200	332,4	166,2	166,2	—	—	—	—	—	—	
ŽIČARNA	3.800	3.400	3.805,9	100,2	111,9	2.600	2.200	2.594,1	99,8	117,9	2.818,9	
— Žičarna	3.800	3.400	3.805,9	100,2	111,9	—	—	—	—	—	—	
— Žičarna storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
PROFILARNA	1.440	1.440	1.739,3	120,8	120,8	1.180	1.200	1.434,0	121,5	119,5	1.560,8	
— HOP	1.240	1.260	1.518,6	122,5	120,5	1.130	1.150	1.378,0	122,0	119,8	1.507,1	
— HOP storitve	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— rondele	40	40	40,6	101,5	101,5	40	40	40,6	101,5	101,5	40,5	
— rondele storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— diski storitve	100	100	71,8	71,8	71,8	—	—	—	—	—	—	
— deli za cestno ograjo	40	40	108,3	270,8	270,8	10	10	15,4	154,0	154,0	13,2	
SKLADIŠČE 38	120	120	—	—	—	120	120	—	—	—	—	
VRATNI PODBOJI	110	110	122,1	111,0	111,0	110	110	122,0	110,9	110,9	121,1	
JEKLOVLEK	1.800	1.800	1.947,6	108,2	108,2	1.790	1.790	1.924,9	107,5	107,5	2.220,5	
ELEKTRODE	1.660	1.660	1.885,1	113,6	113,6	1.490	1.490	1.636,1	109,8	109,8	1.608,7	
— elektrode + varilna žica	1.370	1.370	1.414,6	103,3	103,3	1.370	1.370	1.405,1	102,6	102,6	1.374,2	
— varilna žica storitve	—	—	17,6	—	—	—	—	—	—	—	—	
— varilni prašek	70	70	77,1	110,1	110,1	70	70	76,2	108,9	108,9	79,7	
— suha el. masa	—	—	24,0	—	—	—	—	24,0	—	—	24,0	
— ognjevarilni material	220	220	351,8	159,9	159,9	50	50	130,8	261,6	261,6	130,8	
ŽEBLJARNA	870	770	814,7	93,6	105,8	870	770	811,0	93,2	105,3	940,7	
MONTER DRAVOGRAD	1.020	1.036	404,0	39,6	39,0	1.020	1.036	404,0	39,6	39,0	404,0	
SKUPAJ:	125.710	117.316	112.122,8	89,2	95,6	32.750	28.886	29.475,8	90,0	102,0	31.206,7	
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	100	100	172,2	172,2	172,2	172,2	
SKUPAJ	—	—	—	—	—	32.850	28.986	29.648,0	90,3	102,3	31.378,9	
Storitve	—	—	—	—	—	1.320	1.900	2.404,5	182,2	126,6	2.404,5	
SKUPAJ	—	—	—	—	—	34.170	30.886	32.052,5	93,8	103,8	33.783,4	

Ivje za Savo (foto I. Kučina)

INOVACIJSKA DEJAVNOST V NOVEMBRU

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD LIVARNA

Avtorjema Antonu TORKARJU in Milanu GARTNERJU je bilo za predelavo modela za nosilni obroč odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila. S podjetjem Djuro Djaković je bila sklenjena pogodba za izdelavo štirih ulitkov. Za prva dva ulitka je bil izdelan model po načrtu. Po odlitju prvih dveh sta avtorja začela razmišljati, kako bi uporabila prvi model za vlitje preostalih dveh obročev. Avtorja sta našla rešitev s predelavo prvega modela in prihranila stroške za izdelavo novega modela.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Avtorju Janezu KOVAČU je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za predelavo drsnih sklopnih blazin pogonskega vretena Jumping proge. Jumping ogrodje je eden izmed najbolj obremenjenih agregatov v valjarni žice, saj gre vsa proizvodnja skozi to ogrodje. Zato je nemoteno obratovanje tega dela proge izredno pomembno. Pred uvedbo izboljšave so pogosto nastopale težave zaradi slabe izvedbe drsnih blazin v sklopkah. Čepi in dotiči so se lomili in delci so poškodovali površine na sklopkah, vretenih in ležajnih blazinah. Avtor je s predelavo sklopnih drsnih blazin preprečil mehanske poškodbe blazin in podaljšal življenjsko dobo obratovanja ležajnih blazin, poleg tega pa je s predelavo dosegel tudi zmanjšanje števila popravi sklopnih vreten in sklopk.

Avtorjem Ivanu JAZBECU, Albertu SVETIČU, Kolomanu ČARNIČU in Antonu PRIMCU je bilo za uporabo drogov za izvlačenje slabov iz potisne peči odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila. V času enega kurjenja se je pogosto pojavljalo, da so se zaradi krivih slabov, predvsem pri brušenju krom slabov, slabi nakopičili oziroma privzdignili. Do sedaj so morali peč ustaviti in ohladiti, da so slabe lahko izvekle. Peč je zato stala približno dva dni, kar je bila velika izguba časa. Avtorji pa so ta problem rešili z drogovi za izvlačenje slabov iz potisne peči. Prednost je v tem, da peči ni treba popolnoma ugasniti, ampak samo znižati temperaturo in tudi delo je precej bolj varno.

PRED 14. SEJO SKUPŠČINE SKUPNOSTI POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

V drugi polovici decembra sta sklicani seji občinske in republiške skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Za obe seji je predložen kar precej obširen dnevni red, saj morajo delegati v občini obravnavati vsa gradiva, ki so predložena tudi za republiško skupščino skupnosti. Najpomembnejše točke dnevnega reda so naslednje:

- predlog finančnega načrta skupnosti za leto 1985,
- predlog družbenega dogovora o usklajevanju pokojnin,
- predlog družbenega dogovora o ukrepih in aktivnostih pri uveljavljanju in izvajanju štetja zavarovalne dobe s povečanjem (beneficirane),
- predlog sklepa o določitvi zavezancev za plačilo prispevkov, osnove za obračunavanje, višino in način plačevanja prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v posebnih primerih zavarovanja iz 16., 17. in 18. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju za leto 1985,
- predlog sklepa o spremembi in dopolnitvi sklepa o določitvi novih stopenj povečanja zavarovalne dobe na delih in nalogah v rudnikih v Sloveniji, na katerih se je zavarovalna doba že doslej štela s povečanjem, in stopenj povečanja zavarovalne dobe na novih delih in nalogah v rudnikih v Sloveniji.

Iz obsežnega gradiva bom v nadaljevanju poudaril najpomembnejše misli:

Predlog finančnega načrta skupnosti za leto 1985 temelji na samoupravnem dogovoru o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o temeljih plana skupnosti za obdobje 1981—1985, ki so ga sprejeli podpisniki samoupravnega sporazuma koncem leta 1983 in na spremembah in dopolnitvah srednjeročnega plana skupnosti za to obdobje, ki jih je sprejela skupščina skupnosti na svoji seji 14. decembra 1983. Pri pripravi predloga finančnega načrta skupnosti za leto 1985 so bile upoštevane tudi ocene gospodarskih gibanj v letu 1984 in 1985, kot so opredeljene v globalni oceni uresničevanja družbenega plana Slovenije za obdobje 1981—1985.

Iz ocen gospodarskih gibanj v letih 1984—1985 so za pripravo finančnega načrta skupnosti pomembni naslednji kazalci:

	ocena 84	plan 85
1. Povečanje dohodka združenega dela	58,0 %	53,0 %
2. povečanje sredstev za skupno porabo	46,4 %	47,7 %
3. povečanje sredstev za osebne dohodke	46,4 %	47,7 %
4. povečanje poprečnega neto OD na zaposlenega	47,0 %	44,5 %
5. povečanje poslovnega sklada	28,0 %	30,0 %

Poleg navedenih kazalcev so pri načrtovanju pomembni tudi kazalci rasti posameznih vrst koristnikov

pravic iz invalidsko pokojninskega zavarovanja, ki so razvidne iz naslednje razpredelnice:

vrsta pokojnin	realizacija 1983	ocena 1984	plan 1985	stopnje rasti		
				real. 83	ocena 84	plan 85
starostne	120.795	127.600	135.000	4,9 %	5,6 %	5,8 %
invalidske	62.189	65.000	67.900	3,8 %	4,5 %	4,5 %
družinske	66.416	68.400	70.500	2,8 %	3,0 %	3,0 %
skupaj	249.400	261.000	273.400	4,1 %	4,6 %	4,8 %
kmečke	38.531	37.050	35.600	-3,7 %	-3,8 %	-3,7 %

Predlog finančnega načrta prihodkov in odhodkov v letu 1985 je v primerjavi z leti 1983 in 1984 naslednji

	realizacija 83	ocena 84	plan 85
1. prihodki	43.022,8	64.077,0	96.906,0
2. odhodki	41.048,2	63.611,0	96.906,0
3. Finančni rezultat za obratna sredstva	1.974,6	466,0	—

Družbeni dogovor o usklajevanju pokojnin obsega tri načine usklajevanja:

a) Usklajevanje pokojnin med letom in način prehoda na tekoče usklajevanje se izvaja na osnovi povečanja osebnih dohodkov zaposlenih trikrat na leto, in sicer julija, oktobra in decembra, vselej z veljavnostjo od 1. januarja tekočega leta. To se izvaja že od leta 1983, ko je bilo povečanje OD 25 %, v letu 1984 50 %, v letu 1985 pa je predvideno povečanje porasta OD za 75 %.

b) Usklajevanje pokojnin po rasti družbene produktivnosti dela daje možnost, da se pokojnine lahko usklajujejo tudi takrat, kadar je rast nominalnih osebnih dohodkov zaposlenih na območju republike v posameznem koledarskem letu nižja od rasti družbene produktivnosti dela, ugotovljene po uradnih statističnih podatkih za tisto leto. V tem primeru lahko skupnost uskladi pokojnine tudi za razliko med doseženo rastjo nominalnih osebnih dohodkov in porastom družbene produktivnosti dela.

Po tem predlogu lahko skupnost uskladi vse pokojnine, uveljavljene v različnih obdobjih, ali pokojnine posameznih kategorij upokojencev. Vse pokojnine lahko skupnost uskladi tedaj, kadar rast družbene

produktivnosti dela presega rast poprečnih nominalnih osebnih dohodkov vseh delavcev, zaposlenih v Sloveniji, učinki počasnejše rasti nominalnih osebnih dohodkov pa so ugotovljeni pri vseh pokojninah.

Pokojnine, uveljavljene v različnih obdobjih, lahko skupnost uskladi na tej podlagi tedaj, kadar je vpliv počasnejše rasti nominalnih osebnih dohodkov vseh delavcev, zaposlenih v Sloveniji, le pri pokojninah, uveljavljenih v posameznih letih. Pokojnine posameznih kategorij upokojencev pa lahko skupnost uskladi na tej podlagi v primeru, da je rast poprečnih nominalnih osebnih dohodkov v posamezni panogi pet let nižja od rasti OD delavcev, zaposlenih v Sloveniji. V tem primeru skupnost uskladi le tiste pokojnine, pri katerih so bili za izračun pokojninske osnove upoštevani osebni dohodki iz let, v katerih je bila ugotovljena nižja rast osebnih dohodkov v panogi dejavnosti.

Usklajevanje prej odmerjenih pokojnin s kasneje odmerjenimi pokojninami: Skupnost bo v posameznem planskem obdobju tekoče spremljala raven pokojnin, odmerjenih v različnih časovnih obdobjih, z ravniyo pokojnin, odmerjenih v tem planskem obdobju, upoštevajoč razmerja, ki je vladajo v delitvenem sistemu nasploh in po posameznih panogah dejavnosti. V začetku vsakega planskega obdobja bo skupnost izdelala strokovno gradivo, v katerem bo primerjala raven vseh pokojnin, odmerjenih po časovnih razdobjih, z ravniyo pokojnin, doseženih v planskem obdobju, v katerem je opravila primerjavo. Kriterij za razvrstitev pokojnin v posamezno obdobje je osebni dohodek ali osnova zavarovanja, ki je bila kot zadnja upoštevana za izračun pokojninske osnove.

Predlog družbenega dogovora o usklajevanju pokojnin je oblikovan na podlagi pripomb in predlogov, ki so jih posredovali predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in zbori delegatov enot skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji. Izvršni svet Skupščine Slovenije na

predlagani osnutek ni imel pripomb, prav tako pa tudi ne Gospodarska zbornica Slovenije. Ker je komisija Izvršnega sveta Skupščine Slovenije za izdelavo zasnov novega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja prenehala obstajati, je predlog pripravila delovna skupina, ki so jo sestavljali predstavniki podpisnikov družbenega dogovora.

Celoten predlog je objavljen v gradivu, ki so ga sprejele vse delegacije skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Ostale predloge, o katerih bo razpravljala skupščina, bom v skrajšani obliki poskušal prikazati v naslednji številki Železjarja.

Iz gradiva za 14. sejo pripravil Stane Torkar

JOŽETU STRAŽIŠARJU V SPOMIN

Pokojni Miha Kliner, naš jeseniški pesnik in zgodovinar, je za spominsko ploščo na železniški postaji na Jesenicah napisal verz: »Ko ne bilo bi nas, še večji kos slovenske zemlje bi odtrgal tuji plaz«. To je najlepše posvetilo vsem prostovoljcem — borcem za severno mejo 1918—1919. V teh besedah je izrečena vsa veličina prispevka njih, ki so odšli po končani svetovni vojni braniti severne meje in osvoboditi Koroško, med katerimi je bil tudi Jože Stražišar.

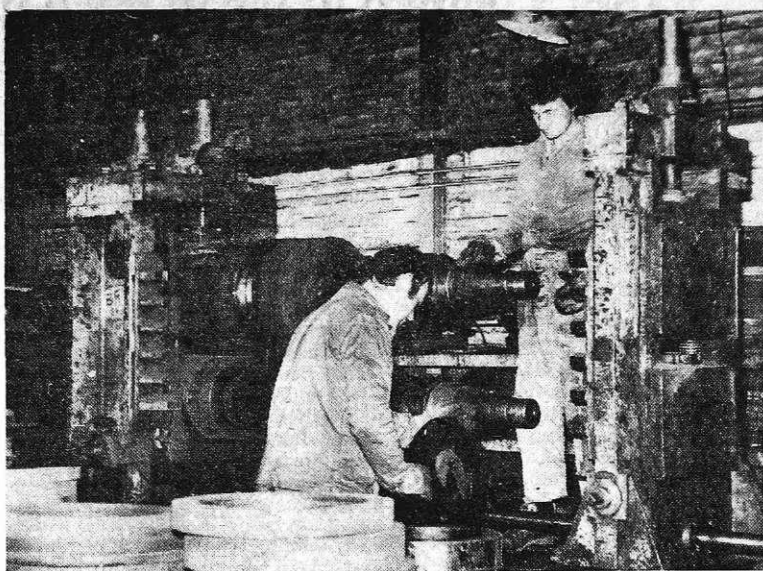
Rojen je bil v najtežjih časih v številni Stražišarjevi družini 22. februarja 1899. Kruha ni bilo nikoli dovolj, da bi se lahko do sita najedli. Zato danes lažje razumemo, zakaj so bili vsi bratje in sestre Stražišarji v prvih vrstah jeseniških revolucionarjev.

Jože kot najstarejši je krutost vojne okusil že na frontah v prvi svetovni vojni, v kateri je padlo veliko slovenskih fantov in mož za tuje koristi. Čeprav so bili leta 1918 siti vojne, se je kljub temu v tistih oktobrskih dneh leta 1918 zbrala na Jesenicah številna skupina fantov in mož, ki se je zavedala, da je še prezgodaj za počitek in brezskrbnost. Nova država Jugoslavija še ni imela dovolj utrjenih meja in z one strani Karavank so se nam grozeče bližali temni oblaki.

Na oni strani Karavank so bili tudi naše bratje in sestre in njihova želja, da bi se združili v matični domovini, je bila odločilna, da se je zbralo veliko prostovoljcev, ki so bili pripravljeni oditi braniti severno mejo. Tudi Jesenice z Gornjesavsko dolino so bile ogrožene, saj so ta košček slovenske zemlje želeli zasesti Nemci in Italijani.

Doktor Francišek Kogoj, jeseniški zdravnik in prvi predsednik narodnoobrambnega sveta in organizator Narodne straže, je pravočasno domel potrebo po takojšnji organizaciji nove oblasti po razpadu Avstro-Ogrske monarhije. Jože Stražišar je bil med prvimi, ki so se priključili Narodni straži. Ta je imela dovolj težko nalogo, da prepreči nered, saj so se skozi Jesenice umikali številni avstroogrski vojaki.

Grozila je tudi že nevarnost, da bodo Nemci in Italijani za-

Menjava ogrodja za BRONX škarje v TOZD valjarna bluming stekel (foto I. Kučina)

sedli jeseniški trikot, tako bi bile Jesenice z Gornjesavsko dolino odrezane od novo nastale države Jugoslavije. Železnica Beljak—Jesenice—Bohinj—Gorica naj bi ne bila jugoslovanska.

Tako kot general Maister v Mariboru je bilo tudi pri nas nekaj pogumnih mož, ki so se odločili, da gredo v boj za severno mejo. Tudi Jože je bil med njimi. Lojze Ude, eden od vodij, je uspel organizirati prostovoljce z Jesenic in Tržiča in jih odpeljati prek Ljubljane in 19. novembra 1918 so že zasedli Borovlje.

Pri nas na Jesenicah je bilo takrat močno nemško jedro, ki je bilo zasidrano v tovarni Kranjske industrijske družbe. Ti ljudje so imeli svoje načrte. In če ne bi bilo pogumnih mož, ki so se zavedali pomena obrambe severnih meja, bi lahko prišlo do tega, da bi na Jesenicah namesto jugoslovanskih vihrale avstrijske zastave.

Žal žrtve in trud takratnih prostovoljcev niso imele polnega uspeha. Plebiscit, močna nemška propaganda in omahljivost zaveznikov, ki so odločali o novih mejah, so bili ti, ki so odločilno vplivali, da je Koroška ostala v novo nastali državi Avstriji, velik del našega ozemlja pa je prav po zaslugi prostovoljcev ostal v mejah novo nastale države Jugoslavije.

Jože je bil tudi med tistimi, ki so si prizadevali za združevanje prostovoljcev že v stari Jugoslaviji. Stara Jugoslavija pa je njihov prispevek za ustvaritev nove Jugoslavije mačehovsko obravnavala.

Jože Stražišar je postal socialist in dosleden bорец za delavske pravice. Skupaj z brati in sestrami je na Jesenicah koval nov rod, ki se je bil pripravljen odločno boriti za delavske pravice. Vsa leta delovanja jeseniške Svobode in kasneje Enakosti, od leta 1920 do razpusta leta 1940, je deloval v njenih vrstah, kjer so se zbirali napredni delavci in komunisti.

Kakor drugim njegovim sodelavcem in somišljenikom, tudi njemu nista bila priznana stalni policijski nadzor in šikaniranje. Stara jugoslovanska oblast ga je z drugimi pregnala v Ivanjico. Skupaj s svojima bratoma Poldetom in Viktorjem se je znašel med tistimi, ki so se dovolj zgodaj opozarjali na nevarnost fašizma in nacizma ter na bližajočo se vojno.

Sele tik pred kapitulacijo se je vrnil k svoji družini. Toda pričelo se je tisto najstrašnejše. Jugoslavijo so razkosali okupatorji, nad našimi kraji pa je zagospodoval nemški naci-fašizem. Med prvimi, ki jih je preganjal, so bili prav bratje Stražišar. Polde je med prvimi odšel v partizane in postal komandir prve jeseniške partizanske čete, imenovane Cankarjeva. Med prvoborci je bil tudi Viktor. Za najstarejšega brata Jožeta se je začela težka pot. Na Koroški Bili so med prvimi talci ustrleli njegovega brata Ludvika. V hiši je imel zagrizenega nemčurja Pavla Lukmana. Nemci so mu sicer nekaj časa prizanašali, toda mir je bil le kratkotrajen. Pri njem so se

tajno oglašali brata Polde in Viktor ter nečak Peter. Gestapo je kmalu zvedel za njegovo delo in že leta 1941 je bil dvakrat zaprt. Gestapo je hotel od njega zvedeti vse o bratih. Kljub mučenju je Jože vzdržal in ostal trden.

Ostal je trden tudi potem, ko je leta 1942 padel brat Polde, ki je pravkar prevzemal mesto komandanta Gornjeskega odreda in je bil napaden štab odreda v Jezercih pod Triglavom. V juliju 1943 je padel še brat Viktor, ki je deloval kot sekretar okrožnega komiteja KPS na kamniškem območju. Isto leto je padel tudi nečak Peter. Tudi sestrama Ančki in Malki ni bilo prizanešeno. To so bili hudi udarci za najstarejšega brata.

Toda bilo je še daleč do svobode. Na Jesenicah sta okrožni odbor OF in okrožni komitej KPS vztrajno utrjevala odbore OF. Okrajni komitej KPS Jesenice je na svoji seji 23. avgusta 1944 imenoval mestni odbor OF. Tudi Jože je bil vključen vanj. Le dobre tri mesece je deloval odbor, ko ga je odkril gestapo in zaprl vse odbornike. Kljub nečloveškemu mučenju je Jože vzdržal. Ostal je neuklonljiv. Svobodo je dočakal v begunjskih zaporih.

Jože Stražišar je bil vključen tudi v prvi okrajni odbor OF po osvoboditvi, ko je ponovno začel delati v tovarni, kjer je bil tudi aktiven političen delavec. Tako kot je bil zagnan pred vojno in med NOB, je ostal tudi po osvoboditvi.

Najbolj zavzet je bil seveda med svojimi soborci, prostovoljci — borci za severno mejo 1918—1919. Neutrudljivo si je prizadeval, da bi bilo tudi to obdobje naše zgodovine verodostojno opisano in postavljeno v zgodovino. Skrbel je, da so bila postavljena nekatera obeležja na Jesenicah, v Podkornu, Podmežakli in v Kranjski gori.

Organizacija borcev-prostovoljcev za severno mejo je bila sicer nekaj časa nekoliko zapostavljena, prav pod njegovim vodstvom in na njegovu iniciativu pa je izredno začela, še posebej, ko je bila vključena v organizacijo Zveze združenih borcev NOV.

Kot zadnji predsednik te organizacije je tudi skrbel, da so organizacije in njeni člani dobili svoje pravice in ustrezna priznanja. Tako je občinska skupščina Jesenice tej organizaciji podelila domicil in posebno svečano listino.

Visoka starost, bolezen njegove življenjske tovarišice in vsakodnevne skrbi so poskrbele, da je Jože omagal.

Jože je dal častni delež v skupnem boju za narodnostne pravice že v obdobju po prvi vojni, še bolj in častno pa je izpolnil svojo nalogo v narodnoosvobodilni borbi. Tudi kot član komunistične partije se je zavedal svojih nalog in ostal zvest tej organizaciji do zadnjega.

Tako so bratje in sestre Stražišar vgradili lep in trden kamenček v zgradbo nove socialistične Jugoslavije.

Od Jožeta Stražišarja smo se poslovili v torek, 4. decembra, na pokopališču na Blejski Dobravi.

Slovenko

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Nov rekord pri nepretrganem (sekvencnem) vlivljanju na napravi za kontinuirno vlivljanje okroglih gredic so dosegli v zahodnonemški železarni Mannemann v Hucklingenu. Pri nepretrganem vlivljanju 42 šarž s težo 220 ton vsaka iz kisikovega konvertorja so odšli skupno 9.196 ton gredic z okroglim premerom 177 mm in skupno dolžino 47,7 km. Kakovost odlitih gredic, ki so jih vse uporabili za valjanje v brezšivne cevi, je bila dobra in jih ni bilo potrebno predhodno posebej adjustirati.

KADRI Z VISOKO IN VIŠJO ŠOLO V ŽELEZARNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

veliko vpliva tudi zmanjšanje števila zaposlenih (za 60 delavcev).

Manjše povečanje beležimo pri porastu delavcev z višjo izobrazbo — namreč samo dva. To je že drugo leto izredno majhne rasti. Seveda pa bo tukaj odstotek na skupni stalež večji kot je bilo realno povečanje — 2,77 % (leta 1983 2,74 % na stalež). Skupaj je teh kadrov 5,92 %, glede na skupni stalež zaposlenih v Železarni. S projekcijo po Brekicovi metodi smo napovedali, da bo v letu 1985 število kadra z višjo šolo (207) nekoliko večje od kadra z visoko šolo (205). Vzrok takšnemu stanju je verjetno manjše povpraševanje po kadru z organizacijskimi, upravnimi in še katerimi šolami. Skupaj beležimo torej povečanje za 14 delavcev.

KADRI Z VISOKO ŠOLO

Osnovna dejavnost v Železarni je metalurgija. Zato je razumljivo, da je med visokošolskim kadrom, zaposlenim v Železarni, največ metalurgov. Vendar pa v današnjem kriznem času veliko razmišljamo o modernizaciji: uvajanje računalništva, robotike, itd. v proizvodnjo. Ker bo preživetje Železarne zahtevalo takšne radikalne inovativne posege, ni nujno, da bo tudi v bodoče potrebno toliko metalurgov kot dandanes. Že sedaj lahko ugotavljamo, da vsaj kakšna petina metalurgov ne dela v svoji stroki.

S tem nikakor ne trdimo, da metalurgi ne bodo več potrebni. Potrebno bo profil (način in kvaliteto izobrazbe) prilagoditi zahtevam računalniško vodene proizvodnje in tudi iz tega izhajajoče organizacije dela. Vedno bolj bo torej potreben nekakšen »hibridni« profil: z znanjem metalurgije, poznavanjem računalniško-vodene proizvodnje ter dojemljivost za organizacijske spremembe. Prišli smo nekako h kompleksnejšemu stanju. Na eni strani specialnost (metalurgija), na drugi strani dodatna znanja iz organizacijskih (in morda še kakšnih drugih družboslovnih ved) ved in računalništva. Torej vedno bolj postajajo pomembna »netehnična« znanja oz. natančneje rečeno: moderna produkcija zahteva vedno več »družboslovnih« znanj (vodenje, organizacija, menedžerstvo itd.) od tehničnih poklicev. In obratno: tudi družboslovci bodo v večji meri morali poznati in obvladovati določena dela na strojih (računalniki ipd.).

Vse kaže, da smo priče nekakšnega približevanja med tehničnimi in netehničnimi poklici. To seveda ne velja samo za metalurge, ampak bolj ali manj tudi za ostale »tehnike«.

Preden boste pregledali razpredelnico visokošolskega kadra, naj omenimo zanimivost, da ne rečemo simptomatično dejstvo, da izven skupnih služb (razen enega organizatorja dela) ni zaposlenega niti enega družboslovno izobraženega delavca. Menimo, da je takšnemu stanju krivo nepoznavanje, toga miselnost, ki ne čuti potrebe po delu teh strokovnjakov (sociologov, psihologov, organizatorjev itd.): potrebno pa je seveda poudariti, da tudi sami ti strokovnjaki ne vedo, kaj naj bi počeli v obratih, oziroma v neposredni proizvodnji.

PREGLED VISOKOŠOLSKEGA KADRA PO SMEREH OD LETA 1976 DO 1984 (TABELA 1)

smeri	1976	1977	1978	1980	1981	1982	1983	1984
metalurgija	št. 56 % 0,89	56 0,87	59 0,90	61 0,94	62 0,98	68 1,07	61 0,96	67 1,07
strojništ.	št. 17 % 0,27	17 0,26	18 0,28	24 0,37	25 0,39	25 0,39	29 0,46	29 0,46
kemija	št. 8 % 0,13	9 0,14	9 0,14	9 0,14	10 0,16	11 0,17	11 0,17	10 0,16
elektrotehnika	št. 12 % 0,19	14 0,22	15 0,23	18 0,28	20 0,31	17 0,27	21 0,33	22 0,35
matematika	št. 4 % 0,06	3 0,05	3 0,05	5 0,08	5 0,08	6 0,09	7 0,11	8 0,13
fizika	št. 12 % 0,19	20 0,31	18 0,27	22 0,34	25 0,39	29 0,45	30 0,47	34 0,54
ekonom. VŠOD	št. 1 % 0,02	2 0,03	3 0,05	3 0,05	4 0,06	6 0,09	8 0,13	8 0,13
pravo	št. 10 % 0,16	12 0,19	11 0,17	12 0,18	11 0,17	14 0,22	16 0,25	17 0,20
OSTALE družboslov.	št. 2 % 0,03	2 0,03	2 0,03	1 0,02	—	—	1 0,02	1 0,02
biotehnič. medicinska	št. 122 % 1,94	135 2,09	138 2,11	155 2,39	162 2,55	176 2,76	184 2,91	196 3,13
SKUPAJ								

Precejšnjemu padcu števila metalurgov v letih 1982 in 1983 sledi letos ponovno večje število teh kadrov. Rahel porast pa beležimo še pri elektrotehnikih, ekonomistih in ostalih družboslovcih. Pri ostalih usmeritvah so spremembe majhne ali pa jih ni.

Kot je bilo že rečeno, se počasi približujemo številu kadrov (z visoko šolo), ki smo ga napovedali leta 1979 z ekonometrično metodo. Ali lahko

trdimo, da ima razvoj gibanja kadrov neke zakonitosti? Vse kaže, da lahko vsaj v neki meri odgovorimo pritrdilno. V isti sapi pa je seveda potrebno povedati, da nismo kaj dosti storili, da bi pridobili kader, ki ga Železarna potrebuje. Pri napovedi je šlo bolj ali manj za ekstrapolacijo preteklih trendov. Za dokaj pravilno oceno, kako se bodo ti trendi nadaljevali v prihodnosti. In prav tukaj smo v središču kadrovske »problematike«. Gre namreč za projekcijo preteklega dogajanja v prihodnost. Ni šlo sicer za golo linearno projekcijo, vendar pa tudi s takšnimi ekonometričnimi metodami ne presegamo ravni kvantitete. Manjkajo kvalitativne opredelitve razvoja. Obstoječi kader ni primerno »izkoriščati«. Prav tako je negotovo, če bo prihajajoči kader kaj na boljšem, če bomo ostali na premalo definiranih ciljih razvoja. Končno bo potrebno znotraj Železarne doseči popolno soglasje, kaj naj bo v razvojni perspektivi prioriteto in kaj bo potrebno opustiti. Temu je potrebno prilagoditi tudi kadrovsko politiko. Osnovno šolanje v novih situacijah in na novih agregatih je predrago.

V pregledni obliki še enkrat pogledimo, kako se je gibal število visokošolskega kadra od leta 1976 dalje.

leto	%	število delavcev	stopnja rasti v %
1976	1,94	122	
1977	2,09	135	10,66
1978	2,11	138	
1980	2,39	155	
1981	2,55	162	4,52
1982	2,76	176	8,64
1983	2,91	184	4,55
1984	3,13	196	6,52

Najmanjša rast je bila zabeležena v letih 77/78, največja pa v letih 76/77 10,66% in 81/82 — 8,64%.

KAKO JE NAGRAJEVAN KADER Z VISOKO ŠOLO

Do leta 1980 analize kadra z visoko šolo niso upoštevale kadra z 20 ali višjo plačilno kategorijo. Ker smatramo, da je na tak način »izpad« prevelik (saj je bilo leta 1983 okrog 30 % visokošolcev takšne kategorije), jih v zadnjih letih upoštevamo. Slika bi vsekakor pokvarila pripravniki (12. kategorija), zato jih analiza ne upošteva.

RAZPOREDITEV VISOKOŠOLCEV PO SMEREH IN PLAČILNIH KATEGORIJAH (BREZ PRIPRAVNIKOV) (TABELA 2)

KTG	metal.	stroj.	kemija	elekt.	mat. fizika	ekon. komer.	VŠOD	pravo	ost. družb.	SKUPAJ
16	5	3	—	1	1	1	2	—	4	17
17	3	6	3	8	1	7	1	3	9	41
18	12	6	1	4	3	3	2	1	—	32
19	8	5	1	4	1	6	1	—	1	27
20	13	3	3	1	—	2	1	1	—	24
21	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2
22	10	—	—	—	1	—	—	—	1	12
23	1	1	1	2	—	1	—	—	—	5
24	5	1	—	—	—	1	1	1	1	10
25	3	—	—	1	—	1	—	—	—	5
26	2	—	—	—	—	1	—	—	1	4
27	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
28	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
SKUPAJ	65	26	10	21	7	22	8	6	17	182
pov. KTG	20,37	18,77	19,20	18,62	18,29	19,00	18,50	18,83	17,89	19,29

Skupna poprečna plačilna kategorija za visokošolski kader je glede

1983 na 19 v letu 1984). Če bi spregovorili iz aktualne družbenopolitične pozicije, bi lahko rekli, da vsaj pri nagrajevanju visokošolskega kadra ne sledimo izkazanim potrebam po boljšem vrednotenju in upoštevanju strokovnega dela. Čeprav je znano, da denar »ni vse«, da so nekateri vidiki celo pomembnejši (možnost strokovnega dela, priznanje in upoštevanje rezultatov ipd.), vseeno ne smemo zanemariti tudi materialne plači stimuliranja. Zato se tendenca zniževanja osebnih dohodkov ne bi smela nadaljevati. Seveda vemo, da kader z visoko šolo ne da »od sebe« vsega, kar bi moral in zmogel, vemo pa tudi, da »krivde« ni iskati samo na eni strani.

STAŽ VISOKOŠOLSKEGA KADRA POPREČNE IN PRIČAKOVANE KATEGORIJE PO SMEREH IZOBRAZBE (TABELA 3)

SMER	št.	popr. stalež	popr. stalež po diplomi	popr. ktg.	pričakov. ktg.	odstop popr. od prič. ktg.
metalurgija	65	16,91	14,45	20,37	20,33	+0,04
strojništvo	26	8,69	7,42	18,77	18,64	+0,13
kemija	10	12,80	10,70	19,20	19,43	-0,22
elektroteh.	21	11,62	9,67	18,62	19,18	-0,56
mat. fiz.	7	6,14	5,70	18,29	18,23	+0,06
ekonomija	22	9,95	8,41	19,00	18,88	+0,12
VŠOD	8	8,75	3,63	18,50	17,73	+0,77
pravo	6	5,83	4,67	18,83	17,98	+0,85
ostale smeri	17	9,24	7,06	17,89	18,55	-0,66
SKUPAJ	182	12,20	10,13	19,29	19,29	0,00

KADER Z VISOKO ŠOLO V TOZD IN DS PO SMEREH (TABELA 4)

TOZD-DS	metalurg.	strojniki	elektroteh.	ekonomisti	ostale smeri	skupaj	% na stalež
plavž	2	—	—	—	—	2	0,93
jelekarna	11	—	—	—	—	11	1,62
livarna	—	—	—	—	—	—	—
VBS	4	—	—	—	—	4	1,13
valj. žice	1	—	—	—	—	1	0,63
valj. d. p.	4	2	—	—	—	6	3,45
HVB	1	—	—	—	1	2	0,72
HVJ	2	—	—	—	—	2	0,95
žičarna	3	—	—	—	—	3	1,30
profilarna	—	1	—	—	—	1	1,51
vrat. podb.	1	—	—	—	—	1	1,78
jeklovlek	2	—	—	—	—	2	1,42
elektrode	3	—	—	—	—	3	1,22
žebeljarna	1	—	—	—	—	1	1,25
stroj. del.	—	4	—	—	—	4	1,29
remont. del.	—	2	7	—	1	10	1,98
vzdržev.	—	10	6	—	—	16	2,87
energetika	1	—	1	—	—	2	0,84
transport	—	1	—	—	—	1	0,26
družb. pr.	—	—	—	—	—	—	—
komerciala	2	—	—	12	3	17	11,72
FMS	—	—	—	7	1	8	6,01
kadrovski	—	—	—	—	13	13	11,40
splošni	—	—	—	—	8	8	3,63
CPSI	—	—	—	—	6	6	33,33
SEO	10	3	4	7	11	35	23,33
TKR	15	—	1	1	8	25	9,54
NG	4	5	3	—	—	12	16,00
SKUPAJ TOZD	36	21	14	—	2	72	1,41
SKUPAJ DSSS	31	8	8	26	50	124	10,87
ZELEZARNA	67	29	22	26	52	196	3,13

njih uresničitev bodo seveda zahtevali več tega kadra.

V skupnih službah je odstotek mnogo večji. Na tem nivoju so koncentrirane vse dejavnosti, ki so pomembne za celotno Železarno. To bi lahko izgledalo zelo razveseljivo. Kajti znano je, da je treba strokovnjake »zbrati« skupaj, če hočemo uspešno razvijati strokovno in razvojno-raziskovalno delo. V Železarni strokovne službe bolj ali manj izolirano delajo vsaka na »svojem« področju. Projektnih grup je malo, rezultatov še manj. Proces bi moral iti v čim bolj razvite stike med strokovnjaki in službami. Tako pa — če že pride do »ustanovitve« neke delovne

skupine, — se nemalokrat dogaja, da vključeni delavci po pošti zvedo, da so predlagani v delovni team; da za dobro delo niso nagrajeni, za slabo pa sankcionirani itd.

Da takšna situacija ni značilna samo za Železarno, nam dokazujejo raziskave, narejene v drugih podjetjih v Sloveniji in Jugoslaviji (Rus, Jerovšek). Te raziskave namreč kažejo, da so naši strokovnjaki veliko slabše oskrbljeni s pomembnimi informacijami kot njihovi kolegi v industrijsko razvitih deželah. Nadalje: imajo manj medsebojnih stikov (medsebojnega obveščanja) in manj stikov z vodilnimi kot strokovnjaki v industrijsko razvitih deželah. Z drugimi besedami: v veliki meri so izolirani in odtegnjeni od možnosti kreacije in afirmacije kvalitativnih strokovno podkovanih odločitev. Odločajo uradniki — vsevedi. Po dnevno določeni liniji najmanjšega odpora.

KADRI Z VIŠJO ŠOLO

Prav gotovo je, da nekatere ugotovitve povezane s kadrom z visoko šolo veljajo tudi za zaposlene z višjo šolo. Naš donesek v tem delu naj bi zagrabil predvsem specifično razliko (če seveda obstaja), med višješolci in visokošolci. Razlika je seveda tisto, da ni eno ne drugo. Je vmesno polje, ki pa ni nekaj tretjega: ni neka nova kvaliteta. Govorimo kajpak o

odnosu, ob presečišču obeh »prvotnih« polj (visokošolci, višješolci). Gre nekako za polje medsebojnega dopolnjevanja in še bolj pomanjkanja. »Praktičnih«, uporabnih rezultatov na našo veliko žalost ne moremo dobiti z »nalaganjem«, ampak z razlaganjem. Na ta način se seveda nevarno približamo možnosti, da bomo »zagrabili« v prazno. »Ujeli« nič. Sprijazniti se moramo s tem, kajti v nasprotjem primeru bomo pristali v labirintu uradniškega (vsevednega) mišljenja.

Bodimo nekoliko manj konkretni in bolj »praktični« in si oglejmo tabelo 5, ki nam kaže stanje višješolskega kadra od leta 1980 dalje.

PREGLED VIŠJEŠOLSKEGA KADRA PO SMEREH OD LETA 1980 (tabela 5)

smeri	1980	1981	1982	1983	1984
organizac.	št. 47 % 0,72	50 0,79	51 0,80	49 0,76	48 0,77
metalurška	št. 15 % 0,23	19 0,30	19 0,30	20 0,32	20 0,32
strojna	št. 24 % 0,37	24 0,38	25 0,39	26 0,41	25 0,40
elektro	št. 6 % 0,09	8 0,13	9 0,14	8 0,13	11 0,18
ekonom. kom.	št. 32 % 0,49	37 0,58	43 0,67	45 0,67	43 0,69
upravna	št. 3 % 0,05	5 0,08	5 0,08	5 0,08	6 0,09
zdravstvena	št. 4 % 0,06	5 0,08	5 0,08	5 0,08	5 0,08
ostale viš. šole	št. 20 % 0,13	17 0,27	14 0,22	15 0,24	17 0,27
SKUPAJ	št. 151 % 2,33	165 2,60	171 2,68	173 2,74	175 2,79

Rast kadra z višjo šolo je zelo majhna; obdobju ekspanzije tega kadra sledi obdobje recesije. Na celotni stalež Železarne predstavljajo 2,79 % zaposlenih, kar je že kar precej manj kot je visokošolcev. Nihanje po smereh je zelo majhno in ne zasluži posebnega komentarja (glej tabelo 5).

Komentar pa zasluži dejstvo, da ima med višješolci največ ljudi dokončano šolo za organizacijo. To je

namreč ena najmlajših visokošolskih ustanov. V sedemdesetih letih je doživela nesluten razcvet, ki pa danes (kot kaže) žal že pojema in to prav v času ko število (izrednih) študentov na takšnih in podobnih šolah v razvitem svetu narašča. Švedi se, na primer, trudijo, da bi šolali višješolski kader za »neposredno« proizvodnjo. To pomeni, da bi tehnološko visoko razvito proizvodnjo upravljali ljudje, ki imajo v sebi več inženir-

skega kot pa obrtniškega (rutinskega) znanja. V Sloveniji pa število takšnih študentov pada prav v najbolj neugodni situaciji. Situaciji, ki bi morala praktično vse vložiti v kader, ki bi imel kar največ komponent inženirskega (abstraktnega, splošnega, tranzitivnega) znanja in čim manj usmerjenosti — pred — določenosti, ki lahko da le poprečno lene delavce.

Organizatorjev je torej 27,43 % glede na vse višješolce; sledijo ekonomisti-komercialisti, ki jih je 24,57 % itd. Ugotovimo lahko, da pri kadru z

visoko šolo prevladujejo tehnični profili, pri višješolcih pa družboslovni. In prav v tej točki vidimo stik med kadri, ki bi morali biti bolj raziskovalno-orientirani (visoka šola) in kadri bolj aplikativno usmerjeni (višja šola). Združevalo naj bi jih prav dejstvo, da so izobraženi in da dopolnjujejo drug drugega.

Rekli smo že, da v zadnjih dveh — treh letih beležimo izrazito šibak porast kadrov z višjo šolo.

Poglejmo si, kako to izgleda od leta 1976 do 1984:

PREGLED RASTI VIŠJEŠOLSKEGA KADRA OD LETA 1976

leto	št. delavcev	stopnja rasti v %
1976	103	11,65
1977	115	20,87
1978	139	
1980	151	
1981	165	9,27
1982	171	3,64
1983	173	1,17
1984	175	1,16
		indeks rasti 76/84 = 169,90

Vidimo torej, da je bila najvišja rast v drugi polovici sedemdesetih let, najmanjša pa v zadnjih treh letih.

KAKO JE NAGRAJEVAN KADER Z VIŠJO ŠOLO

Osnovni smisel nagrajevanja naj bi bil (seveda, če odmislimo dejstvo, da morajo delavci tudi živeti), dati delavcu neko priznanje za njegov prispevek in obenem tudi odškodnino za potrošeno fizične in psihične moči.

Iz naslednje tabele bomo videli, kako so višješolci nagrajevani za svoj trud. Poglejmo bomo razporeditev višješolcev po kategorijah in usmeritvi. Pripravnik pa bi poprečje prav gotovo pokvarili, zato jih nekaj časa ne bomo upoštevali.

RAZPOREDITEV VIŠJEŠOLCEV PO KATEGORIJAH IN SMEREH (tabela 6)

KTG	VŠOD	metal.	stroj.	elekt. teh.	ekon. komerc.	uprav. na	zdrav.	ostale smeri	SKUPAJ
11					1				1
12	1				2	1			4
13	1	1				1			3
14	1						3		4
15	3		3	1	2			2	11
16	7	8	3		11	1		4	34
17	9	3	14	5	9	2	1	5	48
18	10	4	4		7			2	27
19	11	3	1	2	8			3	28
20	3	1		2	1		1		8
21	1								1
22	1								1
23									
24									
25					1				1
SK	48	20	23	10	42	5	5	16	171
pov. KTG	17,32	17,05	16,88	17,80	17,07	15,00	15,80	17,00	17,11

Poprečna kategorija višješolcev je 17,11 in je nekoliko večja kot leto poprej (17,07). Za razliko od visokošolcev, kjer je poprečna kategorija nekoliko manjša kot lansko leto. Elektroinženirji imajo najvišjo poprečno kategorijo — 17,80, vendar pa skoraj za pol kategorije manj kot leta 1983. Sledijo organizatorji, ekonomisti-komercialisti ter metalurzi, ki so tudi dosegli največji porast poprečne kategorije. Ze pri visokošolcih smo ugotavljali, da ima staž daleč najmočnejši vpliv na višino kategorije. Tu di pri višješolcih ima vpliv na kategorijo staž po diplomu, vendar je korelacijski koeficient precej nižji ($r=0,39$), kot pri visokošolcih.

Izcrpneje in nazorneje si odnose med stažem, poprečno in pričakovano kategorijo ter smerjo izobrazbe pogledamo v naslednji tabeli.

STAŽ VIŠJEŠOLSKEGA KADRA, POVPREČNE IN PRIČAKOVANE KATEGORIJE PO SMEREH IZOBRAZBE (tabela 7)

SMER	N	povpr. staž	povpr. staž po diplomu	povpr. ktg.	pričak. ktg.	odstop povpr. od pričak. ktg.
organizac.	48	21,81	7,48	17,52	17,24	0,28
metalurg.	20	13,05	5,75	17,05	16,96	0,09
stroj.	25	8,64	5,80	16,88	16,97	-0,09
elektroteh.	10	16,60	6,20	17,80	17,03	0,77
ekonom. kom.	42	15,57	6,02	17,07	17,00	0,07
upravna	5	12,00	3,00	15,00	16,32	-1,32
zdrav.	5	11,40	7,20	15,80	17,19	-1,39
ostale smeri	16	15,19	9,87	17,00	17,82	-0,82
SKUPAJ	171	15,81	6,68	17,11	17,11	0,00

Medtem ko je pri visokošolcih razlika med poprečnim stažem in stažem po diplomu majhna, pa je pri višješolcih poprečni staž precej daljši, staž po diplomu pa krajši. To seveda kaže na to, da so višješolci v veliko večji meri študirali ob delu (izredno). Zlasti je zanimivo, da imajo najdaljši poprečni staž diplomantje šole za organizacijo, ki je med usmeritvami, ki jih upoštevamo, najmlajša. To seveda kaže na to, da je (bila) ta šola priložnost za »starejše« delavce, da se došolajo. Kar seveda ni popolnoma nič slabega. Slabše pa je, da to došolavanje čisto ni izraz potreb sameznika ali podjetja po novem znanju, ampak zakonska prisila, ki določa stopnjo potrebne izobrazbe za neko delovno mesto.

bo, ki jo bo težko nadomestiti. Še posebno če pomislimo na kalvarijo usmerjenega izobraževanja.

Oglejmo si vzgled iz klasične slovenske književnosti. V »pregnani« interpretaciji Zoje Skušek-Močnik (Gledališče kot oblika spektakelske funkcije, Analecta 1980). Seveda na tem mestu ne moremo slediti misli pota avtorice, zato bomo navedli samo enega od praktičnih zaključkov... »Krpian torej očitno ne verjame v metafiziko usmerjenega izobraževanja; zanj je splošna izobrazba neposredno praktična« (naj navedemo zgled Krpanovega neusmerjenega razmišljanja). »Slišal sem,« pravi Krpan, »da vsi ljudje vse vedo; na vsem svetu se pa vse dobi, pa se ne bi dobil tudi junak nad Brdavska?«

KADER Z VIŠJO ŠOLO V TOZD IN DS PO SMEREH (SPET VKLJUČIMO PRIPRAVNIKE) (tabela 8)

TOZD-DS	org.	metal.	stroj.	elekt.	ekon.	ost. smer	sk.	% na stal. TOZD
plavž								
jeklarna	4	2					6	0,88
livarna	1						1	1,28
VBS	2			1			3	0,85
valj. ž. in pr.	1				1		2	1,26
valj. d. pl.		1					1	0,57
HVB	1	4					5	1,80
HVJ		1					1	0,48
žičarna			2				2	0,86
profilarna	1		1				2	3,03
vrat. podb.								
jelekrode	1						1	0,71
žebeljarna								0,41
stroj. del.	3	1	1				5	1,62
remont. del.	3	2	6			1	12	2,38
vzdrževanje	3		8	6			17	3,05
energetika			2	2			4	1,67
transport	1		1		1		3	0,79
družb. prehr.						1	2	1,19
komerciala	1				14		15	10,34
FRS					17		18	13,53
kadr. sektor	5					15	20	14,49
sploš. sektor	1					2	3	1,36
CPSI						1	1	5,5
SEO	16	3			9	5	33	21,71
TKR	1	6				2	9	3,43
NG	2		4	2			8	10,66
TOZD	22	11	21	9	3	2	68	1,33
DSSS	26	9	4	2	40	26	107	9,36
ŽELEZARNA	48	20	35	11	43	28	175	2,79

STROKOVNI KADER PO TOZD IN DS NA DAN 30. 6. 1984 (TABELA 9)

TOZD — DS	delov.	srednja	višja	visoka	skupaj	% na stalež TOZD — DSSS
plavž	6	17	—	2	25	11,63
jeklarna	11	54	6	11	82	12,08
livarna	3	4	1	—	8	10,25
VBS	11	23	3	4	41	11,61
valjarna žice	2	16	2	1	21	13,21
in profilov	5	16	1	6	28	16,09
valj. deb. pl.	19	40	5	2	66	23,74
HV Bela	7	15	1	2	25	11,00
HV Jesenice	15	13	2	3	33	14,28
žičarna	2	5	2	1	10	15,15
profilarna	1	8	—	1	10	17,56
vratni podboji	8	14	1	2	25	17,73
jelekrode	5	9	1	3	18	7,35
žebeljarna	2	6	—	1	9	11,25
stroj. delavnice	11	25	5	4	45	14,56
remont. delavn.	23	75	12	10	120	23,76
vzdrževanje	25	87	17	16	145	26,03
energetika	10	30	4	2	46	19,25
transport	1	16	3	1	21	5,57
KO-FI	4	113	33	25	175	62,95
KSI	1	47	24	27	103	27,39
ETN	20	182	50	72	324	66,26
družb. prehr.	3	8	2	—	13	7,74
TOZD	170	481	68	72	791	15,45
DSSS	25	342	107	124	602	52,81
ŽELEZARNA	195	823	175	196	1393	22,24

PRIKAZ MEST Z ZAHTEVANO VISOKOŠOLSKO IZOBRAZBO (TABELA 10)

TOZD DSSS	norm. z zaht. visoko izobr.	št. del. ki presegajo normat.	št. nezaseden.	ustr. izobr.	niž. izobr. od zaht.
plavž	6		1	2	3
jeklarna	20	8	1	12	10
livarna	2				2
VBS	15	1	2	4	10
valj. žice	4			1	3
valj. deb. pl.	5			4	
HV Bela	8		2	2	3
HV Jesenice	5		3	1	1
žičarna	5		1	3	1
profilarna	4		1	1	3
vrat. podboji	1			1	
jelekrode	3			1	2
žebeljarna	2			3	1
stroj. delavnice	6			3	1
remont. delavnice	26		5	7	14
vzdrževanje	25	1	2	10	14
energetika	6			1	5
transport	5			1	4
KO-FI	43		6	22	24
KSI	35	2	3	21	13
ETN	148	26	29	71	67
družb. prehrana	2				
SKUPAJ	380	33	55	172	186

op.: na oznakah U-5 je zaposlenih 347 delavcev.

PRIKAZ MEST Z ZAHTEVANO VIŠJEŠOLSKO IZOBRAZBO (TABELA 11)

TOZD DSSS	norm. z zaht. višjo izobr.	št. del. ki presegajo normat.	št. nezaseden.	ustr. izobr.	nižja od zahtevane	višja od zaht.
plavž	11		1		10	
jeklarna	1				1	
livarna	2				2	
Blumling.	6			1	5	
valj. žice	5	1	1		3	2
valj. deb. pl.	7			3	4	
HVB	2				2	
HVJ	2			1	1	
žičarna	2				1	
profilarna	1				2	
vratni podboji	2				1	
jelekrode	3	1			3	1
žebeljarna	1				1	
strojne del.	8	1		2	6	1
remont. del.	26	1		5	21	1
vzdrževanje	25	4	2	8	15	4
energetika	14	1		1	13	1
transport	8			1	7	
KO-FI	60		5	16	39	
KSI	37		6	17	11	3
ETN	81	5	9	7	69	1
družb. prehrana	3				3	
SKUPAJ	305	14	24	62	219	14

op.: na oznakah U-4 je zaposlenih 295 delavcev

in še: »Vsak človek je tak, kakršnega je bog dal, vsak ima nekaj nad sabo: kdor ni grbast, morda je pa trobasta.« — zato pa tudi splošnost lahko razume materialistično: splošna vednost pripada množici človeštva in se ne cedi iz kakšnih privilegiranih možganov. S tem je posredno tudi pokazano, da metafizika usmerjene-

ga izobraževanja pripada ideologiji vladajočih razredov: cesarjev sin se je na drugi stopnji prav gotovo usmeril v podskupino viteških veščin, ki zagotavljajo profil junaka — pa ga je to pripeljalo naravnost pod Brdavsos meč. Posnemanje tujih vzorcev nas ne zavaruje pred tujim »know — how«, pač pa nas ravno

podvrže uvoženi tehnologiji.» (str. 120)

Ko že govorimo o različnih stopnjah izobrazbe, si pogledajmo kako je s strokovnim kadrom v Železarni. Kje in koliko je delavcev s srednjo, delovodsko, višjo in visoko šolo?

(glej tabelo 9)

Delež strokovnega kadra je večji (v primerjavi s 1983) za dober odstotek. Ta odstotek si enakomerno razdelijo TOZD in skupne službe. V skupnih službah je več kot polovico strokovnega kadra. — DS ETN 66,26 %; najmanj ga je v KSI — 27,39 %.

V Železarni je 22,24 % delavcev s srednjo šolo in več. Če prištejemo še kakšnih 25 % delavcev s poklicno šolo, bomo ugotovili, da je še vedno okrog 50 % delavcev z osnovno šolo ali manj, kar je glede na to, da živimo v Evropi proti koncu 20. stoletja dokaj neugoden podatek.

Med TOZD izstopa vzdrževanje s 26,03 %; od proizvodnih enot pa HV Bela s 23,74 %. V obeh primerih beležimo porast strokovnega kadra (glej tabelo 9).

KAKO SO ZASEDENA DELOVNA MESTA, KJER SE ZAHTEVA VISOKA IN VIŠJA IZOBRAZBA

Govorimo o delovnih mestih in ne o delih in nalogah, kot je to dandanes običajno. To pa zato, ker sta oznaki U-5 za zahtevano visoko šolo in U-4 za zahtevano višjo šolo, mišljena kot označevalca zahtevnosti delovnih mest in ne del in nalog. Ne moremo torej, ne da bi se nekaj izgubilo in spremenilo, uporabiti starih oznak za novo (?) stanje; oziroma za drugačne zahteve. Katalog del in nalog je v zaključni fazi. (Železar, 8. nov. 1984) in če se oznake ne bodo spremenile, bo potrebno ponovno definiranje oznak. Oto Kelih pravi (zapisala Lilijana Kos) da »so še vedno prisotne razlike v mišljenju, kaj je kreativno, kaj proizvodnja in kaj administrativna naloga«. Zakaj so ne- sporazumi v tej po našem mnenju ključni točki? Vsakdo bi rad prikazal svoje delo kot kreativno — ustvarjalno. In to je tudi razumljivo, saj vsako delo nekaj ustvarja. Nedvomno menijo izdajatelji raznih predpisov, das so najbolj kreativni. Saj so res, če pogledamo, da se mora cela družba na najrazličnejše načine boriti z raznimi predpisi. Če pa stvar zgrabimo z drugačnim prijemom; če rečemo, da je kreativno tisto delo, ki predstavlja neki novum glede na znano ali uporabljano.

Kreativno delo je tisto, ki razjasnjuje in odpira (omogoča) praktično možnost nadaljnega ekonomičnejšega (če se omejimo na ta vidik) načina proizvodnje. Takega, ki zmanjšuje uničevanje človeških in materialnih virov.

Mesta z oznako U-5 in U-4, bi morala biti pretežno ustvarjalno-raziskovalno naravnana. V tabelah in grafikonih bomo videli kakšna je razlika med normativnim in dejanskim stanjem pri kadru z visoko in višjo šolo.

Nekako bomo skušali zaključevati, ker zaključiti ne moremo. Če se ozremo po zadnjih dveh tabelah (10 in 11), lahko samo pritrdimo razmišljanjem k rezultatom analiz iz prejšnjih let. Še vedno je zasedenost mest, kjer se zahteva visokošolska in višješolska izobrazba v veliki meri neustrezna. Pri mestih U-5 (380 jih je) je neustrezno zasedenih več kot polovica delovnih mest, pri mestih U-4 pa več kot dve tretjini. Na 305 mestih z oznako U-4 je zaposlenih 295; od tega jih ima kar 219 neustrezno izobrazbo (14 pa višjo od zahtevane).

Že na začetku pričujočega teksta smo se spraševali o izkoriščenosti oz. prispevku šolanih kadrov k večji (ekonomski) učinkovitosti Železarne. Kaj pravi o tem problemu literatura? Naj navedemo dva ali tri citate iz knjige Izobrazba in ekonomska uspešnost Janeza Jerovška (DDU Univerzum, Ljubljana 198

OKUPACIJA JAVORNIKA

Kot vse druge, je bila tudi ta prekrita z mahovi, med njimi so bili celo rdeči, bakreni mahovi. In tudi na njegovih hiši je bedel velik sv. Florijan. Malo pred vojsko pa je Čopovo stredo pogoltnil ogenj in mi uničil prelep pogled, ki so ga načarali mahovi. Ni pa zgorelo vse, hlevi s seniki so ostali celi.

Čop kot človek je bil imeniten: velik, močan, blagega srca; mene je ničlikokrat dobil v svojem sadovnjaku tik glavne poti v vas, pa ni niti zamišljal, da me ne bi videl, pustil mi je utrpati ali pobrati kosmaka ali še kaj bolj zgodnjega ali zelenega.

Ta del sadovnjaka je bil sploh ograjen le s kolono iz kamenja, na katero si obvezno stopil, ko si šel v nedeljo k maši, kakor na kakšen belski tramvaj, namenjen samo otrokom. Iz zidov kolone pa so rasli sršaji, praproti, mleček, kisle detelje in dolge travne bilke.

Čopovim njivam, ki so bile za takratne čase obsežne in največje, smo kratko rekli Čopovina.

Kot otroku pa se mi je enkrat le posrečilo, da sem prišel v to hišo kot Čopov gost.

Teta, ki smo jo vsi imenovali Takaj in ki je služila v Zagrebu in Budimpešti, je kupila zase kos Čopovega sveta, na njem si je želela postaviti za stara leta hišo. Po takratni veljavi je moral kupec pripeljati s sabo dve priči, ena teh sta bila moj oče in njegov brat, ki pa je hkrati predstavljal tudi kupca, to je teta Takaj. Le-ta ni mogla niti za dan zapustiti svojih gospodarjev v Zagrebu in Pešti.

Ta stric je torej odbrenkal na mizo kupček stotakov, lepa, krepka Čopovka pa je meni, ki mi je bilo očito dolgočas, ker so se vmes tudi še pogajali, porinila v naročaj pehar suhega sadja in orehov. A bolj ko dobrote v peharju so me zanimalo v tem velikem domu peč, klop ob steni z dolgo mizo, ura, ki je zamolklo brnela in vsiljivo odštevala čas, njeno nihalo je bilo kot kembelj, na stropu pa so se udeleževali kupčije tudi muhe. Spoznal sem, že tedaj, da je biti bolje muha pri Čopu kot barakar v baraki.

Na Koroški Beli pa sem imel tudi pravega strica in teto, h katerima sem smel, seveda po medsebojnem dogovoru staršev, enkrat letno za ves dan, in to ob koncu šolskega leta kot za nagrado, ker sem izdelal razred. Ta prijetni obisk pri stricu in teti sva opravljala skupaj s Cenčkom, kateremu je bila teta Kati tudi prava teta, tja do okupacije. Pravzaprav sta naju najini mami posodili teti in stricu, ki sta bila brez otrok. Le-tej sta umrla že dva, pa je še kar goreče hrepenela po njih. Prvi, bratranček Poldek, se je zastrupil z mušnicami, drugi pa je postal ves zlat in je umrl za zlatenico.

K tej teti sva smela s Cenčkom enkrat na leto za ves dan. Izgovor za to je bil, da greva kazat najine trojke v izkazu. Ko smo s teto nekoliko pokomentirali te številke, zakaj niso višje, je teta odšla v shrambo za vsake-

ga po kajlo kruha, namazanega z zaseko ali pa z maslom in doma kuhanim češpljevo marmelado. Na vrh pa sva se navedla še z malinovcem, kolikor sva hotela. Prvemu nasičenju je sledila zlata razpuščenost. Sita kot boben sva oblezla stricem vrt, in kjer je bilo kaj približno zrelega — jagode, ribez, jabolka — sva pospravila brez vidnih sledov.

Njegov mladi, lepo negovani sadovnjak sva si vedno prizadevno ogledala. Če sva naletela na plod, ki je vsaj malo spominjal na svojo zrelo podobo, je utonil v nama. Teta naju je sicer opozorila, naj tega ne delava, a midva sva, kaj vem zakaj, prav to delala.

Nato sva šla vselej sedet na rob rak bližnje predilnice ter mlina, namakaje bele nožice v hitri vodi na dnu rak, ki so bile zelo spodrsljive zavoljo alg in mahov. Redno in nalašč sva naredila tudi nekaj korakov, da naju je vrglo na rit, tako da sva se okopala kar v hlačah. Mokra sva si šla ogledovat vas gor do Kresa, kjer je bil zametek petindvajset-metrске skalnice, se v loku ognila cerkvi, kajti obema se je zdelo, da sva se med letom kar dobro naobiskovala, zdaj pa so bile počitnice in ima tudi Bog rad mir, pa še mokra sva bila.

Na kosilo sva se vrnila vedno suha, saj je bil mesec julij in je pripekalo.

Opoldanske dobrote so bile kakor pri nas nedeljske: juha z rezanci, krompir, meso, skleda solate, buhteljni, polnjeni z marmelado, in spet liter zredčenega malinovca.

Teta si je vselej, ko je šla nabirat solato, ogledala tudi škodo, ki sva jo naredila stricu v sadovnjaku in vrtu. Razumela je, da brez škode pri naju dveh ne gre, zato nama s stricem ni niti zagrozila, ampak se je samo plaho smehljala, povpraševaje naju, če nimava morda težav, ker sva jedla nezrelo sadje. Mislila je na drisko in krče.

Dobro sva že vedela, da stric, ko bo priromal ob dveh s šihla, ves spoten in ubog, ne bo zinil ne bev ne mev, ko mu bo teta zaupovala, da sva pojedla ves ribez, vse jagode, razen cvetov, za spomin pa sva mu pustila le nekaj jabolčkov.

Stric se kajpak ni smehljaj kot teta, ko smo se spogledali. Rekel pa le je: No, voluharja, sta pustila še kaj zame?

Sva, sva mu odgovorila se na vsa usta zasmajala, perje, veje in peclje. Prav, prav, je odgovoril pravi stric in se na vse grlo zasmajal tudi sam, da sta se pokazala celo dva zlata zoba, sijoča kot sonce.

Tam sva navadno še malicala pozno popoldne in večerjala, nato pa v medenem kmečkem mraku odcapljala domov z zavitki pod pazduho, v katerih so bile kake sadike ali solata za mamo.

Lepših dni, kakor sem jih imel pri teti Kati, nisem imel nikoli več v življenju.

Vedno pa se mi je zdelo zelo čudno, zakaj nimamo na Javorniku vsega tistega, kar imajo na Beli, šole ali cerkve na primer, ko imamo med

drugim vendarle tovarno, občine pa recimo ne.

Naš kraj ni bil od muh. Hišnih števil je bilo celo več kot na Koroški Beli, gostilna na vsakem oglu ena, trgovin z mešanim blagom kar pet, tri trafike, dve pekariji, Čebularjeva in Škrinjarjeva, samo na Javorniku je bilo zidarsko podjetje Jenko, policijska in železniška postaja je bila pri nas, nova pošta pri nas, pa na kupe čevljarjev, krojačev in šivilj, imeli smo svojo babico, ki nas je vse srečno privlekla na svet in nas je tudi vse dobro poznala, kakor da smo malo tudi njeni otroci. Ko te je srečala, ti je rekla, da bi rada pogledala tisto rjavo piko na hrbtu; ni bilo mogoče drugega, kakor povleči srajco izza pasu in pokazati rjavo piko, potem pa vzeti pot pod noge, da se ne bi še česa spomnila.

In kaj smo se imeli? Seveda, tu je bil kup čebelarjev in pa kar tri mežnarje smo premogli in še organista povrh, ki je imel tako tanek sluh, da ga je vsak zvok, izvaljen iz orgelj, dobesedno prizadel, kakor kričanje otroškega vrišča, zato se je pri igranju pačil kot v krču. Otroci smo med mašo drli na kor, da bi ga videli, potem pa smo pokali od smeha.

Med ne preveč znamenite ljudi Slovenskega Javornika moram prišteti Lužana, ki pa je znamenit z druge strani. Bil je invalid in si je moral vsako jutro z jermenom pripeti leseno nogo na štrcelj; spal pa je skupaj s kravo in konjem v hlevu pri Kunavcu na lesenem pogradu. In samo ti dve živali sta ga gredli v dolgih zimah, res dolgih, saj so se pravzaprav začele že koncem oktobra, nehale pa šele v sredini maja.

Leto dni pred začetkom vojske pa je Lužana vzelo, kar zaspal je, Lojz mu je iz svojega kupil krsto, a brez srebrnih angelčkov, krsto so le malo popajcali, da je bila vsa šekasta. Ko ga je Lojz na zapravljivku odpeljal proti Koroški Beli, nam je bilo vsem barakarjem ožono pri duši. Še zdaj se spominjam, da je bilo poletje in da ga ni bilo v baraki, ki ne bi prinesel na voz šop nageljnov.

Sicer pa so naše mame Lužana sovržile, ker jih je vse po vrsti ozmerjal z grdimi besedami, kadar se ga je pri Muleju nalezal za svojo borno invalidnico ali kot prisednik tega ali onega omizja.

Res smo žalovali za njim le otroci, pa ne iz žalosti, ampak iz neke druge potrebe, ker naenkrat ni bilo nikogar več, ki bi ga tako uspešno dražili kakor njega. Trle so naš skrb, kje bomo sedaj dobili drugega Lužana.

Vsako poletje smo mu namreč, medtem ko je on veseljačil daleč proč od svojega pograda, okrasili ležišče s fosforescentnimi kresničkami, rogači, ki so imeli klešče kot raki, kebrji in z rdečimi mravljinami. Nato pa čakali. Pozno se je Lužan primajal s palicama v obeh rokah. Sam začetek je bil dokaj prijazen, ko je zagledal svetleče se kresničke. Pozdravil jih je z dober večer, lučke ... potem pa si je počasi odpel protezo, ki je bila le kol, malo porašljana, in se napol gol stegnil po ležišču. Ko se je nato še malo razžlobudral, kako nesrečen je in sit vsega, je zavpil svoj prvi au, sledil je drugi in tretji. Vedeli smo, da so na delu rogači, ki so Lužana izbežali na rob postelje.

Lužan je prižgal svečo, grdo zaklel in polovil počasne rogače ter jih zmetal pod konja.

Nadaljevanje

Na kolodvoru je bilo živo kot na semnju. Množica južnjakov je čakala na prve jutranje vlake za Stuttgart, München, Hamburg, Dunaj, Beograd, Split, Sarajevo, Skopje. Hodili so gor in dol po peronih, po čakalnicah, po bifeju, z zgaranimi, utrujenimi obrazi. Ženske so čepale po kotih in pazile na prtljago. Otroci so se drli, ker jih je zeblo. Kazalec na kolodvorski uri se je pomikal proti polnoči. Še petindvajset minut. Še dvajset. Še petnajst.

»Gospod, samo en dinar bi prosila.« Saj mi ni treba reči gospod, je rekel Serž z nasmehom. Plašno se mu je smehljala, ko je brskal po žepih. Opazil je, da ima roke umazane in pomodrele od mraza in da ji zgoraj manjkajo že vsi zobje. To ga je na čuden način ganilo. Že prejšnja leta jo je večkrat videval tu na tem kolodvoru, ko je bila še dekletce z nedolžnim obrazom in zaupljivimi očmi. Oči je imela še vedno take kot nekoč, zobje pa so ji izpadli. In okrog ust sta se ji zarisali dve drobni ostri gubici.

Prosila ga je za en dinar, on pa je imel pri sebi samo pet kovačev. Zardel je, ko ji je dajal kovanec v roko.

»Dal bi ti več, pa nimam pri sebi.« Saj je dosti, gospod. Hvala lepa, gospod. Pet minut pred polnočjo. V čakalnici je hrupno prilomastil star možakar s slamnikom na glavi. V roki je imel palico in šop smrečja, kot da bi prišel s hribov. Vrgel je slamnik v zrak in zapel:

Mož klobuk ima tri luknje, tri luknje ima moj klobuk ... Nekdo od navzočih je glasno pripomnil, da to sploh ni klobuk, pač pa čisto navaden poletni slamnik.

»Vem, vem,« je takoj začel resno razlagati stariček. »Saj sem imel klobuk, takega ta pravega iz klobučevine, pa mi ga je zadnjič v Emoni nekdo ukradel, jebenti ... Hja, kaj morem zato, če ljudje kradejo kot svinje ... Ampak za klobuk mi niti ni žal, star je že bil in oguljen. Za gamsov čop, ki sem ga imel na njem, mi je žal. In za značke. Poln klobuk značk sem imel.«

Potem je spet nagnil iz ploščate stekleničke, v kateri je imel slivovko in zapel:

Mož klobuk ima tri luknje, tri luknje ima moj klobuk ...

EDO TORKAR

17

ZIMA SERŽA POLAJNARJA

Takrat je na kolodvorski uri veliki kazalec prekril malega na številki dvanajst. Vsi vlaki, ki so bili ta čas na postaji so začeli presunljivo piskati, hkrati pa so se oglasili na peronu vriski in pokanje petard.

V čakalnici se ni zgodilo nič. Ljudje so se spogledali in skomignili z rameni, češ to se pa nas ne tiče. Nekateri so naravnavaali svoje ure. Nekdo je poskušal zaigrati na harmoniko, vendar ga prsti niso ubogali in je že po nekaj taktih odnehal.

»Daj, zaigraj nam kaj, da bo veselo,« ga je poskusil nekdo spodbuditi. Harmonikar je samo naveličano zamahnil z roko, zložil harmoniko skupaj in si jo dal pod glavo, da bi zaspal.

Neka starka z videzom obubožane aristokratke, s črnim pledom okoli ramen, je hodila od klopi do klopi in vsakemu posebej voščila »srečno in zadovoljno novo leto«. Ljudje so se ji blede nasmihali in ji stiskali roko, tu in tam je padel kakšen: »Ja, pa da bi bilo zdravo.« Tudi do Serža je prišla. Neprijetno ga je streslo, ko se je dotaknil njene hladne, suhe in koščene roke. Obšlo ga je, kot da bi se rokoval z mrlicem.

»Pa smo spet za eno leto starejši,« je glasno pomodroval nekdo tam pri peči.

»Kaj čemo, zemlja nam je zmeraj bliže,« se je oglašil drugi, star človek v zelenem upokojskem plašču.

»Kaj praviš?« se je obrnil proti njemu njegov sosed, še bolj star, še bolj siv in še bolj gluhi od prvih dveh.

»Nič, nič,« mu je zavpil v uho upokojenec. »Pravim, da se staramo.«

»Ja, kajpak,« je sam pri sebi zamomljajal sprašujoči in potem se kar naprej mlel slino v brezzobih ustih, topo strmeč v umazano tla pred seboj.

Serž je napravil še zadnji požirek vodke iz svoje steklenice, potem pa jo je zamašil in vrgel v smetnjak.

Z negotovimi koraki se je odmajal navzdol po umazanem stopnišču proti peronom. Že takoj na prvih stopnicah se je zmotil v koraku, tako, da bi skoraj zgrmel navzdol. »Vražje štenge!« je pocedil skozi zobe. Potem se je raje vseskozi previdno držal ograje.

Spodaj v podhodu je naletel na nekega pijanega južnjaka. Sedel je na mrzlih betonskih tleh in se s hrbtom naslanjal na zid. Glavo je imel zakopano globoko med kolena, iz ust pa so mu v kratkih presledkih prihajali tožeči vzkliki.

Serž je stopil k njemu in ga stresel za ramo. »Hej vstani, zmznil boš tukaj.«

V nos mu je udaril smrad po scalnici. Južnjak je imel namreč mokre hlače in je sedel v lužici lastnega urina. Serž ga je zgrabil pod pazduhami in ga poskušal postaviti na noge. To mu seveda ni uspelo. Človek je bil namreč mrtvo pijan in mlahav kot prazna vreča.

Nadaljevanje

MARTIN PREŠEREN

2

IZIGRANA SMRT IN SUŽNOST

(IZBRANI ODLOMKI)

»Poglejte tja gor, kjer letijo trije avioni. Popolnoma beli so!«

Marko je svoj pogled usmeril tja, kamor je kazal novinec. Končno jih je le zagledal. Slišati je bilo tudi že rahel zvok motorja. Bili so res popolnoma beli, obsijani od sonca, leteli pa so v smeri Ljubljane. Bili so namški lovci izvidniki. Tudi kmet in kmetica sta z otroki v naročju prišla iz hiše. Vsi so stali in gledali v nebo, dokler se avioni niso izgubili izpred oči.

Marko je šele v tem trenutku dojel kruto resnico, da je res vojna. Prvič je videl na jugoslovanskem nebu sovražnikove avione, lovce izvidnike. To se mu je zdelo predrzno in nesramno, nekaj nezaslišanega. Bil je jezen, obenem pa ga je stisnilo pri srcu v opomin, da se mora sprijazniti z dejstvom in položajem, kakršen je.

Jože je vrtel svojo cigareto v ustih in zaskrbljeno gledal v tla, kot bi imel slabo vest. V rokah je držal puško in se poigraval z nekakšno vrvico, medtem ko so rezervisti odhajali z dvorišča.

Iz zvonika velike in lepe vaške cerkve so praznično potrkavali zvonovi. Ljudje so v prazničnih oblekah hiteli k maši, med njimi pa so se drenjali otroci z butarami, ki so bile bogato obložene. Marko je svojo puško položil prek kolen in nemo opazoval ljudi. Med civilisti je ugledal tudi nekaj vojakov, ki so stopali proti cerkvi. To so bili večina kmečki fantje in možje, ki so kot drugi verniki spoštovali cerkvene praznike.

Kakšna ironija, je razmišljal Marko. V Beogradu padajo nemške bombe, tu pa se bo začela molitev za mir na svetu, po-

sebeno pa na to nedeljo, ki je znanilka pomladi, časa ljubezni in novega življenja v naravi, ko pričenjajo brsteti vrbe in poginjati mačice, rumeni viseči leskovi cvetovi, cvetoči teloh in zvončki na zelenih livadah. Hitler ni poznal čustev in ljubezni teh preprostih poštenih ljudi, ki si želijo le mir in delo v svoobodni deželi.

V tej vasi se je zdelo, kot da se ni pričela vojna. Po prvem jutranjem strahu, razburjenju in presenečenju se je pričelo odvijati normalno življenje, predano neznani usodi. Tudi krajšo procesijo so naredili. V sprevodu je Marko opazil le starejše kmete in žene, največ pa je bilo otrok z butarami. To je pomnilo, da so mlajši možki odšli med vojake braniti domovino. Vas je bila ob mlado delovno silo, delo se je prevažilo na pleča starcev in žensk, katerih ni nihče vprašal, ali bodo zmogli v tej pomladi obdelati vaška polja.

Marko je imel občutek, da vsi vaščani mislijo nekako tako: Pričela se je vojna, Hitler, ti pa počakaj toliko časa, da mi dokončamo naše cerkvene obrede, potem pa lahko začneš s svojo vojno, če jo že hočeš imeti. Za Marka je bil začetek vojne nerazumljiv in smešen, vsaj v tej vasi. Tudi komandi enote se ni nikamor mudilo, vse je šlo zelo počasi, nobenih posebnih ukrepov, nobenih posebnih povelj. Komu je bila ta počasnost v prid, si Marko ni znal razložiti. Prepričan je bil, da bodo ob pričetku vojne, ukazi komande hitri in učinkoviti in da bodo izvršene vse priprave za spopad s sovražnikom. Mogoče se je Marko motil, saj je kot fant doživljal prvo vojno v svojem življenju, ko bo pomagal odločati o usodi svoje dežele.

Ko sta Marko in Jože očistila svoje orožje, sta odšla v vaško gostilno, da bi zvedela kakšne novice. Po radiu so ponavljali eno in isto, kot bi nekaj prikrivali, ljudje niso vedeli, kaj se pravzaprav dogaja.

NEMŠKI VOJAK — UJETNIK

Sonce je že davno zatonilo za Šmarjetno goro, dan se je pričel utapljati v mrak, ko sta se Jože in Marko v bojni opremi napotila proti mestu, da si nabavita v trgovinah popotnico za na pot, ki bo vodila v neznano. Ko sta se bližala novi kranjski

šoli v predmestju, sta zvedela od nekega vojaka, da so naši pri spopadu z Nemci na meji vrh Ljubelja ujeli ranjenega nemškega vojaka, ki sedaj leži na nosilih pred šolo. Pospešila sta korake in se približala gruči vojakov in oficirjev, med njimi je bilo tudi nekaj civilistov, ki so stali v krogu na dvorišču šole, na sredi kroga pa je ležal na nosilih ranjeni nemški vojak, ki ga je stražil vojak z nožem na puški in odganjal preveč radovedne vojaške in civiliste. Jože in Marko sta se prerinila skozi kordon. Nemški vojak je negibno ležal na nosilih, oči pa je imel uprte v nebo. Star je bil nekaj čez dvajset let, svetlih las in modrih oči. Bil je razoglav, kapo je držal v roki, poleg njega je bila nemška čelada, nekaj večja od jugoslovanske, na kateri je bil narisana črna kljukast križ. Na nosilih poleg vojaka je bila tudi neka posoda, podobna veliki konzervi in kratka puška, kakršno je Marko prvič videl. Sram ga je bilo, da bi vprašal, kakšno je to orožje. Marko je zagledal na vojakovi kapi s senčnikom na levi strani tudi srebrno planiko. Še iz otroštva se je spomnil, da je prav tako planiko na kapi nosil tudi njegov oče v prvi svetovni vojni. Spomnil se je tudi, da mu je oče pripovedoval, da tako planiko na kapi nosijo le »Gebirgsjägeri«. Ker Marko ni razumel te čudne besede, mu je oče razložil, da je to znak »regimenta« planinskih lovcev, ki se bojujejo večinoma po planinah in težko dostopnih skalnatih terenih. Plezanja se je oče učil še kot aktivni vojak v tirolskih gorah, boril se je v Karpatih, tokrat pa je prišel na dopust iz italijanskih Alp, kjer se je boril proti Italijanom.

Ujeti nemški vojak je, sodeč po tem, pripadal enoti planinskih lovcev, zato so ga naši ujeli na ljubeljskem grebenu. Nekdo izmed radovednejšev je pričel razlagati, da je v škatli, ki je podobna veliki konzervi, plinska maska, mala puška, ki je ležala poleg negibnega nemškega vojaka, pa je brzostrelka, katero imenujejo tudi jurišna puška in je sposobna brez daha potisniti skozi cev tudi od dvajset do trideset krogel, vendar je učinkovita le za bojevanje od blizu. Marko je ob tej razlagi spoznal dve novi stvari, ki jih še ni videl, niti jih ne bi znal uporabiti. Tudi Jože, ki je stal poleg njega, je vneto poslušal to razlago.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJSKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 102. seji, zadnji v novembru, obravnaval predlog družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke funkcionarjev v Sloveniji, predlog spremembe odloka o odškodnini zaradi spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč ali gozda ter spremembo dogovora o skupnih osnovah in merilih za določitev odškodnine zaradi spremembe namembnosti teh zemljišč ali gozda. Potrdil je predlog odloka o razveljavitvah delov urbanističnih dokumentov, ki so v nasprotju z družbenim planom občine in predlog manjšega odmika od zadržnega načrta Radovljica — center. Izvršni svet je potrdil samopравни sporazum o ustanovitvi občinske skupnosti za zaposlovanje Radovljica in izrekel soglasje k organiziranju strokovne službe pokrajinskega odbora za Gorenjsko.

Zadnje letošnje seje skupščin SIS družbenih dejavnosti v občini Radovljica se bodo zvrstile od 24. do 27. decembra. Delegati bodo odločali o letošnjem rebalansu in valorizaciji finančnih načrtov, o izhodiščih za smernice in programe dela SIS v letu 1985 ter o tekočih nalogah posamezne SIS. Celotno gradivo so delegacije prejele v Obzorniku št. 3, ki je izšel v 2400 izvodih.

Na vsakoletni Linhartovi proslavi, ki sta jo 7. decembra v avli radovljske osnovne šole v počastitev občinskega kulturnega praznika v Radovljici priredili ZKO in Kulturna skupnost Radovljica, je imel slavnostni govor predsednik republiškega komiteja za kulturo dr. Matjaž Kmeclj. Kulturni program so pripravili člani Linhartovega odra in pevci iz Škofje Loke. Linhartove plakete so prejeli Franc Čuden iz Bitenja v Bohinju, Jošt Rolc iz Radovljice in Franc Sušnik iz Bohinjske Bele. Priznanja Kulturne skupnosti pa so dobili ženski zbor Društva upokojencev Radovljica LIPA, Francka Ličar, Jaka Raziinger in Jože Kocjančič iz KPD Veriga Lesce.

Po osnutku odloka o začasnem financiranju proračunskih potreb v prvem tromesečju 1985, ki ga je potrdil izvršni svet, v decembru ga mora sprejeti tudi občinska skupščina, bodo lahko porabili v tem obdobju največ 25 % sredstev letošnjega proračuna.

Na osrednji prireditvi Telesnokulturne skupnosti Slovenije v Ljubljani so podeljevali zaslužnim telesnokulturnim delavcem, športnikom in organizacijam letošnje Bloudkove nagrade. Med nagrajenimi so bili tudi člani padalske ekipe ALC Lesce, ki je kot reprezentanca Jugoslavije v padalstvu z drugim mestom na svetovnem prvenstvu v Franciji dosegla izjemen uspeh.

Odbor za organizacijsko-kadrovsko politiko in izobraževanje pri občinskem svetu ZSS Radovljica je na 20. seji v novembru obravnaval kadrovske priprave na volilno sejo republiškega sveta ZSS in stališča o evidentiranih možnih kandidatih za predsednika občinske skupščine Radovljica ter predsednika zbora združenega dela te skupščine. Člani odbora so ponovno dali pobudo za obravnavo in uresničevanje štipendiranja kandidatov iz Titovega sklada.

Komisija za informativno-propagandno dejavnost pri OK ZRVS Radovljica je tudi letos v počastitev dneva JLA razpisala natečaj za najboljši spis učencev osnovnih šol v občini. Letos se učenci odločajo o dveh temah: »JLA in ljudstva in za ljudstvo« in »Pripoved borca iz naše krajevne skupnosti«. Tri najboljše spise iz vsake šole bo ocenila komisija OK ZRVS in jih

predlagala za nagrade, ki jih bodo podelili učencem na proslavi dneva JLA.

Odbor za razvoj družbenega varstva otrok in svobodno menjavo dela pri Skupnosti otroškega varstva je na 13. seji potrdil predlog rebalansa in valorizacije letošnjega finančnega načrta skupnosti. Obravnavali so tudi predlog Vzgojno varstvene organizacije Radovljica za nove ekonomske cene za posamezne kategorije otrok in novih cenovnikov za plačevanje oskrbin v vrtcih.

Konec novembra je tudi odbor za razvoj socialnega skrbstva in svobodno menjavo dela pri občinski skupnosti socialnega skrbstva obravnaval podatke o dotoku sredstev v letu 1984 in predlog rebalansa in valorizacije letošnjih finančnih načrtov. Odbor se je posebno zadržal pri poročilu o poslovanju doma dr. J. Benedika v prvih devetih mesecih letos. Spregovorili so tudi o valorizaciji oskrbnega dne v zavodu Matevža Languša v Kamni gorici in o obdaritvah radovljskih gojencev v vzgojnem zavodu Planina.

Odbor za svobodno menjavo dela in planiranje je na skupni seji s predsedstvom Izobraževalne skupnosti Radovljica razen predloga rebalansa in valorizacije obravnaval konec novembra tudi odprta vprašanja o delu Delavske univerze Radovljica, obračun letošnje šole v naravi in stroške za prevoz otrok s kombijem v šolo. Soglašali so s predlogom programa skupščine skupnosti, uskladjali so cenike prehrane in obrabnine za učbenike.

O predlogu valorizacije in rebalansa finančnega načrta so spregovorili tudi na skupni seji koordinacijskega odbora za tekoče, splošne zadeve ter razvoj kulture in predsedstva Kulturne skupnosti. Sicer pa je bilo največ govora o odločitvah za kandidate za letošnje Linhartove plakete in priznanja.

Odbor za planiranje in finance pri Telesnokulturni skupnosti Radovljica je razen o finančnih zadevah razpravljal tudi o gmotnem položaju in poslovanju slovenskih, še posebej pa gorenjskih žičnic.

V počastitev prvih svobodnih volitev v organe ljudske oblasti, ki so bile novembra 1944 na območju Podnarta, vsako leto v tej krajevni skupnosti slavijo svoj krajevni praznik. Letos je bilo zaradi jubilejne 40-letnice še posebno slovesno. Organizirali so več športnih in kulturnih prireditev in izdali svoje glasilo. Osrednja proslava je bila na praznik republike, 29. novembra, v tamkajšnjem kulturnem domu z bogatim programom, podelitvijo priznanj in razvitjem prapora krajevnih organizacij RK.

Delavci, zaposleni v proizvodnji in na ogroženih delovnih mestih v Elanu Begunje, so oktobra in novembra opravljali obvezne izpite iz varstva pri delu. Uspeh je bil razmeroma dober, kajti izpite je uspešno naredilo kar 553 delavcev, le 14 delavcev tega ni zmoglo, kar predstavlja 2,5 % vseh, ki bodo to morali opraviti do konca leta.

Indok center pri skupščini Radovljica je v novembru izdal Obzornik kot priložo št. 2 k delegatskemu gradivu za prihodnjo sejo zborov občinske skupščine. Priloga v 1500 izvodih vsebuje analizo dolgoročnih razvojnih možnosti občine Radovljica v obdobju 1986 do 1990 in do leta 2000.

Komite za družbeno planiranje in gospodarstvo pri občinski skupščini Radovljica je ocenil, da je bilo ob koncu triletnega leta 1984 gospodarjenje v občini uspešno. Rast dohodka je bila v primerjavi z lanskim letom za 60 % višja, izgube pa so zmanj-

šale na 697 tisoč din, kar je le 13 % od lanskeletnih izgub v tem času. Delež sredstev od izvoza je bil za 12,8 % višji, akumulacija pa za 20,6 %. Vse to je nad povprečnimi rezultati na Gorenjskem.

Tudi industrijska proizvodnja v triletnem letu 1984 v radovljski občini izkazuje uspešen razvoj in spodbudno rast. V juliju je bila v primerjavi z lanskim letom rast večja za 5,6 %, v avgustu za 6,7 % in v septembru za 5,1 %, kar je tudi nad gorenjskim povprečjem.

Večletno upadanje investicijske dejavnosti v radovljski občini se, kot kažejo podatki v letu 1984 ob triletnem letu, postopoma zmanjšuje. Letos so bila namreč investicijska vlaganja 1.152 milijonov din, kar je za celih 62 % več kot so bila lani v tem obdobju. Zboljšuje se tudi delež naložb v družbenem proizvodni, ki je bil 12,1 %. To pa kljub vsemu še ni doseglo pričakovanih, razen v turizmu, kjer je bilo storjenega na tem področju največ.

Kljub težkim razmeram in pogojem gospodarjenja so radovljske delovne organizacije v devetih mesecih 1984 z izvozom ustvarile suficit (presežek) 2.398.812 tisoč dinarjev. Kot že nekaj let nazaj so dosegle ugoden količnik pokrivanja uvoza z izvozom, ki je bil 2,5. Samo za industrijske delovne organizacije je ta količnik 1,6, ker nekatere OZD z izvozom ne pokrivajo lastnega uvoza.

Celotno gospodarstvo radovljske občine je v devetih mesecih 1984 ustvarilo za 4.032.377 tisoč dinarjev vrednosti konvertibilnega izvoza, ali za 16,7 % več kot v enakem obdobju lani. S tem je doseglo že 94,8 % lanskeletnega ter 84,8 % letošnjega konvertibilnega deleža izvoza v skupnem izvozu.

Več izvoza kot v letu 1983 so dosegli v Verigi Lesce (za 7,4 %), v Iskri Otoče (za 44 %), v LIP Bled (za 3,8 %), v Vezenini Bled (za 22,1 %), v Žitu Lesce (za 105 %), v Elanu Begunje (za 15,3 %), v GG Bled (za 69,7 %), v UKO Kropa (16 %), v Elmoštu Bled (za 25,5 %), v Tapetništvu Radovljica (za 67,8 %).

Uvoz je v primerjavi s triletnim obdobjem 1983 letos v radovljski občini povečan za dobro petino ali 21,2 %, s tem pa je dosegel 70,1 % celoletnega plana uvoza. Od celotne dosežene vrednosti uvoza 1.878.650 tisoč dinarjev predstavlja kar 87 % sredstev konvertibilni uvoz. Od te vrednosti je bilo 88 % porabljeno za uvoz reprodukcijskih materialov, 12 % pa za uvoz opreme.

Konferenca osnovnih organizacij sindikata DO Almira Radovljica je pred dnevom republike, 24. novembra, pripravila v Kazini na Bledu »dan Almire«. Po govoru in letnih poročilih so podelili 87 jubilejnih nagrad delavcem in delavkam, ki združujejo delo 10, 20 in 30 let, več nagrad pa tudi letošnjim upokojencem. Od skupno 214 se je letos odzvalo vabilu na srečanje nad 120 upokojencev. Bilo je prijetno in veselo, srečanje pa so popestrili z modno revijo.

V avli Skupščine občine Radovljica je do 15. februarja na ogled razstava »Vojna proti vojni«, ki sta jo v počastitev praznika republike pripravila Tone in njegov sin Vojko Svetina. Tone se predstavlja s petnajstimi varjenimi jeklenimi skulpturami, Vojko pa s 16 tuš risbami in 20 barvnimi slikami.

V Bohinjski Bistrici deluje krajevna knjižnica v lepih prostorih doma Joža Azmana. Bralcem je na voljo 3791 knjižnih izvodov. Knjižnica je odprta po pet ur na teden. Rednih bralcev imajo 167, na leto pa 1634 obiskovalcev. Ti si izposodijo 5262 knjig, kar pomeni, da vsak krajan prebere v enem letu oz. si sposodi povprečno tri knjige.

V RADOVLJICI PODELILI LINHARTOVE PLAKETE IN PRIZNANJA

Na vsakoletni proslavi v počastitev Linhartovega dne, kulturnega praznika občine Radovljica, 7. decembra, je o pomenu in veličini prvega slovenskega dramatika, radovljskega rojaka Antona Tomaža Linhart, in o današnjih razmerah v slovenski kulturi spregovoril predsednik republiškega komiteja za kulturo dr. Matjaž Kmeclj.

Kulturni program z recitalom »Lubi Slovence« so ob 400-letnici Dalmatinove Biblije izvedli člani Linhartovega odra iz Radovljice, ki so brali dela Primoža Trubarja in Jurija Dalmatina. Komorni zbor Loka iz Škofje Loke pa je prireditev popestril z zborovskimi skladbami iz zakladnice stare glasbe.

Osrednji dogodek na proslavi je bila podelitev letošnjih priznanj Kulturne skupnosti Radovljica. Linhartovo plaketo 1984 so prejeli: Franc Čuden iz Bitenja pri Bohinjski Bistrici — za dolgoletno poštvovalno delo v zboru in dramski skupini DPD Svoboda Tomaž Godec v Bohinjski Bistrici; Jošt Rolc iz Radovljice — za ustvarjalne dosežke na področju spominke literature in zasluge pri

ustanavljanju samoupravne interesne skupnosti za kulturo in dolgoletno organizacijsko strokovno delo v njej; Franc Sušnik v Bohinjske Bele — za dolgoletno poštvovalno delo v DPD Svoboda Bohinjska Bela in pri obnovitvi društvenega doma. Posebno priznanje, diplomu Kulturne skupnosti Radovljica, pa so prejeli: ženski pevski zbor Društva upokojencev Radovljica LIPA — ob peti obletnici uspešnega delovanja ter Francka Ličar in Janez Raziinger — za poštvovalno dolgoletno delo v folklorni skupini KPD Veriga Lesce in Jože Kocjančič — za uspešno vodenje mešanega pevskega zbora KPD Veriga Lesce.

Proslavo je v avli osnovne šole v Radovljici pripravila Zveza kulturnih organizacij Radovljica.

KADRI Z VISOKO IN VIŠJO ŠOLO V ŽELEZARNI

(Nadaljevanje z 9. strani)

takih uspehov, kot bi jih potencialno lahko dosegel» (str. 116).

Ce ugotovljamo, da nam manjka kapitala, da je organiziranost pomankljiva, da pa smo z znanjem še kar nekako »založeni«, lahko rečemo, da tudi v sedanjem trenutku lahko brez kakšnih posebnih vlaganj začnemo z organizacijsko reformo. Vsekakor bi potrebovali več šolanih strokovnjakov. Vendar pa nam obstoječi fond znanja (govorimo o vseh, ki kaj znajo, ne samo o inženirjih), daje zadostno začetno osnovo za učinkovitejšo organiziranost. Katalog del in nalog naj bi bil eden od korakov k ustreznemu vrednotenju ustvarjalnega dela. Takoj bi bilo potrebno na nivoju železarne ustanoviti delovni team, ki bi evidentiral vse pomembne probleme, in ta-

koj organizirati projektne grupe, ki bodo zadolžene za reševanje posameznega problema. Določiti pozitivne in negativne sankcije za (ne)uspešno delovanje. Delovna organizacija pa se obveže (določeni predstavniki), da bo rešitve izpeljala v najkrajšem možnem času. Na tak način bi bilo konec nezadovoljstva in entuziasmičnega brkljanja posameznikov, ki v svojih prizadevanjih obupajo, ker ne vidijo (ga tudi ne morejo) konca labirintov prevladujoče uradniške miselnosti, ki blokira reformistično naravnano ustvarjalni proces. Preizkusni kamen za resnično pripravljenost za novo organiziranost, bo med drugim predvidena združitev vzdrževalnih temeljnih organizacij v učinkovitejšo in strokovnejšo enoto.

Franc Treven
Lilijana Markez

SREČA POSEBNE VRSTE

Od malega vem, da v igrah na srečo prej izgubiš kot dobiš. To sem spoznal na prvem srečelovu, ko sem hotel dobiti glavni dobiček. Žepnina je kopnela, prazni lističi pa so želeli drugič več sreče. Da je sreča opoteča, se sedaj, kot osmošolec, tega še bolj zavedam. Če sem delaven in se učim spri, mi tudi sreča stoji ob strani, samo nanjo pa se ne kaže zanašati, to sem že nekajkrat okusil na lastni koži.

Vseeno pa trdim, da ima naša šola neko srečo. Lansko leto je bila med našimi sošolci izžrebanka Pionirskega lista in si je za nagrado ogledala olimpijado v Sarajevu. Takrat smo vsi mislili, da se ti to lahko zgodi samo enkrat. Letos pa je kot strela z jasnega udarila med nas novica, da je naša šola med desetimi izbrankami z največ naročniki Pionirskega lista. In nagrada? Komaj verjamemo resnici: SINCLAIR ZX-81.

Šola je doslej imela že dva enaka računalnika. Novi bo pripomogel, da se bo lahko še več učencev, željnih računalniškega znanja, vključilo v računalniški krožek, ki na šoli že nekaj časa uspešno deluje. Pri tem krožku se učimo programiranja v vsestransko uporabnem jeziku BASIC. To bo marsikomu pomagalo v usmerjenem izobraževanju in kasneje, saj je računalništvo postalo eden od drugim enakovrednih predmetov. V ta krožek smo trenutno vključeni učenci, ki bomo letos zaključili osemletno šolanje. Ko bo šola

la zmogla več računalnikov, bodo tudi mlajši prišli na svoj račun.

Za razumevanje računalnika in programiranje je treba vedeti, kako je računalnik sestavljen. Poznati je treba jezik, ki ga računalnik upora-

blja. Nekateri mislijo, kako pameten je računalnik, v resnici pa zna prav spretno »premetavati« le ničle in enice. Ob zmognostih računalnika je in ostaja prvi človek in njegova pamet.

Morda vas še zanima, kako je z igracimi pri našem krožku. Res, tudi na te ne pozabimo. Če smo pridni in delavni, potem nam tovariš mentor pokloni zadnje pol ure za igrice. Če som odkrit, lahko povem, da se tudi igramo radi.

Pravijo, da gre tretjič rado. Če bi si bilo srečo mogoče izbirati, potem je želim veliko našim in vsem osmošolcem v letošnjem šolskem letu na poti v usmerjeno izobraževanje!

Roman Poljak, 8. a
novinarski krožek
OŠ F. S. Finžgarja Lesce

ENAJSTI POHOD PO POTI HEROJA KEBETA

V ponedeljek, 3. decembra, so predstavniki RK ZRVS Slovenije in predstavniki OK ZRVS Radovljica potrdili razpis in pravila za 11. pohod »Po poti heroja Kebeta«, ki bo v nedeljo, 13. januarja 1985, iz Krop v Dražgoše.

Te manifestativno-sportne prireditve s preverjanjem znanja po programu usposabljanja ZRVS in dejavnosti ZSM Slovenije na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite za leto 1985 se bodo udeležile skupne ekipe občinskih konferenc ZRVS in občinskih konferenc ZSMS v okviru prireditve »Po stezah partizanske Jelo-vice«.

Na pohodu bodo nastopile ekipe, sestavljene iz treh članov ZRVS in treh članov ZSMS brez smuč. Občinske konference morajo prijaviti ekipe do 24. decembra 1984 občinski konferenci zveze rezervnih vojaških starešin Radovljica. Tekmovanja se lahko udeležijo rezervni vojaški starešine, ki so člani ZRVS Slovenije, in člani ZSMS, ki še niso služili vojaškega roka.

Poleg teka iz Krop v Dražgoše bo vključeno v tekmovanje reševanje topografskih nalog, reševanje taktične naloge in vprašanja iz teorije ter streljanje z malokalibrsko puško.

V nedeljo, 13. januarja 1985, ob 12. uri bo pri spomeniku v Dražgošah osrednja proslava in objava rezultatov ter razdelitev nagrad, medalj in pokalov. Vsi udeleženci tekmovanja bodo prejeli tudi spominke značke.

Ciril Rozman

Dopisujte

S SEJE OBČINSKEGA ODBORA ZZB NOV JESENICE

Na sedmi seji občinskega odbora ZZB NOV Jesenice so pregledali socialno zdravstveno problematiko udeležencev NOV in vojaških vojni invalidov. Pri tem so ugotovili, da so borci NOV in vojaški vojni invalidi že skoraj vsi upokojeni.

Tisti, ki imajo priznано dvojno delovno dobo po 9. septembru 1943, v pretežni večini prejema pokojnino v višini od 15 do 18 tisoč dinarjev, s čimer morata v mnogih primerih živeti dva. Precej pa je tudi primerov, ko je pokojnina še nižja. V teh primerih so seveda poskrbeli, da so upokojenci prejeli priznavalnino. Glede zdravstvenega varstva je bilo rečeno, da so borci zadovoljni z zdravstvenimi službami, ki jih jim na ustreznih kvaliteten višini nudi dispanzer za borce na Jesenicah. Na klimatsko zdravljenje bo letos po A in B programu poslanih 106 borcev in vojaških vojni invalidov. Da bo to lahko koristilo čim več članov, bo zdravljenje razen v treh primerih, trajalo 14 namesto 21 dni.

Pregledali so finančno poslovanje v devetih mesecih in sprejeli okvirni finančni načrt za prihodnje leto. Pri tem so upoštevali smernice, po katerih je predvideno, da se za materialno poslovanje predvidi za polovico, za osebne dohodke pa za 45% več sredstev kot v letošnjem letu.

Pri obravnavi osnutka pregleda prireditev za prihodnje leto, ki so ga pripravili pri občinski konferenci SZDL, so sprejeli predlog, da se pri tem ravna čim bolj racionalno in praznovanje 40-letnice osvoboditve vključi v že doslej predvidene in ustajene proslave ter prireditve. Zaradi čim uspešnejšega in učinkovitega praznovanja tradicij NOB na mlade bodo priporočili, da se v vsa praznovanja in slovesnosti vključi čim več mladini.

Navzoči so bili seznanjeni, da je v teku podpisovanje sporazuma o združevanju sredstev, s katerimi bo poseben odbor podpisnikov skrbel za vzdrževanje spomenikov in spominskih obeležij v občini. Pri tem je bilo poudarjeno, da je skrajni čas, da se tudi v Kranjski gori postavi ustrezen spomenik padlim in preminulim v NOB in da je potrebno predvideti ustrezno lokacijo.

Veliko časa so na seji namenili razpravi v zvezi z oprostitno sodbo gestapovcu Clementu Druschkeju v Heidelbergu. Pri tem so še enkrat ugotovili, da v celotni zadevi niso imeli dovolj pravne pomoči za pravo dokaznega gradiva proti ge-

stapovskemu kroloku, ki je kriv za smrt množice prebivalcev Gorenjske med okupacijo. Pri tem so izrekli vso zahvalo Wiessenthalu in Francu Koritniku, ki sta si prizadevala pri odkrivanju obtoženega in njegovih zločinov ter heidelberški mladini, ki je protestirala proti krivični razsodbi.

DESET DNI V POČITNIŠKEM DOMU SLOVENSKEH UPOKOJENCEV V IZOLI

V sredo, 21. novembra, je bil prvi vlak, ki pelje ob 9.20 iz Ljubljane v Koper, nenavadno zaseden, kajti številni upokojenci iz vseh krajev Slovenije so želeli praznične dni ob dnevu republike preživeti v počitniškem domu slovenskih upokojencev v Izoli. V Ljubljani smo se jim pridružili tudi upokojenci z Jesenic.

Ko smo se pripeljali v Koper, sta nas pred železniško postajo že čakala dva avtobusa, ki jih ob številnejši izmeni zagotovi uprava doma. Po kratki vožnji smo izstopili pred domom, kjer je bilo pravcato mravljišče, eni so odhajali, drugi prihajali in to je trajalo ves dan.

Že takoj ob prihodu naredi stavba na človeka poseben vtis, kajti od hotelskih objektov se na prvi pogled razlikuje po posebnosti gradnje. Dom tvorita dve stavbi, ki sta zgoraj povezani z zaprtim prehodom, ko pa vstopiš skozi vhodna vrata, imaš občutek, da si v hotelu najvišje kategorije. Na eni strani je recepcija, na drugi bife, vse skupaj pa je velik klubski prostor, kjer se radi zadržujejo gostje, zato je tu vedno živahno. Od tod je neposreden vstop v jedilnico, kavarno, sobe, ki so namenjene osebam na invalidskih vozičkih, potem je kuhinja na levi in velik bazen na desni strani ter še drugi prostori. V nadstropjih obeh stavb je 150 sob, ki so opremljene s sanitariji in tušem, kjer je 350 postelj. Z balkona vsake sobe je pogled na morje, na čudovito okolico z negovanimi stezicami, ki peljejo do obale. Oh jasnih dneh, zlasti ko preneha burja, seže pogled tja do Julijcev in Triglava.

Velika privlačnost doma je bazen s toplo morsko vodo, ki omogoča kopanje skozi vse leto. Dom so slovesno odprli v počastitev praznika OF in 1. maja leta 1982, od takrat je tu letovalo že veliko upokojencev iz Slovenije in od drugod. Zlasti letos je dom neprestano zaseden, kajti cene dnevnih oskrbe so zelo dostopne, če je poleg regresa, ki ga daje Zveza upokojencev Slovenije, mogoče dobiti tudi društveni regres, kot na primer v jeseniški občini, ko so društva upokojencev izločila precej sredstev v ta namen.

Na večer pred praznikom republike je bila v domu prava gneča, ker je uprava poskrbela za pester in lep program.

Slovesnost je otvoril ženski pevski zbor iz Trbovelj z našo himno. Zbor je vodila mlada, zelo obetavna zborovodkinja Karmen Stefanec. Nato je zbrane pozdravil direktor doma tov. Eržen, ki je na kratko opisal čas, ko so bili sredi vojne vihrje pred 41. leti postavljeni temelji nove Jugoslavije. Zbor je nato zapel deset borbenih pesmi, mi pa smo pevke nagrajevali z živahnim ploskanjem. Drugi del programa je popestril ženski tercet,

še enkrat so podprli vsebino protestne resolucije, ki je bila sestavljena v jeseniški občini zoper krivično sodbo. Poslana je bila na naša najvidnejša predstavništva s prošnjo, da se njena vsebina posreduje heidelberškemu sodišču in zahteva obnova postopka. Pri tem je seveda treba dodati, da bo treba v okviru obstoječih pravnih norm v zvezi s tem zbrati še dokazno gradivo proti krivniku na Gorenjskem med okupacijo.

B. B.

ki je ob spremljavi dveh kitar zapel deset pesmi. Njihovi zvonki glasovi so nas navdušili, da nismo skoparili s priznanjem. Z bučnim aplavzom smo dosegli, da je tercet svoj program celo podaljšal, tako da nas je direktor opozoril na utrujenost nastopajočih. Celotni program je vodila in lepo povezovala tov. Maloverhova iz Trbovelj. Ker so bile pevke nastanjene v domu, smo večkrat poslušali njihove zvonke glasove, tako da so praznični dnevi zelo hitro minili.

Hrana je bila pestra, okusna, biološko pravilno sestavljena in kalorično primerna za starejše ljudi, predvsem zajtrk je bil najbolj obilen. Tisti, ki so se pritoževali, da je hrana preskromna, naj preberejo članek dr. Hodaliča v listu Vzajemnost št. 1/84 z naslovom »Prehrana starejših pozimi«.

Posebno presenečenje nam je kolektiv pripravil na večer pred odhodom. Mize so bile okrašene z zelenjem, na vsaki je gorela rdeča sveča. Vsi gostje, ki so v času letovanja praznovali rojstne dneve, so prejeli nagelček z zelenjem. Tudi večerja je bila slavnostna. Ob tej priložnosti se je od nas poslovil direktor doma in prosil za razumevanje, če ni bilo v se v redu in vsem želel srečno vrnitev domov.

Čeprav dom deluje že več kot dve leti, je še vedno vse sveže, čisto in lepo. Toda nekaj stvari bo pa le treba izboljšati in spremeniti, ampak izkušnje pridejo z leti, ki si jih bo 85-članski kolektiv prav gotovo osvojil, ker je še mlad, saj je njihova povprečna starost le 30 let.

Zato smo jim pred odhodom zaželeli SREČNO!

Iv. Torkar

EKSKURZIJA V TOVARNO VEZENINE BLEJ

V torek, 4. decembra, smo se dekleta, ki nas veseli poklic šivilje, odpeljale v tekstilno tovarno Vezenine na Blej. Vodila nas je tovarišica Magda Pogačnik. Šle smo skupaj z učenkami osmih razredov drugih osnovnih šol jeseniške občine.

V tovarni so nam najprej povedali vse o usmeritvi, o štipendijah in šolanju, na koncu pa še o delovnem mestu. Nato smo si ogledale obrate: vezilnico, previjalnico, obrat čipk in šivalnico. Videle smo veliko zanimivih stvari, lepih oblek za mlajše in starejše, zavese, prte in čipke.

Ta dan smo videle, kako bo potekalo naše delo čez nekaj let. Želim si, da bi tudi mi dosegle takšen uspeh, kot so ga delavke v tej tovarni.

Loti Šuligoj
OŠ Tone Čufar

PREDNOVOLETNO SREČANJE INVALIDOV

Pri Društvu invalidov Jesenice skrbijo tudi za razvedrilo in zabavo svojih članov. V soboto, 15. decembra, pripravljajo v prostorih restavracije Kazina že tradicionalno, četrto prednovoletno srečanje z zabavnim programom. Začetek bo ob 17. uri, vse invalide pa vabijo, da se jim pridružijo in ob veselju vzdusju pokramljajo o marsičem in vsaj za nekaj trenutkov pozabijo na vsakdanje tegobe in skrbi.

Prijave sprejemajo poverjeniki društva v krajevnih skupnostih in v TOZD Železarne.

J. R.

PRIZNANJA OF ZA LETO 1985

KOMISIJA ZA PODELJEVANJE DRUŽBENIH PRIZNANJ PRI PREDSEDSTVU OBČINSKE KONFERENCE SZDL JESENICE

RAZPISUJE ZA LETO 1985

PETNAJST PRIZNANJ OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA,

ki bodo podeljena ob praznovanju ustanovitve OF Slovenije 27. aprila 1985.

Priznanja se podeljuje posameznikom, družbenopolitičnim in drugim organizacijam za posebne družbene, politične, kulturne in organizacijske dosežke pri uresničevanju in krepitvi socialističnih samoupravnih odnosov ter da imajo trajnejši pomen pri:

- razvoju naše samoupravne socialistične družbe,
- uresničevanju ustavno opredeljenih družbeno-ekonomskih in političnih odnosov na posameznem področju družbenega življenja in dela ter v družbi nasploh, še zlasti pri razvijanju delegatskega sistema in uveljavljanju samoupravne organiziranosti temeljnih samoupravnih skupnosti,
- krepitvi SZDL kot fronte delovnih ljudi in občanov ter njihovih organiziranih socialističnih sil,
- neposrednem uveljavljanju delovnih ljudi in občanov kot nosilcev odločanja na vseh področjih družbenega življenja in dela.

Kandidate za podelitev priznanja OF lahko predlagajo posamezniki, OZD, posamezne organizacije in društva komisiji za podeljevanje družbenih priznanj pri predsedstvu občinske konference SZDL Jesenice najkasneje do 15. januarja 1985.

Predlog mora poleg natančnega naslova in kratkega življenjepisa vsebovati tudi čimpopolnejšo utemeljitev razlogov, zaradi katerih naj bi predlagani prejel priznanje OF. Predlog mora biti podan na posebnem obrazcu, ki se dobi na občinski konferenci SZDL Jesenice.

Motiv Jesenic iz let 1905—1910. Slika prikazuje Kazino, ki je bila zgrajena leta 1904. Slika je bila posneta ob nekem prazniku, kar dokazujejo razobešene avstroogrške zastave.

NAGRADNI IZLET ZA PRIDNE ZBIRALCE PAPIRJA

V sredo smo iz okrožnice zvedeli, da bodo tisti, ki so zbrali več kot 110 kg papirja, odšli v petek v Ljubljano. Program naj bi bil: ogled lutkovne predstave Smešno za zjokot v novem lutkovnem gledališču in ogled tiskarne Ljudska pravica.

Zjutraj ob 7.30 smo se zbrali pred solo in pomalicali, posedli v avtobus in se odpeljali v Ljubljano. Vožnja je bila prijetna in mimogrede smo bili pred stavbo, v kateri je novo lutkovno gledališče. Notranjost stavbe je lepo opremljena. Po hodniku smo prišli v dvorano. Vsem se je zdela topla, prijetna in domača, zato ker je majhna in lično opremljena. Sedli smo na tapicirane stole, tako imenovane dvosede.

Lutkovna pravljica se je začela. V njej so nastopili: dva kralja, dve kraljici, princ in princesa, škotska ovčarka, maček in zmaj. Princ in princesa sta se hotela poročiti, vendar je kralj, princesin oče, zahteval od princa rdečkast diament, ki ga lahko dobi le v jami malih zmajev. Princ in njegov maček sta se odpravila v jamo in tam razbijala in iskala diament. Zaradi hrupa pa zmaji niso mogli spati in so princu za kratek čas posodili diament. Takoj sta ga odnesla kralju, kralj pa ga je zopet dal v varstvo zmaju. Tako sta se lahko princ in princesa poročila. Na koncu so se vsi zjokali in se nasmejali; tudi mi smo se figuricam pošteno nasmejali.

Po predstavi smo se odpravili v tiskarno z namenom, da si ogledamo tiskanje časopisa in vezavo knjig. Vodič nas je odpeljal v prostor, v katerem je bilo na policah in v predalih vse polno kovinskih črk in sestavljenih stavkov. Grozno je smrdelo po nafti. Tam tiskajo še po starem svinčevem sistemu. Vendar to počasi opuščajo in uvajajo novejšo tehnologijo. Zatem smo odšli v prostore, kjer smo videli stroje za tiskanje, od najstarejših do modernjših. Toliko smo videli, da sedaj vemo, kakšen proces je potreben, da lahko beremo Pionirski list. Bogato smo izkoristili čas, namenjen ogledu dveh tako različnih dejavnosti.

Tako se je končal naš nagradni izlet. Mimogrede smo bili na Jesenicah. Veliko smo spoznali, mnogo novega doživeli in zato sklenili, da se bomo spomnili v novi papirni akciji spet potrudili, da bi čimveč prispevali k ohranjanju zelenega bogastva okoli nas. Izlet pa nas bo spominjal na našo uspešnost in prizadevnost.

Nives Lah, Katja Svetlin, 7. b
OŠ. P. Voranc Jesenice

ZA ULTRAZVOČNO RENTGENSKO APARATURO SO DAROVALI:

V mesecu novembru so za plačilo ULTRAZVOČNE RENTGEN-SKE APARATURE v jeseniški bolnici darovali:

- vodstvo OO sindikata TOZD Profilarne Železarne Jesenice (osem članov namesta izleta) — 8.000 din;
- MIRKO LESKOVŠEK, OO sindikata TOZD Profilarne ŽJ — namesta izleta — 1.000 din;
- MATIJA KRAMAR, Razgledna pot 21, Jesenice — namesta venca na grob pokojni Milki Burnik — 2.000 din;
- IVANKA BURNIK, Cesta revolucije 4, Jesenice — namesta cvetja na grob pokojni Milki Burnik — 1.000 din;
- STANKO RAVNIK, DRAGICA in CIRIL ČOP, Jesenice — namesta venca na grob Franca Brucana — 1.500 din.

Skupna vsota zbrane denarja znaša 367.223,50 dinarjev. Delavci Splošne bolnice Jesenice in uredništvo Železarja se zahvaljujemo za prispevke!

Pridružite se tudi vi in prispevek namesta venca in cvetja na grob pokojnim ali namesta drugih volil, čestitk in podobno, nakažite na žiro račun: SPLOŠNA BOLNICA JESENICE, št. 51530-603-31205, z navedbo: »namesta venca za tega in tega ... darila in podobno«.

ZA ENOLETNO PODALJŠANJE SAMOPRISPEVKA V KS DOVJE-MOJSTRANA

V sestavku »Na Dovjem proslavili dan republike«, ki smo ga objavili v zadnji številki Železarja, 6. decembra, je bila v poudarkih iz govora predsednika krajevnih konferenc SZDL Janeza Kramarja navedena napačna informacija, da se bodo v nedeljo, 16. decembra prebivalci krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana na referendumu odločili za petletno podaljšanje krajevnega samoprispevka za dokončno ureditev cest, dejansko pa se bodo odločili za ENOLETNO podaljšanje samoprispevka.

Uredništvo Železarja

PRAZNOVALI SMO DAN REPUBLIKE

Pred 29. novembrom so se v naši občini vrstile številne prireditve v počastitev dneva republike. Učenci osnovne šole Tone Čufar na Jesenicah smo se na to praznovanje pripravljali še tem bolj, ker smo vedeli, da bomo praznovanje praznika naše domovine strnili s 25. republiško razstavo pionirske fotografije z naslovom Pionirski foto '84. Foto klub Andrej Prešeren se je povezal z našo šolo in odločili smo se za razstavo ob dnevu republike.

V torek, 27. novembra, so se okoli 15. ure začeli zbirati obiskovalci prireditve. Povabili smo člane foto krožkov, ki so prejeli nagrade za kolekcije ali za posamezne fotografije. Člani žirije so odbrali za razstavo 301 fotografijo 115 avtorjev. Povabili smo vse prizadevne delavce s področja fotografije v ožji in širši okolici, predstavnike družbenopolitičnih organizacij v občini in krajevni skupnosti in seveda mlade, ki se ukvarjajo s fotografijo.

Člani našega šolskega kulturnega društva so s pomočjo prizadevnih tovarišev ob rojstnem dnevu naše republike in ob otvoritvi republiške razstave pripravili lep in zanimiv kulturni program.

Člani foto kluba Andrej Prešeren Jesenice pa so izpeljali drugi del prazničnega programa — podelitev

nagrad in priznanj najboljšim pionirjem-avtorjem najuspešnejših fotografij.

Presenečen sem bil, da so iz Velenja, Novega mesta in drugih, dosti oddaljenih krajev, prišli učenci s svojimi mentorji na prireditev, iz Kranja pa se srečanja niso udeležili. Žal mi je, da nisem spoznal učencev foto krožka osnovne šole Simon Jenko, ki ga je žirija do naslednje razstave PIONIRSKI FOTO razglasila za najboljši krožek v Sloveniji.

Vesel sem bil, da so se dobro uvrstili tudi foto krožki iz osnovnih šol naše občine. Žalosten pa sem, da si kljub obveščanju v Železarju in radiu Jesenice naši občani te razstave nimajo časa ogledati.

Ogled razstave bi jim nudil prijeten kulturni užitek, mladim fotografom pa spodbudo za nadaljnje delo.

Boštjan Ilenič
in Blaž Pesjak
OŠ Tone Čufar

RAZSTAVA SLIK »POT LEGENDARNE XIV. DIVIZIJE« V BOHINJU

Jutri ob 18. uri bodo v domu Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici v počastitev krajevnega praznika in v organizaciji ALPALIK odprli razstavo slik akademskega slikarja Albina Polajnarja z naslovom: POT LEGENDARNE XIV. DIVIZIJE. O tej razstavi je pisatelj Tone Svetina napisal naslednje misli:

»Približuje se 40. obletnica zmage nad fašizmom, konca druge svetovne vojne, velike katastrofe, v kateri je izgubilo življenje preko petdeset milijonov ljudi. Travma tega svetovnega klanja pa je v ljudeh ostala kot trajno prisotni strah za negotovo bodočnost.

Narodnoosvobodilni boj slovenskega naroda, ki v tisoč letih pomeni najvišji vzpon naše nacionalne zavesti, samobitnosti in samopodritve, je tista moralna sila, ki nam pomaga vztrajati in zato obujamo svetle spomine na veliki čas z željo, da vojne nikoli ne bi bilo.

Akademski slikar Albin Polajnar iz Bohinjske Bistrice, partizan Jeseniško bohinjskega odreda in ilegalni sodelavec gorenjskega vojnega področja, se je odločil obiskati kraje pohoda legendarne XIV. divizije in poživiti slavo in tragedijo bojev in se spomniti borcev, ki so ponesli bako upora do skrajnih meja nemškega rajha. Kot humanist in izjemno čuteč človek je ujel barve umirajoče jeseni, utrinke spominov s te velike poti, ki jo spremljajo spomini in grobovi. Polajnarjevi akvareli žarijo v mavričnih barvah umirajočega listja, v barvah čustev, ki so napolnjena s krvjo, z močjo upanja in moči zemlje, ki smo jo branili in obranili pred tuji. V njih je tudi nekaj melanholije ob zavesti, da je v življenju vse minljivo in spoznanje, da bodo vsi ti, preminuli v bojih, ki jih preživeli ne bodo vzeli s seboj na ladje spomina, utonili v morju pozabe, se pretopili z večnostjo zemlje. Polajnarjevi akvareli nas opozarjajo, da je slovenska zemlja kot krajina lepa, kamorkoli gremo, da se je slovenski kmet znal tej pokrajini prilagoditi, kot otrok, ki se stisne materi v naročje. To je tudi dokumentarna vrednost, saj se naša pokrajina spreminja z nami vred.

Albin Polajnar je kot pravi italijanski likovni kritik Fulvio Monai rojen figurativni in posrednik zanimivih in bogatih občutij, ki se rojevajo v njegovem vihnem ekspresionističnem svetu. Motivi iz narave so obogatili z notranjo silo in lastnim izrazom. V delih, ki pa niso neposredno vezana na motiv, pa se vežejo surrealistična stremjenja na očaranost z mitom, kar se je najbolj odrazilo pri njegovem enkratnem ci-

klusu ZLATOROG. Polajnar ne preslikava pokrajine, podarja nam jo prežarjeno in osmišljeno od svetlobe in sence, življenja in smrti, kot notranjo impresijo v njenem večnem in neustavljivem toku, nabito s čustvi irealnega sveta.

Slikar Polajnar pa o ciklusu svojih slik meni takole:

»Tolikokrat opevana, slavna, neke proglasa kot udarna, ampak po vsem, kar je dosegla in izbojevala, pa bi rekli legendarne XIV. divizije.

Z globoko zavestjo borca sem spoznal, da se nekdo mora lotiti tudi likovno-umetniške upodobitve njene poti.

DRAGO TRŠAR RAZSTAVLJA V KOSOV GRAŠČINI

Ni naključje, da ob stalni razstavi »Delavsko gibanje in NOB na Jesenicah« razstavlja akademski kipar Drago Tršar — kipar mase, kolektivne plastike. Njegovi Demonstranti, Manifestanti, spomenik zmage v Kamniku, spomenik revolucije v Ljubljani so izjemen prikaz, kako je možno vojno tematiko monumentalno vklestiti v bron. Te skulpture izražajo kiparjevo zavest o povezanosti ljudi, o njihovi skupni usodi.

Razstava nam prikazuje bogastvo Tršarjevih idej. Nekatere skulpture so skoraj dvodimenzionalne, reliefne, druge nam pričarajo vtis svobodnega valovanja mase (cikel Valovi). Kipar se vedno znova vrača k naravi in tu išče ideje za različne, na začetku odprte forme, ki se kasneje preoblikujejo v takomenovano notranjo plastiko, kjer se množica giblje v krogu življenja (Ljudje v času in prostoru). Te skulpture kipar razporeja po tleh, v ambient, zato govorimo o ambientalni plastiki, jih postavlja v zaključene oblike (trikotnik, krog, kvadrat), jih obrača v različne smeri in tako iz več elementov ustvarja gibljivo miselno in oblikovno celoto.

Na podoben način je oblikovan cikel »Blokovi«, ki je bil nagrajen na bienalu male plastike v Murski Soboti. Njegove keramične skulpture pa so prvič predstavljene javnosti.

Vsa razstavljenega dela izražajo silno kiparjevo energijo, popolno poznavanje materiala, obvladanje prostora in neprestano, prav radovedno željo po odkrivanju novih, celo šokantnih izražnih možnosti, ki mu jih nudijo glina, bron, keramika in plastična struktura japonskega papirja.

RAZSTAVA JE ODPRTA vsak dan od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure in v sobotah od 10. do 12. ure. V nedeljah in ponedeljkah je zaprta. Slavica Osterman-Keržan

NA RAZSTAVI SLIK FRANCA KREUZERJA

V kulturnem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku razstavlja svoje slike France Kreuzer, član DOLIK Jesenice. Učenci naše šole smo si razstavo ogledali in bili presenečeni nad živahnostjo in lepoto krajin.

Slike so nas prevzele. Skoraj vse predstavljajo naravo, kajti France Kreuzer je zaljubljen vanjo. Ljubezen do narave in nenavadna življenjska energija in moč vejeta iz vsake slike. Slikarju se visoka leta — naložil si je že sedmi križ — prav nič ne poznajo, ohranil je vitalnost; zelo rad nam je ob vsaki sliki povedal kaj novega, zanimivega. Zvedeli smo, da običajno sliko ustvarja uro ali dve, večjo in zahtevnejšo sliko, ki zahteva tudi več barv, pa tri ali celo štiri ure. Po štirih urah je svetloba že drugačna, tako da mora sliko dokončati doma, ob tem pa mora slikar uporabiti spomin in tudi nekaj svoje domišljije. Ob vprašanju, kdaj je začel slikati, je povedal, da z osmimi leti, z nasmehom pa je dodal, da je »packal« najbrž že prej.

France Kreuzer poleg oljnih slik razstavlja tudi nekaj akvarelov (risbe z vodenimi barvicami) in nekaj risb s tušem: ter debelim in tankim črnim flomastrom. Tudi tu večidel vidimo prizore iz narave.

Na koncu je slikar poudaril, da slikati narave ne moreš, če je ne opazuješ in če je nimaš rad. In on ima naravo rad, kar dokazujejo njegove slike.

Po ogledu razstave smo se podpisali v spominsko knjigo in se tov. Kreuzerju zahvalili za razlago in mu zaželeli še veliko uspehov.

Mateja Sedej, 8. c
OŠ Karavanških kurirjev
NOB Koroška Bela

IGRALSKA SKUPINA Z BRNCE V GOSTEH V KRANJSKI GORI

V soboto, 8. decembra, zvečer so v kinodvorani v Kranjski gori letos drugič nastopili člani dramske skupine prosvetnega društva »DOBRAČ« z BRNCE v Ziljski dolini. Prvič so se predstavili s komedijo »Naši ljubi otroci«, drugič, to je minulo soboto, pa so zaigrali tragi-kriminalko »Sveti plamen«, delo Viljama Somerseta Manghama. Gledalci, ki so povsem napolnili dvorano, so z dolgotrajnim ploskanjem po vsakem dejanju in na koncu igre dali vse priznanje resnično dobri predstavitvi izredno tragičnega in vsebinsko zapletenega dela.

Pri tem naj povemo, da je prosvetno društvo na Brnci, ki ima okoli 80 članov in odbor z osmimi člani, zadnji čas poživilo svoje delo. Zanimljivo uspešno deluje dramska skupina, ki jo vodi Slavica KROPIVNIK, pripravljajo pa se na ponovno ustanovitev nekoč znanega in kvalitetnega pevskega zbora.

Predsednik društva je Marjan GALUB, profesor srednje šole v Celovcu, tajnik pa je Janko Oitzel.

Z delom »Sveti plamen« so doslej nastopili na Brnci, v Pliberku, Šentkocjanu, v Železni kapli in Celju.

Po predstavitvi v Kranjski gori bi jim bilo zelo ljubo, če bi se lahko predstavili tudi na Jesenicah. O tem se dogovarjajo z vodstvom gledališča Tone Čufar.

B. B.

DOVOLITE, DA SE PREDSTAVIMO

Učenci novinarskega krožka OŠ FSF Lesce smo pogosto gostje na straneh našega časopisa, ki ga z zanimanjem prelistamo in beremo. Da bi nas bolje poznali, smo se odločili predlagati občasno rubriko Dovolite, da se predstavimo. Želimo, da bi nam drugi mladi novinarji sledili. Torej:

Kot dojenčka so me klicali Irenca, zob časa pa je načel tudi to že tako kratko ime in danes sem le še Irena ali Ireni. Na žalost mi tudi s priimkom ni bilo prizanešeno. Zanj mi je odmerjeno le malo prostora. Pišem se Šmit.

Irena Šmit, 6. a

Če boste kdaj srečali dolgoletsko zlatimi lasmi in rdečimi lici, vedite, da sem to jaz. Zdaj si najbrž mislite: takih je veliko. Že mogoče. Toda čisto enak mi prav gotovo ni nihče. Saj pravijo: sto ljudi — sto čudes. Tudi sama sem eno teh čudežnih bitij, »napaka narave«, kot v šali včasih reče očka. Imam svoje muhe kot vsi najstniki — zmrdovalje nad hrano, jezikaovst, užaljenost in še mnogo drugih stvari, ki se mi zdijo zoprne, čeprav vem, da so te muhe tudi staršem v nadlego.

Suzi Adžič, 8. b

Rada tečem. Tri leta sem hodila k atletiki, letos pa gre naš mentor k vojakom, podobno kot Lidija pri Lačnem Francu. Zelo mi je všeč glasba, zato hodim v glasbeno šolo v Radovljico, kjer igram klavir. Poslušam skoraj vse zvrsti glasbe, samo narodna mi ni preveč všeč. Rada prisluhnem Ninu, Niku, Neni. Všeč so mi plesi, posebno break dance. Žal ga ne znam plesati, čeprav včasih poskušam, a mi največkrat ne uspe.

Irena Grošel, 8. b

Igrače sem že zdavnaj prerasel, danes so moji konjički računalništvo, elektronika in modelarstvo. Izdelujem vezja za elektronske naprave, za računalnike ZX-SPECTRUM pa pišem programe. Imam tudi nekaj radijsko vodenih modelov, s katerimi včasih poletim na letališču. Ukvarjam se še s šahom in obiskujem šahovski krožek na šoli. Čas, ki mi ostane, porabim za učenje, pa tudi za razvedrilo. Poleti se rad kopam, kolesarim, igram tenis, pozimi pa rad smučam in drsam. Moja poklicna želja je, da bi postal konstruktor računalnikov in drugih elektronskih naprav. Želim vedeti, kaj se v računalniku dogaja, ko ga vključim in pritisnem na tipko. V tem poklicu bi rad uspel, čeprav se zavedam, da bo potrebno še veliko učenja in trdega dela.

Roman Poljak, 8. a

V šoli sodelujem v mnogih interesnih dejavnostih. Najbolj me veseli delo v novinarskem krožku, čeprav imam tudi svoje dneve lenobe. Mentor našega krožka je tovarišica Štefka Muhar in pod njenim vodstvom uspešno deluje 14 učencev. Poročamo o vsem, kar se dogaja na šoli in tudi v Lescah. Naše delo je tesno povezano z delom literarnega krožka. Oni pripravljajo proslave, mi pa o njih poročamo. Naše prispevke objavljamo v šolskem listu Mozaik, včasih pa tudi v Železarju, Verigi, Glasu. Na vsak objavljen prispevek smo zelo ponosni in naš arhivar ga skrbno spravi v arhiv. Na svoje delo sem zelo ponosna.

Mateja Lopuh, 8. a

Imam starejšega brata, s katerim se stalno prepiram. Vedno poišče razlog, da mi lahko da kľofuto. Ko pa je treba njemu narediti uslugo, sem zlasta Tjaša. Nami in očetu povem, da me stalno izkorišča, vendar nič ne pomaga.

Tjaša Lomovšek, 7. a

Imamo mnogo prijateljic, manj prijateljev. Obiskujem mnogo krož-

kov, tudi novinarskega. Ljubim naravo, živali in prepire z bratom. Ne maram pa šole, zamerljivcev, važnih fantov in vsake tretje jedi, kot pravi moja mama.

Urška Peternel, 7. a

V prostem času, ki ga je zelo malo, saj obiskujem tečaj nemščine, literarni in novinarski krožek ter plesne vaje, rešujem križanke in igre v računalniku. Rada tudi pišem, saj se pri tem imenitno zabavam.

Bojana Potočnik, 7. a

Ime mi je Mateja in se pišem Peternel. Hodim v šesti razred OŠ Franc Saleški Finžgar. S sošolkami se večkrat sprem, a se kmalu tudi pobotam. Spise rada pišem, vendar mi včasih tudi ne uspejo.

Mateja Peternel, 6. b

Rada imam naravo in živali. V prostem času obiskujem foto krožek, pevski zbor, turistični in novinarski krožek. Delo v novinarskem krožku me privlači zato, ker pišem spise in tudi rada berem.

Tanja Markelj, 6. b

Zelo rada berem, zato mi pisanje spisov ne dela nobenih preglavic. Po napornem dnevu napišem v dnevnik, kako sem preživela dan. V prostem času se igram s prijateljicami in največkrat mi v teh trenutkih igre šine v glavo kakšna zanimiva ideja.

Tanja Podgornik, 6. b

Veliko bolj okroglih ljudi je na svetu, zato se moram podrobneje opisati. Kdo bi vedel, katera izmed stotih je Sonja Adžič? Imam rjave lase in sive oči. Še opozorilo za obiskovalce mojega doma: ni me vedno doma, zato raje počakajte, da se vrnem; nisem daleč.

Sonja Adžič, 6. a

Imam svetle lase in modre oči. Nisem ne prevelika ne premajhna in sem bolj suha kot debela. Sedaj sem tudi malo škrbasta.

Simona Peternel, 5. b

Vsi novinarji novinarskega krožka OŠ FSF v Lescah

P.S.: Kaj naj dodam jaz? Sami so povedali vse, celo več, kot bi odkrila jaz. Odlični so: delavni, hitri, požrtvovalni, odkriti, kritični, pošteni, veseli in mladostno razigrani, taki, kot si jih lahko želi vsak vzgojitelj in pedagog. Vesela sem jih in sem ponosna nanje.

Štefi Muhar
mentorica novinarskega krožka

Železarski globus

BELGIJA

Tudi belgijska železarska družba Cockerill Sambre, ki spada v deželah Evropske gospodarske skupnosti med tiste z največjimi gospodarskimi težavami, je v letošnjem prvem polletju dosegla pozitiven poslovni rezultat. K temu uspehu so pripomogle višje cene za njene izdelke in ekonomsko boljši proizvodni rezultati. Prestrukturiranje, ki so ga pripravili za izboljšanje stanja, bo pripeljalo svoj delež šele v letu 1985, ustavili pa so že obratovanje zastarele in nerentabilne valjarne težkih profilov.

Igralska skupina iz Brnce na avstrijskem Koroškem (foto B. Blenkuš)

UDELEŽENCI SLIKARSKE KOLONIJE »GORENJK« RAZSTAVLJAJO V KRANJSKI GORI

V soboto, 8. decembra, so v hotelu Larix v Kranjski gori odprli razstavo slik udeležencev letošnje slikarske kolonije HTDO GORENJK, ki je bila po nekajletnem presledku znova od 1. do 6. oktobra v Kranjski gori. S svojimi slikami se predstavljajo naslednji udeleženci kolonije: Rudolf Arh, Nika Hafner, Pavel Lužnik, Franc Kreuzer, Franc Vandot, Marjan Židanek, Cvetko Velikajne, Draga Soklič, Rudi Reichman in Tone Tomazin — vsi člani likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Razstava bo odprta še do nedelje, 16. decembra.

SEMINAR ZA MENTORJE FOTO DEJAVNOSTI

Komisija za foto dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije pripravlja enodnevni seminar za mentorje foto dejavnosti, ki bo v soboto, 22. decembra, v Gorenji vasi nad Škofjo Loko. Udeleženci seminarja se bodo zbrali ob deveti uri v osnovni šoli Ivan Tavčar v Gorenji vasi, seminar pa je namenjen mentorjem foto krožkov v osnovnih šolah in mentorjem foto klubov, ki delajo z mladino.

Program seminarja vsebuje teoretično predstavitev JUGOSLOVANSKEGA MODELA, metodiko dela, praktično delo v laboratoriju, analizo razstave »pionirski foto škofojloške občine« in pripravo šolskih foto razstav. Seminar bo vodil znani mojster fotografije Vlastja Simončič.

A. Kerštan

»GLEJ, STRIC, TAMLE JE ATA!«

Pogledam v smer, kamor sta kazala Goran in Tadej in res — tam čez most, zadaj za grmovjem, je sedel Marjan Meglič. Bil je na sankah, pravih tekmovalnih sankah, le da so ob straneh pod določenim kotom visela prav grozeča, ne preveč velika kolesa.

»Kaj vraga ta počne na sankah in na asfaltu, snega pa nikjer,« si mislim in že hitim spraševati štiri in petletna fantiča.

»Treniramo,« se skoraj zadereta, potem pa Tadej, ki mu je pet let, le bolj srčaježljivo vpraša: »Stric, imaš kaj čaja?«

Spomnim se, da sem mu pred dnevi; ko je bilo minus 4, dal skodelico čaja. Fantič ni pozabil in iz oči mu je uhal smehljaj.

»Zal, Tadej, danes pa nimam čaja, ni tete, da bi ga skuhal!«

»Zakaj pa ni tete, jaz sem pa tako žejen?«

Nisem si mogel kaj in pohitel sem z oranžado. Seveda sem prinesel tudi za Gorana. Toda šmenta, imel sem samo eno slamico.

»Nič zato,« se je odrezal Tadej, saj bova skupaj pila, eno oranžado bova pa nesla domov!«

Kakšen varčevalni žejni ukrep. Sicer je bilo hladno in tudi pod njuni čeladama ni bilo kaj bolj prijetno. To sem sklepal po tem, da sta žejno hitro ukrotila in brž sedla na sanke s kolesi in se odpeljala proti mostu in še čez. Zaustavila sta se nasmejana, češ: »Tudi midva trenirava.«

Marjan Meglič dela v TOZD Remontne delavnice Železarne. Zaljubljen je v družino, sankanje in tovarno. Vse troje mu omogoča sproščeno vožnjo na sankah poleti ali pozimi.

Prav to, da bi lahko sankal poleti in pozimi, torej v vsakem času, je treba malce obrazložiti. Sankaški klub Jesenice je dobil možnost, da tudi v lepih letnih dneh trenira sankanje in to v Planini pod Golico. Namreč v zadnjih dneh novembra so delavci Komunalnega podjetja Jesenice asfaltirali del ceste v Planini pod Golico od mostu mimo Betelovega kmečkega turizma proti domu »varnostnikov«. Ta del ceste, okrog 130 do 150 metrov, je strm, zvijugan in kot nalašč za nabiranje hitrosti. Problem je le v tem, da je asfalt trdnjši od snega. Tudi čevlje in rokavice hitreje obrabiš, posebno, če si manj korajžen in zaviraš. Drznost sankanja na takem terenu je zares potrebna, toda to se obrestuje, po-

sežno takrat, ko bo zapadel sneg in se bodo tekmovalci srečali na strmih sankah prog. In prva naračevalna mednarodna sankaska proga je prav v Planini pod Golico. Savske jame bodo poznale vse države Evrope, saj če bo sankaski klub na Jesenicah dovolj čvrsto zagrabil vsakoletne zimske pogoje, bodo tekmovalna vse pogostejša, številnejša in majhen delavski kraj bo prišel v svet. Kaj to pomeni, si lahko predstavljamo, saj bodo z naravno tekmovalno progo, zaenkrat edino v Jugoslaviji, vzcvetele še kakšne druge dejavnosti, tako turizem, promet, kmečki turizem, izleti, gostinstvo, da ne govorimo o Jesenicah, kraju pogumnih fantov in deklet.

Jedro tega zimskega navduševanja je zbrano zaenkrat v sankaskem klubu. Tu so: Polde Krašovec, Vinko Lavtizar, Mirko Klinar, Marjan in Janko Meglič in že vrsta mladih tekmovalcev. Zal so tekmovalne sanke precej drage, vendar se domači fantje tudi znajdejo, saj so sinovi iznajdljivih železarjev. Njihove roke in znanje ter spoznanja, ki jih pridobivajo na tekmovalnih v tujini, rodijo sanke za »špic vozače«.

Ni dvoma, da jim bo trening na asfaltu precej koristil. Že sedaj brata Janko in Marjan Meglič ne spustita

nog na asfalt in je vožnja po tej strmini, čeprav kratki, izredno drzna in bo privabila še druge. Varnost je ob takih vožnjah seveda najbolj potrebna, vendar se ni bati. Če so kdaj prej hodili na Vrščic, kjer jih je motil promet, bodo tudi na tej kratki asfaltni cesti znali izkoristiti trenutke, ki jim bodo koristili na sneženih tekmovalnih stezah.

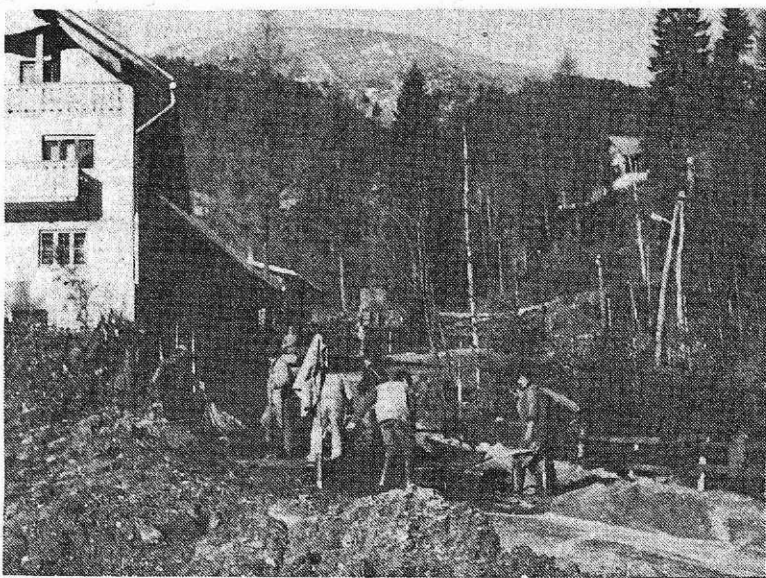
Koledar prireditve pa je kot vsako leto precej napet. Ob klubskih tekmah, ki bodo gotovo v Železnikih, Trzinu, Sori, Bohinju, Begunjah, Trbovljah in Idriji, sliši pa se, da bodo tudi ravenški železarji v Kotljah pripravili tekme, bodo Jeseničani sodelovali tudi na mednarodnih tekmah. Tako bo konec januarja 1985 tekma Tržič — Sveče. Druga in tretja februarja bo tekma za memorial Jožeta Jelovčana in tekma za pokal mesta Jesenic v Planini pod Golico. Konec februarja pa bo evropsko prvenstvo na naravni progi na Poljskem v Bjelski Beli.

Torej za mlade in starejše tekmovalce bo sankaski tekmovalni več kot dovolj. Upati je, da bodo Jeseničani uspešno sodelovali in ponesli v kraje Slovenije in v mednarodno sankasko areno jeseniški pogum in sankasko znanje.

Da bi le bilo več takih kot sta brata Meglič — Marjan in Janko, pa mlada predstavnika Tadej in Goran.

Kako prijetno zveni mladeški — cicibanov glas »glej, stric, tamle je ata«. Ata Marjan pa je na sankah, s čelado na glavi in nasmejan, ko gleda na prevoženo asfaltno cesto. Dopolnaska izmena v Železnari je hitro minila, saj ga je popoldne čakalo prijetno družinsko in tekmovalno okolje.

Silvo Matelič

Zadnje dni v novembru so asfaltirali cesto mimo Betelovih (foto S. Matelič)

OB USTANOVITVI LOKOSTRELSKEGA KLUBA NA JESENICAH NEKAJ O LOKOSTRELSTVU

10

Z manj urami postane še pomembnejše, da preživimo čas urjenja pravilno. Ko se odločite, da boste delali na določenem elementu v procesu strela, ki je potreben izboljšave, se pripravite, če ste problem pravilno raziskali. Pravilno izveden strel je serija pravilno izvedenih del in če spremenite nekaj, kar ni potrebno spremeniti, lahko povzročite več škode kot koristi. S tem ni rečeno, da ne smete eksperimentirati z novimi tehnikami ali izboljšati svoje izvedbe, tudi če nimate posebnega problema. Škodljivo je to, da nadaljujete, kot da imate problem, v resnici pa ga nimate. Duševno je to ena največjih pastí v lokostrelstvu, kar povzroča razvoj negativnega pristopa tam, kjer v resnici ni pravega razloga na skrb.

Več kot polovica problemov, ki so se izkazali pri streljanju, ni nič drugega, kot izmišljena zaskrbljenost. Če dolgo mislite, da obstoji problem, potem tudi bo. Zapomnite si: skoraj brez izjem so padci prvi posledica duševnega kot fizičnega stanja. Nekaj področij ali elementov strela je, ki se jih lahko izuri na določene načine in pomagajo večini strelcev.

Eden od takih elementov je izpust. V nasprotju z ostalimi fazami strelnega procesa bi se moral izpust, če se tako izrazim, enostavno zgoditi. To pomeni, da bi to moralo biti kar se da avtomatično in mehansko delo. To je lahko doseženo z napravo za spuščanje (release aids), toda za nas, ki spuščamo s prsti, je to mnogo težavnejše. Ugotovimo lahko, da bomo najprilneje naredili izpust, če odstranimo izvor slabega izpusta, to je tarčo. Z od-

stranitvijo tarče je strellec mnogo bolj sproščen, ter ima mnogo pravilnejši izpust. Uspeh izpusta je v veliki meri odvisen od sprostitve (relaksacija) roke in trdnje in stalne napetosti hrbtne mišice. Brez tarče se strellec veliko lažje koncentrira na to področje, ker ga ne skrbi ali bo zadela sredino, ki je samo po sebi izvor zaskrbljenosti za mnoge strelce. Če treniramo gladek, sproščen in spontan izpust brez tarče, bomo polagoma ugotovili, da se nam izpust boljša tudi, ko streljamo v cilj.

Drugi pogled, ki se ga da izuriti na poseben način, je merjenje. Proces merjenja je edini najpomembnejši element, ki zahteva popolnost in se ga najtežje naučimo. Med vajo se učite meriti v celoti in stalno. Prisilite oči, da se koncentrirajo na točko v merilu, s tem tarčo vidimo oddaljeno — megleno. Najpomembnejše je, da se morate izogibati vsake misli, ki vas odvrača od merjenja. Merjenje je aktivnost, ki mora biti izpolnjena 100 %.

Trening je tisto, pri čemer se začne vse dobre stvari in nehalne slabe. Izstrelite vsako puščico s ciljem v mislih ter takoj napravite analizo o tem, kaj je nastalo, dobro ali slabo. Naučite se izkoristiti čas treninga učinkovito, da popravite stvari, ki jih želite izboljšati. Izogibajte se streljanju puščice za puščico brez misli, kaj se dogaja. Vsi smo sužnji navade in če se naučimo pravilno in zavestno vaditi, bo naš nastop na turnirjih tudi vedno boljši. Navsezadnje: tekmovalje je malo več kot dober trening.

konec

BARBARA MARKEŽ ZMAGOVALKA »PRELOVŠKOVEGA MEMORIALA«

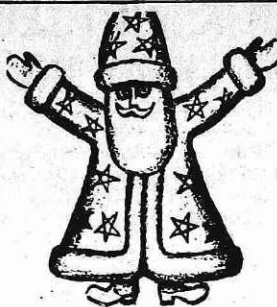
V spomin na pred letom tragično preminulo mlado igralko namiznega tenisa Majo Prelovšek je namiznoteniški klub Triglav v Kranju organiziral namiznoteniški turnir za pionirke. Nastopilo je 42 pionirk iz klubov Triglav in Sava Kranj, Vrtojba in Jesenice. Slednje so bile zastopane s sedmimi pionirkami. Tekmovale so v dveh skupinah posamezno na dvojno izpadanje.

Lep uspeh je dosegla Barbara Markež, ki je brez poraza v skupini starejših pionirk osvojila prvo mesto, za kar je prejela lep pokal. Še največ preglavic ji je pripravila klubska igralka Mojca Smolej, ki ji je odvzela celo eno niz in z njo izgubila zelo tesno. Osvojila je četrto mesto, Lenčica Šavor pa je bila peta. Tudi v skupini mlajših pionirk je bila uspešna Jeseni-

čanka Urška Samar, ki je osvojila drugo mesto.

Istočasno je bil v Zalogu republiški selekcijski turnir članic Slovenije, v odsotnosti osmih najboljših igralk, ki so nastopile na zveznem selekcijskem turnirju. V prvi deseterici članic je Zalokarjeva z eno zmago in osmimi porazi zavela predzadnje mesto, v drugi jakostni skupini pa se je Aupičeva s tremi zmagami in štirimi porazi uvrstila na peto mesto.

Pričela se je tudi članska namiznoteniška liga Gorenjske, v kateri nastopa devet ekip. Prvi del je bil odigran v Kranju v organizaciji NTK Save. Po prvem delu sta v vodstvu ekipi Gumar in LTK, ki sta še brez poraza, po en poraz pa imata Kondor in Jesenice, ki nastopajo z ekipo: Veber, Filipovič, Zore in S. Babič. (Š)

NOVOLETNO PRAZNOVANJE NAJMLAJŠIH

Na skupni seji koordinacijskega odbora za praznovanje dedka Mraza pri OK SZDL Jesenice in komisije za prireditve pri občinski Zvezi prijateljev mladine Jesenice je bilo dogovorjeno, da bo letošnje novoletno praznovanje za otroke predvsem v znamenju kulturnih prireditev.

Zato smo pripravili pester program, ki ga ponujamo predšolskim otrokom od 3. do 7. leta starosti ter šolarjem. Dedek Mraz bo obiskal vrte in šole in bo otroke obdaroval s kolektivnimi darili. Ne bo pa pozabil tudi otrok, ki niso vključeni v vrtec in jih bo obiskal po naslednjem razporedu:

PROGRAM PRIREDITEV:

GLASBENA PRAVLJICA: BOLNA MUCA

Četrtek, 13. decembra:

— ob 9.30 v OŠ Gorenjskega odreda Žirovnica za šolarje in predšolske otroke,

— ob 11.15 v OŠ Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela za šolarje in vrtec,

— ob 17. uri v OŠ 16. december Mojstrana za šolo in vrtec v dvorani KUD na Dovjem.

Petek, 14. decembra:

— ob 8.20 v OŠ Jeseniško-bohinjskega odreda v Kranjski gori za šolo in vrtec,

— ob 10.30 v OŠ Prežihov Voranc (v telovadnici).

GLEDALIŠKA PREDSTAVA: FIGOLE-FAGOLE

Predstava bo samo za učence višjih razredov osnovnih šol.

Ponedeljek, 17. decembra, ob 10. uri za učence OŠ Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora in za učence OŠ 16. december Mojstrana v gledališču Tone Čufar na Jesenicah.

Torek, 18. decembra:

— ob 10. uri za OŠ Gorenjskega odreda iz Žirovnice in za OŠ Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela,

— ob 13. uri za učence OŠ Prežihov Voranc, OŠ Polde Stražišar in delavnice pod posebnimi pogoji,

— ob 15. uri za učence 5. in 6. razredov OŠ Tone Čufar in

— ob 17. uri za 7. in 8. razrede OŠ Tone Čufar.

Vse predstave so v gledališču Tone Čufar na Jesenicah.

RISANI FILMI:

Ponedeljek, 17. decembra:

— ob 9. uri v VVO Julke Pibernik, ob 10. uri v VVE Mara Šivic Podmežakla, ob 11.30 v VVE Blejska Dobrava.

Torek, 18. decembra:

— ob 9. uri v VVE Žirovnica, ob 10.30 v VVE Koroška Bela in ob 11.30 v OŠ Polde Stražišar.

Sreda, 19. decembra:

— ob 9. uri v VVE Rateče, ob 10. uri v VVE Kranjska gora, ob 11.30 v VVE Mojstrana, ob 12.30 v VVE Hrušica.

Četrtek, 20. decembra:

— ob 9. uri v VVO šolski center na Plavžu, ob 11. uri v VVO Angelce Očepek, nato pa še v VVE S-3.

LUTKOVA IGRICA: BRUNDO NA GUGALNICI IN O GOSKI, KI SE JE UČILA PETI

Ponedeljek, 17. decembra:

— ob 9. uri v VVE Rateče (tudi za otroke, ki niso vključeni v VVE); ob 10. uri v VVE Kranjska gora (tudi za otroke, ki niso vključeni v VVE); ob 11.30 v VVE Mojstrana (tudi za otroke, ki niso vključeni v VVE); ob 15. uri za vse otroke iz KS Hrušica v domu družbenih organizacij na Hrušici.

Torek, 18. decembra:

— ob 9. uri v VVE Angelce Očepek, ob 10. uri v VVE S-3 in od 11. ure dalje v šolskem centru na Plavžu.

Sreda, 19. decembra:

— ob 9. uri v VVE Žirovnica (vabljeni so tudi otroci, ki niso vključeni v VVE); ob 10. uri v VVE Koroška Bela in ob 16. uri v kulturnem domu na Javorniku za otroke, ki niso vključeni v VVE.

Četrtek, 20. decembra:

— ob 9. uri v VVE Julke Pibernik, ob 10. uri v VVE Mara Šivic Podmežakla, ob 16. uri za otroke, ki niso vključeni v VVE iz KS Sava in Podmežakla v gledališču Tone Čufar.

Petek, 21. decembra:

— ob 10. uri v VVE Blejska Dobrava (tudi za otroke, ki niso vključeni v vrtec); ob 16. uri v gledališču Tone Čufar za vse predšolske otroke, ki niso vključeni v VVE iz KS Plavž.

PRIOHD DEDKA MRAZA:

Nedelja, 23. decembra, ob 16. uri bo dedek Mraz s spremstvom pred OŠ Gorenjskega odreda v Žirovnici pozdravil vse otroke in jih povabil na ogled igrice ŽOGICA NOGICA v dvorano v Zabreznici.

Ponedeljek, 24. decembra, ob 10. uri bo dedek Mraz s spremstvom prispele na Blejsko Dobravo, kjer se bo najprej ustavil pred samopostrežno trgovino in povabil vse otroke iz KS Blejska Dobrava v VVE, kjer bo z njimi pokramljaj in si bodo skupaj ogledali igrico ŽOGICA NOGICA;

ob 16. uri se bo dedek Mraz s spremstvom že oglašil v KS Hrušica. V domu na Hrušici bo dedek Mraz predstavil otrokom kratek program z igrico ŽOGICA NOGICA.

Torek, 25. decembra, ob 9. uri bo v VVE Julke Pibernik lutkovna igrica DEDEK MRIZ PRIHAJA, nato pa še prihod dedka Mraza;

približno ob 11.30 bo dedek Mraz pozdravil bolne otroke na otroškem oddelku Bolnice Jesenice in si skupaj z njimi ogledal ŽOGICA NOGICO, nato pa se bo približno ob 12.30 napotil v delavnico pod posebnimi pogoji, ob 15.30 pa se bo s spremstvom sprehodil po trgovini SUPERMARKET UNION, nato pa ob 16.30 pozdravil vse otroke, ki niso vključeni v VVO iz KS Sava in Podmežakla v gledališču Tone Čufar. Ogledali si bodo igrico ŽOGICA NOGICA.

Sreda, 26. decembra, ob 9. uri bo dedek Mraz s spremstvom že v VVO Angelce Očepek. Otroci si bodo najprej ogledali lutkovno igrico DEDEK MRIZ PRIHAJA, nato pa pokramljaj z dedkom Mrazom. Iz VVE Angelce Očepek bo spremstvo z dedkom Mrazom obiskalo še VVE S-3 in vrtec v šolskem centru na plavžu; ob 15. uri bo dedek Mraz s spremstvom pred Pikovo damo na Plavžu, sprehodil pa se bo tudi po trgovini Rožica pri Čufarju, ob 16.30 pa bo že čakal malčke iz KS Plavž, ki niso vključeni v VVE, v gledališču Tone Čufar z igrico ŽOGICA NOGICA.

Četrtek, 27. decembra, ob 9. uri bo dedek Mraz s spremstvom v VVE Koroška Bela, kjer si bodo otroci skupaj z dedkom Mrazom ogledali igrico ŽOGICA NOGICA, približno ob 11. uri pa bo dedek Mraz v OŠ Karavanskih kurirjev NOB na Koroški Beli, ob 18.30 pa bo s spremstvom pozdravil varovance v domu dr. Franceta Bergraja.

Petek, 28. decembra, ob 10. uri bo dedek Mraz v OŠ Tone Čufar. Otroci si bodo ogledali igrico ŽOGICA NOGICA. V šoli se bo zadržal približno do 12. ure; ob 9. uri bo v OŠ Polde Stražišar igrice ŽOGICA NOGICA in kramljanje z dedkom Mrazom; ob 12. uri pa bo dedek Mraz s spremstvom že v OŠ Prežihov Voranc in ob 16. uri v kulturnem domu na Javorniku za vse otroke iz KS Javornik-Koroška Bela, ki niso vključeni v VVE. Otroci si bodo ogledali tudi igrico ŽOGICA NOGICA.

Nedelja, 30. decembra, bo dedek Mraz s spremstvom krenil na daljšo pot do Mojstrane, kjer se bo najprej ustavil na parkirnem prostoru pred Marketom, nato pa bo povabil vse otroke v avlo OŠ 16. december, kjer si bodo ogledali igrice ŽOGICA NOGICA in pokramljaj z njim. Ob 17. uri bo v športni hali v Podmežakli drsalna revija za vse otroke iz občine Jesenice. Na koncu se bodo skupaj z dedkom Mrazom poslovili od starega leta.

Petek, 21. decembra, bo dedek Mraz ob 17. uri v hotelu Pošta na Jesenicah. Ta dan prireja Društvo za duševno prizadete zabavo za prizadete otroke. Ogledali si bodo tudi igrico ŽOGICA NOGICA.

Za to praznovanje zbiramo po samoupravnem sporazumu 100 din za zaposlenega in prosimo vse delovne organizacije, TOZD in druge, da svojo obveznost pravočasno izpolnijo.

Vsi otroci nam bodo hvaležni in veseli, če jim bomo lahko omogočili prijetno praznovanje dedka Mraza.

Srečno v letu 1985! ♥

OBČINSKA ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE JESENICE

OBVESTILO NOGOMETASEM

Upravni odbor nogometnega kluba Jesenice obvešča vse nogometaše in člane upravnega odbora, da bo v **TOREK, 18. DECEMBRA, OB 18. URI** v restavraciji Kazina občni zbor. Vabljeni!

OBVESTILO ŠAHISTOM

Šahovsko društvo Jesenice obvešča svoje člane, da bo hitropotezno tekmovalje za mesec december 15. decembra ob 17. uri.

VABILO NA SMUČARSKI PLES

SMUČARSKI KLUB JESENICE prireja 15. decembra v Planini pod Golico (Belcijan) svoj smučarski ples. Pričetek zabave ob 19. uri. Igral bo ansambel Dušana BAKA. Vabljeni vsi prijatelji smučanja. SMUČARSKI KLUB JESENICE

PREDAVANJE O ODPRAVI NA MANASLU

V torek, 4. decembra, smo se učenci sedmih in osmih razredov osnovne šole Tone Čufar udeležili predavanja, ki je bilo v šolski dvorani. Viki Grošelj nam je predaval o jugoslovanski odpravi na sedmo najvišjo goro sveta, Manaslu.

Na prvi pohod so bili dobro pripravljene, kajti odpravo so sestavljali najboljši alpinisti. Pohod se je dobro odvijal. Ko pa so se vzpenjali na goro, se je sprožil plaz. Pod sabo jim pokopal enega naših najboljših alpinistov, Nejc Zaplotnika, zato je odprava končala vzpenjanje.

Za drugi pohod so morali kupiti veliko nove opreme; ker je prejšnjo zasul plaz. Pri tem smo jim denarno pomagali tudi učenci naše šole. Zelo smo bili veseli, ker so se tudi z našo pomočjo srečno povzpeli na Manaslu.

Predavanje je bilo zelo zanimivo. Učenci smo bili zadovoljni. Želim si, da bi nas Viki Grošelj še kdaj obiskal in nam pripovedoval o svojih podvigih.

Alenka Federenko in Olga Bahun, OŠ Tone Čufar

ZIMSKI ODDIH V ČSSR

Vabimo vas, da preživite zimski del oddiha v Donovaly v ČSSR, v približno 700 km oddaljenem slovaškem mestecu, ki je znan rekreacijski center z modernim počitniškim domom. V njem je tudi ogrevan bazen.

V bližini doma je nekaj vlečnic in dve sedežnici, tekaške proge, okolica pa nudi tudi možnosti za lepe izlete in sprehode.

Počitnice na snegu so tudi letos desetdnevne, in sicer v dveh terminih:

- od 15. do 25. januarja 1985;
- od 25. januarja do 4. februarja 1985.

V vsakem terminu je določeno število oseb, in sicer v prvem terminu 37 in v drugem 38 oseb.

Dnevna cena za letovanje v Donovaly na osebo:

- delavci Železarnice Jesenice 640 din
- zaposleni svojci delavcev 1.160 din
- otroci do deset let starosti 330 din
- nezaposleni svojci in otroci nad 10 let 640 din
- zunanji gosti 1.550 din
- otroci zunanjih gostov do 10 let 1.060 din
- turistična taksa 30 din

Ostali stroški na osebo za deset dni so:

- dnevna menjava 2.000 din
- sprejemni večer 200 din
- zaključni večer 300 din
- izlet 400 din
- darilo 400 din

Potovanje bo organizirano z avtobusom, ob prijavi pa je potrebno obvezno vplačati **prevozne stroške v višini 3.800 din**. Ostali stroški bodo obračunani pri osebnem dohodku v šestih mesečnih obrokih, če jih ne boste drugače poravnali.

ROK PRIJAVE: 31. december 1984.

VABILO NA SILVESTROVANJE

HTDO GORENJKI — TOZD GOSTINSTVO JESENICE — HOTEL KOROTAN VABI

na prijetno silvestrovanje z bogato silvestrsko večerjo in spominskim darilom za vsakega obiskovalca.

Za plesno razpoloženje bo poskrbel trio Aleša Kersnika.

Cena silvestrovanja je 1.800 din. Rezervacije in predplačila sprejemajo v recepciji hotela Korotan tel. 81-546.

Na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja pri zboru delavcev naravnega zdravilišča Triglav Mojstrana z dne 10. decembra 1984

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE:

NATAKAR — dve (2) osebi

Pogoji: dokončana gostinska šola — smer natakara, eno leto delovnih izkušenj, poskusno delo tri mesece.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Nastop službe je možen takoj.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in z opisom dosedanjih delovnih izkušenj pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Hotel Triglav Mojstrana — komisija za delovna razmerja, Savska cesta 2.

ZAHVALA

Ob smrti očeta in moža

STANETA BOGATAJA

se vsem zahvaljujem za spremstvo na zadnji poti, še posebej pa delavcem PM Jesenice, PMM Jesenice, ZZB NOV Jesenice, OK SZDL Jesenice in govornikom za poslovalne besede.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega moža, očeta, starega očeta

DANIELA FURLANA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znanec, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali in sočustvovali z nami. Hvala vsem, ki ste se poklonili njegovemu spominu, darovali cvetje, se udeležili pogreba in nam izrekli ustno ali pisno sožalje.

Hvala tudi za denarno pomoč in pevecem z Jesenic za zapete žalostinke.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Vsi njegovi

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 15. decembra, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:

SPECERIJA BLEĐ — supermarket Union, Titova 22 in **ROŽICA** — sam. trgovina 9, Bokalo 5/a.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu decembru je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Bledu.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 48. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

Kireta, poreklo, Voranc, MO, Veselin, etos, depozit, mur, NL, ajda, Avon, milijon, Turk, LK, Akka, okular, erotika, pol, obisk, Tana, ara, epik, slive, Onan, Stane, načelo, Bogo, Dolanc, iris, Arov, SK, Tadić, ŠV, Kari, taborit, šči, Kač, Anand, zet.

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega moža, brata, očeta in starega očeta

JOŽETA STRAŽIŠARJA

se iskreno zahvaljujem sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem in znanec za sočustvovanje, podarjeno cvetje, za vsestransko pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujem se za poslovalne besede predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in za poslovalne pesmi jeseniških pevcev.

Hvaležni smo osebju internega oddelka Bolnice Jesenice, še posebno pa se zahvaljujem dr. Zali Smicher za vsa prizadevanja in dolgoletno zdravljenje.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

STRAŽIŠARJEVI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame in prababice

ALOJZIJE ZUPAN

z Jesenic, stanujoče na Bregu pri Žirovnici, se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam pomagali v hudih trenutkih in stali ob strani. Zahvalo izrekamo dr. Grošlju za prvo pomoč, pevcem za zapete žalostinke in govornikom Martelaku in Vajnarju za poslovalne besede.

Iskreno se zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom iz Stražišarjeve ulice, znanec in vsem za izraženo sožalje in podarjeno cvetje ter za spremstvo na njeni zadnji poti.

Sinova Zdravko in Toni z družinama

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

14. december, FILMSKO GLEDALIŠČE: ital. barv. vojna drama KOŽA ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera amer. barv. fant. pust. filma KRULL.

15. december, amer. barv. glasb. film FLASDANCE ob 17. in 19. uri (cene zvišane).

16. december, amer. barv. glasb. film FLASHDANCE ob 17. in 19. uri (cene zvišane).

17. december, amer. barv. film CUTTERJEV OBRACUN ob 17. in 19. uri.

18. december, ital. barv. ljub. film ŽIVLJENJE JE LEPO ob 17. in 19. uri.

19. december, ital. barv. erot. komedija UČITELJICA PLEŠE S CELIM RAZREDOM ob 17. in 19. uri.

20. december, ZAPRTO!

KINO PLAVŽ

14. december, amer. barv. glasb. film FLASHDANCE ob 18. in 20. uri.

15. december, amer. barv. film CUTTERJEV OBRACUN ob 18. in 20. uri.

16. december, hongkon. barv. karate film BRUCE LEE SUPER ZVEZDA ob 18. in 20. uri. amer. barv. film CUTTERJEV OBRACUN.

17. december, ital. barv. ljub. film ŽIVLJENJE JE LEPO ob 18. in 20. uri.

18. december, ital. barv. erot. komedija UČITELJICA PLEŠE S CELIM RAZREDOM ob 18. in 20. uri.

19. december, ZAPRTO!

20. december, span. barv. film MATI, POSLUŠAJ MOJO PESEM ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

16. december, ital. barv. vojna drama KOŽA ob 19. uri.

20. december, franc. barv. komedija UČITELJ ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

14. december, japon. barv. fant. film POROČILO IZ VESOLJA ob 18. uri

15. december, franc. barv. zgod. spektakel BOJ ZA OGENJ ob 20. uri.

18. december, ital. barv. pust. film BOJEVNIKI IZ BORNXA 1990 ob 19. uri.

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR

V četrtek, 13. decembra, ob 19.30: Leopold Suhodolčan — FIGOLE FAGOLE, abonma četrtek in izven.

V soboto, 15. decembra, ob 18. uri: A. Medved — RENDEZ-VOUS, gostovanje v domu upokojencev dr. Franceta Berglja na Jesenicah.

V nedeljo, 16. decembra, ob 10. uri na Jesenicah in ob 14.30 na Breznici NAŠA VAŠA MATINEJA. Gostuje Mateja Koležnik.

V ponedeljek, 17. decembra, ob 16. uri: Z. Petan — OBTOŽENI VOLK. Gostovanje v Mengšu, ob 19.30 L. Suhodolčan — FIGOLE FAGOLE za abonma ponedeljek in izven.

V torek, 18. decembra, ob 19.30: L. Suhodolčan — FIGOLE FAGOLE za abonma sreda in izven.

V petek, 21. decembra, ob 19.30 koncert pianista Acija Bertonclja. Izvajal bo Beethovenove skladbe. Sodelovala bo igralka Lenčka Ferencak.

RAZSTAVNI SALON DOLIK

V dneh od 8. do 19. decembra je odprta skupinska razstava likovnih del članov likovne sekcije RELIK pri DPD Svoboda — center Trbovlje.

Razstavo si lahko ogledate vsak dan od 9. do 11. ure in od 16. ure do 18.30, razen nedelj in praznikov in sobot popoldan.

CENTER SRÉDNJEGA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA JESENICE

razpisuje prosta dela in naloge:

1. učitelj strokovnih strojnih predmetov,
2. učitelj strokovnih metalurških predmetov,
3. učitelj praktičnega pouka z osnovnim poklicem orodjar.

Pogoji za sprejeme:

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, ki jih predpisujeta zakon o združenem delu in zakon o usmerjenem izobraževanju, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1. in 2.) da imajo visoko izobrazbo — stopnja VII — strojne oziroma metalurške smeri in dve leti delovnih izkušenj;
- pod 3.) da imajo višjo izobrazbo — stopnja VI — z osnovnim poklicem orodjar in tri leta delovnih izkušenj.

Delovno razmerje sklepamo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Nastop dela takoj.

Prijave z dokazili o izobrazbi in opisu dosedanjih zaposlitev pošljite v 15. dneh od objave na naslov: Svet Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice, C. bratov Rupar 2, Jesenice.

Kandidati bodo pisno obveščeni v 15. dneh po sprejemu sklepa sveta Centra.

Dopisujte

HOKEJ NA LEDU KRANJSKA GORA MED NAJBOLJŠIMI

Hokejisti Kranjske gore so naredili resničen podvig. Kljub temu, da so pozno začeli s treningi na ledu in da so nekateri postavljali resna vprašanja, ali naj Kranjskogorci sploh nastopijo v prvi zvezni ligi in kljub dejstvu, da trenirajo le enkrat na dan, so se uvrstili med štiri najboljša moštva v Jugoslaviji.

Po prvem krogu državnega prvenstva so tako hokejisti Crvene zvezde začeli tekmovalje v drugem (širinskrožnem) delu državnega prvenstva s štirimi točkami. Jeseničani s tremi, Olimpijci z dvema in Kranjska gora z eno točko. Partizan, Vojvodina, Cinkarna in Medveščak pa se bodo (dvokrožno) borili za uvrstitev od petega do osmega mesta.

Kranjski gori je torej uspel podvig: v zadnjem 14. kolu so igrali z Vojvodino v Novem Sadu neodločeno 3:3 in si tako (tudi, če Partizan »hokejski očetje« ne bi odvzeli ene točke v tekmi z Vojvodino, ki se je končala neodločeno) zagotovili nastope med štirimi najboljšimi.

In kaj lahko pričakujemo v drugem delu?

Vsekakor veliko razburljivih srečanj, kajti v borbo za prvaka se je enakovredno vključila Crvena zvezda. Celotno več Beograščani so pokazali, da so najbolje pripravljeni, kar jim je prineslo prvo mesto po prvem krogu. Seveda je do prvaka precej daleč, toda Crvena zvezda v tem trenutku ostaja favorit številka ena.

Ob tem seveda ne smemo pozabiti, da bo nadaljevanje prvenstva zelo naporno in negotovo. To vsekakor ne ustreza jeseniškemu hokejistom, ki so v zadnjem času ostali brez M. Pajića in Raspeta, ki sta poskušala v nekaj zadnjih krogih pa ni igral tudi P. Klemenec, ki daje prednost delovnim dolžnostim pred hokejem, kar je vsekakor potrebno razumeti. Seveda pa bo Peter Klemenec pomagal jeseniškemu moštvu v nadaljevanju prvenstva. Tudi Raspeta bo kmalu igral, kar pa ne moremo trditi za M. Pajića, ki je resno poškodovan. Začet bo trenirati šele prihodnje leto, vendar pa upa, da bo popolno pripravljen šele do super-finala.

To je vsekakor velika izguba za Jeseničce, ki imajo le 18 igralcev, kar je za dolg in naporen bo vsekakor premalo.

Crvena zvezda ima, na primer, toliko igralcev, da bo v nadaljevanju prvenstva igrala kar s štirimi napadalnimi trojčkami.

Trener Roman Smolej je v zadnjem času poskušal izboljšati telesno pripravljenost moštva, zato so bili treningi precej trdi in naporni. To pa se je poznalo v igri, v kateri je v zadnjem času precej napak, nepovezanosti in neukinkovitosti. Vsekakor bi bilo veliko bolje, če bi bili vsi igralci zdravi. Še zlasti se pozna odsotnost M. Pajića v obrambi, kajti vemo, da je ta del jeseniškega moštva slabši.

O Olimpiji vemo le toliko, da tako slabo ne more igrati, kot je doslej. To je mo-

štvo, ki hokeja ni pozabilo čez noč. Objektivno lahko pričakujemo dvig forme ljubljanskih hokejistov. V letošnjem prvenstvu so jih naši že dvakrat premagali, kar pa seveda ne pomeni, da bo tako tudi v prihodnje.

Skratka, gre za precejšnjo izenačenost, v kateri bodo lahko odločale malenkosti, ob poškodbah, boleznih, dolgih vožnjah in izčrpanosti v sistemu igranja sreda — sobota. Jeseniški hokejisti bodo morali zmagati na vseh tekmah, ki jih bodo igrali doma. Če se to ne bi zgodilo, oziroma če bi doživeli poraz, bi se možnosti za super-finale znatno zmanjšale. Če pa bi naša poleg vseh domačih zmag še na tujem osvojili točko ali dve, bi bilo to lahko odločilno in bi se sigurno znašli v super-finalu.

Seveda je vmes veliko čejev. Nečesa pa se moramo vseeno zavedati. Z igro, ki smo jo videli v zadnjih tekmah, hokejisti Jesenic ne bodo prišli daleč. Več bo potrebne igre »na moza«, manj brezupnega streljanja od daleč, več borbenosti pred nasprotnikovimi vrati, kajti zadetki pa dajo iz neposredne bližine vrata in manj od daleč. Seveda pa ne bomo povedali nič novega, če dodamo, da je treba svoja vrata braniti z vso močjo, poizkušati pa se ne smejo. Vse to, kar je potrebno za uspeh, je v igri, ki jo igra Crvena zvezda in žanje uspehe.

Če smo že pri Beograščanih, jim je treba priznati, da so najbolje pripravljeni, toda roko na srce, to ni veliko moštvo. So v trenutnem vzponu, vse jim gre »po maslu«. Vprašanje pa je, kaj bo, ko bodo začeli izgubljati, ko jim ne bo slo. Kako se bodo takrat obnašali in kako bodo znali prenašati neuspehe? Tudi pri Crveni zvezdi namreč lahko pričakujemo nihanja ali padec forme, tako kot pri Olimpiji ali Jesenicah njen dvig.

Pa še na nekaj ne pozabimo, na Kranjsko goro. Z uvrstitvijo med štiri najboljša moštva so Kranjskogorci že sedaj dosegli vrhunec. Prav to pa je velika psihološka prednost. Na vsako srečanje bodo šli brez obremenitev ali strahu. Res je, da bo težko komu vzeti vsaj točko, toda na domačem ledu so Kranjskogorci letos pokazali nekaj izrednih iger; zakaj torej katero izmed teh ne bi ponovili? Če bi se to zgodilo, bi imeli njihovi nasprotniki precejšnje težave. Hokej pa je šport, v katerem se lahko marsikaj zasluži. Vsaka osvojenka točka bi bila za Kranjskogorce seveda velik uspeh.

Nedvomno je, da počasi prihaja čas, ko bo vsaka napaka, (da o porazu na domačem igrišču ne govorimo) lahko usodna. To pa je tisto, kar privlači ljubitelje športa in hokeja.

Pa še na novost ne smemo pozabiti. Vse tekme drugega kroga državnega prvenstva se bodo v Podmežakli začele nekoliko prej kot smo vajeni, in sicer ob 18. uri.

11.

NA DOVJEM PREDAVANJE O MANASLUJU

Člani alpinističnega odseka Mojstrana v petek, 14. decembra, v dvorani kulturnega doma na Dovjem organizirajo zanimivo predavanje o gori plazov Manasluju v Himalaji. O lanskei tragediji in letošnjem uspehu na tej gori bo ob spremljavi diapozitivov spregovoril alpinist Viki Grošelj. Predavanje bo ob 18. uri, vse krajane, ki jih zanima skrivnostni svet himalajskih gor, pa vabijo, da pridejo v čim večjem številu.

J. R.

JUDO NAGAOKA '84

V soboto in nedeljo, 8. in 9. decembra, je bilo v Ljubljani v spomin na Kokichia Nagaoka enainvajseto mednarodno tekmovalje v judu. Na tekmovalju je nastopilo več kot sedemsto judoistov iz Poljske, Italije, Avstrije in Jugoslavije.

Po dolgih letih je v Ljubljano odpotovalo močnejše jeseniško zastopstvo v vseh konkurencah: pionirji, mlajši mladinci, članice in člani. Pri pionirjih so v kategoriji do 38 kg nastopili štirje judoisti. Grega in Gorazd Bohinc ter Herman so izpadli v prvem kolu, medtem ko je Edvin Karahodžić po dveh zmagah klonil v četrtfinalu in osvojil peto mesto.

Mlajši mladinci so nastopili takole: Vidic in Elvir Hadžić sta v kategoriji do 57 kg izgubila v prvem kolu, ostali trije, Strazišar in kategoriji do 62 kg, Armin Hadžić in kategoriji do 75 kg in Dvoršak v kategoriji do 83 kg so morali priznati premoč boljših v drugem kolu.

Člani Jesenic, ki na tekmovaljih že nekaj let niso zastopali so tokrat startali slabše, pa vendar smo lahko z njihovim nastopom zadovoljni. V kategoriji do 71 kg je Benković izgubil v prvem kolu, Sekulić je v kategoriji do 78 kg dobil prvo, izgubil pa drugo borbo, v kategoriji do 86 kg pa je Durmišević moral kloniti zaradi poškodbe v prvi borbi. Irena Wolf in Zoya Beriša sta nastopili med članicami. Prva je v kategoriji do 61 kg izgubila v prvem nastopu, druga pa je po treh zmagah izgubila v polfinalu in osvojila odlično tretje mesto.

Po dolgem času so člani judo sekcije DTVŠR Partizan Jesenice zopet stopili na blazine. Prvi tekmovalni nastop so imeli pionirji in člani. Pomanjkanje nastopov in izenačena kvaliteta nastopajočih sta nagnila tehničarje v korist drugih. Jeseničani niso razočarali, manjka pa jim težjih nastopov; s tem bodo tudi prišli boljši rezultati, ki jih jeseniški judoisti s svojim marljivim delom tudi zaslužijo.

V soboto, 15. decembra, bodo pionirji in mlajši mladinci gostovali v Novi Gorici, kjer se bodo pomerili z judoisti iz Šiške — Ljubljana in domačimi borci.

-tok

EKIPA VATROSTALNE SLOVENSKI PRVAK

Na ledeni ploskvi v športni dvorani na Bledu je bilo v nedeljo, 9. decembra, drugo kolo letošnjega slovenskega moštvenega prvenstva v kegljanju na ledu. Nastopilo je 14 ekip iz Mislinje, Rateč, Kranjske gore, Jesenic in Bleda. V drugem kolu je bila najboljša ekipa Murka z Jesenic, v skupnem seštevku točk obeh kol pa je zmagala ekipa Vatrostalne z Jesenic, ki je tako osvojila naslov slovenskega prvaka. Pet najbolje uvrščenih ekip bo odigralo še šest kvalifikacijskih kol, tri najbolje pa si bodo zagotovile nastop na evropskem prvenstvu, ki bo prihodnje leto v marcu na Jesenicah.

Rezultati drugega kola slovenskega prvenstva: 1. Murka Jesenice 22 točk, 2. Krivce Jesenice 20, 3. Jelovčan Kranjska gora 20, 4. Vatrostalna Jesenice 19, 5. Piher Bled 18.

Skupni vrstni red: 1. Vatrostalna Jesenice 45 točk, 2. Murka Jesenice 44, 3. Piher Bled 42, 4. Jelovčan Kranjska gora 40, 5. Krivce Jesenice 38, 6. Zadruška Jesenice 34, 7. Železar Jesenice 26, 8. Zaka Bled 25, 9. Mislinja 22, 9. Svetina Jesenice 18, 10. Gorenje Bled 18.

J. R.

PLAMEN (KROPA) : ŽELEZAR 2:3 (— 9, 9, — 13, 7, 4)

Igralci Železarja iz Zirovnice so na vročem terenu v Kropi zaslužno osvojili obe točki. Borbeno ekipa Plamena je tekmo pričela zelo napadalno in zanesljivo dobila niz. V drugem nizu je bil rezultat izenačen do 8:8, potem pa so Železarji zaigrali tako kot znajo in ga zanesljivo dobili. Tudi v tretjem nizu so gostje igrali vneto do rezultata 9:2, potem pa naredili več začetniških napak in niz izgubili. Pri stanju 2:1 v njih za domače so Zirovnčani uredili svoje vrste in zaigrali mnogo bolj urejeno. Z dobrimi servisi so razbili sprejem domačinov, mnogo točk pa dosegli tudi z blokom. V ekipi Železarja sta najboljši vtis naredila Marjanovič in Langus v igri na bloku.

Za ekipo Železarja so nastopili: Avsenik, Černe, Marjanovič, Kovač, Rajgelj, Jemc, Langus, Legat, Pogačar. V naslednjem kolu se bo ekipa Železarja pomerila z odbojkarji Mokronoga. Tekma bo v soboto, 15. decembra, ob 18. uri v telovadnici osnovne šole v Zirovnici.

L. M.

ILIRIJA : JESENICE (ČLANICE) 77:65 (39:34)

Ljubljana, dvorana Ilirije, gledalcev 50, sodnika Schultz (Lj.) in Varda (Mb.).

Jesenice: Vuleta 9 (2:0), Deretić, Smitran (2:0), Krznarić 6 (1:0), Bartelj 2 (2:2), Lah 4 (3:2), Strazišar 12, Vrdoljak 22 (4:2), Fele, Ulčar 6 (2:0), Smolej.

Po treh zaporednih zmagah v prvi slovenski košarkarski ligi so jeseniške košarkarice v Ljubljani izgubile tekmo z ekipo Ilirije, ki je v pretekli sezoni še igrala v drugi zvezni ligi.

Peterka Jesenic je izredno slabo začela prvi polčas, v obrambi so sicer igrale dobro, v napadu pa jim ni uspelo zadeti kosa. Tako so v 7. minuti domače igralke vodile z 12:2. Razen tega pa je bila jeseniška ekipa že v šestih minutah v bonusu. V teh minutah se Jeseničanke nikakor niso mogle zbrati. Boljšo igro so prikazale šele po minuti odmora. Pričele so zmanjševati razliko in v 16. minuti so uspeli izenačiti na 28 : 28. Žal pa dobrega nivoja igre niso mogle zadržati. Sodnika, predvsem Varda, sva s svojim kriterijem sojenja »favorizirala« domačo ekipo, kar se je kazalo predvsem pri dosojanju osebnih napak. Razmerje osebnih napak v prvem polčasu je bilo: Jesenice 22, Ilirija 22. Najbolj je za kriterij prizadel branilke Jesenic, saj so dobile Vuleta v 10. Krznaričeva v 19. in Lahova v 20. minuti četrto osebno napako. To je vplivalo na igro, predvsem v obrambi in gostiteljice so do konca polčasa zopet povedle s petimi točkami prednosti.

V prvih minutah drugega polčasa so Jeseničanke uspelo zmanjšati razliko na dve točki, nakar so domače igralke, ki so izkoriščale vrzeli v obrambi Jeseničank (zaradi visokega števila osebnih napak), zopet pričele večati razliko. Sodnika sta tudi v drugem polčasu nadaljevala s spornim sojenjem, ki Jeseničankam ni dovoljeval razviti svoje igre. Ko so morale v 27., 29. in 34. minuti na klop s petimi

osebnimi napakami branilke Lahova, Krznaričeva in Vuletova, je bila tekma odločena.

Vsekakor ta poraz ne sme bistveno vplivati na zastavljen cilj jeseniške ekipe. Prvenstvo se je pravzaprav šele pričelo, o prvaku pa bodo odločali derbi v drugem delu prvenstva, in to med ekipami Jesenic, Ilirije in Mengša. Seveda pa Jeseničanke ne smejo pozabiti, da morajo vsako tekmo, tudi z najboljšimi ekipami v ligi, odigrati s polno močjo in dobro pripravljenosti, saj se bodo le tako izognile stranskim vplivom na tekmah, katerim zadnje čase niso najbolj kos.

V soboto, 15. decembra, ob 19.15 igrajo jeseniške košarkarice z ekipo KK Metka iz Celja v telovadnici CSUI na Jesenicah.

T.

JESENICE : SAVA (kadetinje) 71:64 (31:28)

Jeseniske kadetinje so dosegle novo pomembno zmago. V tekmi s sovrstnicami Save so znova dokazale, da se razvijajo v kvalitetne igralke. Tekma je bila izredno razburljiva, saj sta bili ekipi enakovredni. V prvih minutah so sicer domače igralke povedle z 12:2, pa so jih gostje kaj hitro ujele in nato sta se ekipi do 30. minute menjavali v vodstvu. Potem so se razigrale Kranjčanke in povedle v 34. minuti s 64:55. V tej minuti je Smitranova dobila peto osebno napako in vse je kazalo, da domače kadetinje nimajo več nobenih možnosti. Vendar ni bilo tako. Zopet so pokazale, kako se je za zmago potrebno boriti do zadnje minute. Z neverjetno poizkušalnostjo v obrambi in pogumnimi ter taktično dobro izpeljanimi akcijami v napadu so v zadnjih petih minutah dosegle 16 točk, gostje pa nobile v zmaga je bila zagotovljena.

T.

KOŠARKA

LITIJA : JESENICE (ČLANI) 91:95 (61:48)

Telovadnica OŠ v Litiji, gledalcev 150, sodnika Lilik in Kavčič (oba iz Ljubljane).

Po katastrofalnem začetku nove prvenstvene sezone so jeseniški košarkarji že začeli izgubljati zaupanje vase. Zato so na pot v Litijo odšli kar s strahom. Za Litijo med drugimi igra tudi najboljši strellec v ligi Merčon, ki je letos že dosegel 59 točk na tekmi proti Radovljici, v drugih dveh tekmah pa 48 oziroma 50.

Domačini so tekmo začeli kot se za favorite spudobi in kmalu povedli, največ s 15 točkami prednosti. Merčon je v prvem polčasu dosegel kar 25 točk in Jeseničani ga niso mogli zaustaviti, saj je razen uspešnih metov tudi odlično vodil igro in podajal pod koš. Gostujoča obramba pa je bila prav pod košem najslabša.

V drugem polčasu pa je tekma dobila popolnoma drugačno podobo. Jeseniški branilci so popolnoma onemogočili Merčona, ki je v prvih 18. minutah drugega polčasa dosegel le 5 točk, v zadnjih dveh minutah pa je še dvakrat zadell za 3 točke. V napadu pa so točke dosegali v glavnem izpod koša. Junak srečanja je bil ob branilcih Davor Smolej, ki je dosegel kar 53 točk, domači pa so zaradi njega imeli tudi ogromno osebnih napak. Šest minut pred koncem tekme so borbeni Jeseničani povedli in vodstva niso več izpustili iz rok. Tudi bučno navijanje gledalcev s sirenami v majhni telovadnici ni pomagalo domačim do zmage.

Za Jesenice so igrali: Vezzosi, Narobe, Jelovčan 14, Tomšič, Železnik 5, Grzetić 6, Smolej 53, Bizal 15, Softić, Trifković, Azman 4.

Naslednjo tekmo bodo člani Jesenic igrali v soboto, 15. decembra, ob 17.30 proti Mengšu v telovadnici CSUI.

KADETI : ZMAGA IN PORAZ LOKAINVEST : JESENICE 69:87 (36:42)

Jeseniske kadeti so si z dobrimi igrami omogočili boj za drugo mesto v ligi in s tem za uvrstitev v finalni turnir za prvaka Slovenije v sezoni 1984/85. Doslej so namreč izgubili samo dve tekmi in so tik pod vrhom lestvice.

JESENICE : TRIGLAV 65:68 (44:38)

Mladi Jeseničani so zapravili pomurno prilžnost. Zaigrali so preveč živčno, ker so se zavedali pomembnosti tekme, ki je odločala o tem, katera ekipa se bo ob Slovanu pomerila za naslov republiškega prvaka. Čeprav prvenstvo še ni končano, pa so si Jeseničani že skoraj zagotovili tretje mesto v ligi, kar je izredno za ekipo, ki je skupaj šele kratek čas in od katere nihče ni pričakoval tako dobrih rezultatov.

Za kadete igrajo: Šučur, Čatak, Lavrič, Gombac, Prskalo, Bešić, Peternel, Cafuta, Košir, Tomakič in Naumovski.

OK JESENICE : OK KOPER II 3:0 (15:2, 15:7, 15:6)

V soboto, 8. decembra, je ekipa OK Jesenice odigrala tekmo sedmega kola z ekipo OK Koper II. v telovadnici OŠ Prežihov Voranc.

V prvem nizu so prepričljivo zmagale igralke Jesenic z močnim servisom in dobro igro na mreži z rezultatom 15:2.

V drugem nizu so se Koprčanke bolj upirale domačinkam, vendar so te nadaljevale z dobro igro iz prvega niza. Drugi niz so dobile Jeseničanke 15:7.

V tretjem nizu je bila igra podobna igri v prvem in drugem nizu. Bilo je veliko dobrih servisov z obeh strani mreže, vendar pa so domačinke z dobro igro na mreži premagale mlado ekipo Kopra z rezultatom 15:6.

Tekmo je sodil Brane Hrovat. Za OK Jesenice so igrali: Lidija Baloh (1), Milana Pogačar (3), Renata Hočevar (7), Sabina Kisić (8), Magda Uman (9), Monika Komic (10), Nevenka Sever (11) in Majda Globočnik (12).

Tekmo osmega kola bodo domačinke odigrale doma z ekipo OK Plamen iz Kroke.

KOMMO

OK JESENICE : OK KAMNA GORICA 3:2

Prva dva seta so domači igralci kljub medli igri hitro dobili. V tretjem nizu so se gostje razigrali. Koncentracija v ekipi veteranov Jesenic pa je popustila in so tretji in četrti niz tesno izgubili. Peti, odločilni set, so domači igralci dobili z rutinirano igro na mreži in v polju.

Za ekipo veteranov so igrali: Krevelj, Prešeren, Bergej, Bogataj, Kravanja, Božič, Divjak, Noč in Rösler.

S takimi rezultati se ekipa vztrajno bliža zastavljenemu cilju.

KOMMO

PREHODNI POKAL EKIPI DRUŠTVA INVALIDOV JESENICE

Preteklo nedeljo je Društvo invalidov Jesenic v počastitev praznika republike na kegljišču v Podmežakli organiziralo tradicionalno ekipno tekmovalje v kegljanju na asfaltu za tretji memorial Stane Lavriča in za osvojitve prehodnega pokala. Nastopilo je šest moških in tri ženske ekipe invalidskih športnih društev in društev invalidov Gorenjske. Prehodni pokal je osvojila ekipa Društva invalidov Jesenic v postavi: Anton Grošelj, Rudi Mandić, Ančka Čerin, Tomaž Čufar, Milan Hrast in Janez Čerin. Ženska ekipa v postavi: Beti Novak, Majda Štern in Tončka Konobel pa je osvojila drugo mesto.

REZULTATI:
MOŠKI — 1. DI Jesenice 2372 kegljev, 2. 5. avgust Tržič 2238, 3. DI Škofja Loka

2213, 4. Invalid Radovljica 2162, 5. Invalid Domažale 2133, 6. Borec Kranj 2101; ŽENSKÉ — 1. DI Škofja Loka 983, 2. DI Jesenice 936, 3. Invalid Radovljica 892;

POSAMEZNO
MOŠKI: 1. Anton Grošelj 423, 2. Rudi Mandić (oba DI Jesenice) 416, 3. Blaž Ropret (5. avgust Tržič) 416, 4. Janez Čerin (DI Jesenice) 407, 5. Lovro Fister (Invalid Radovljica) 406;

ŽENSKÉ: 1. Beba Zalaznik (DI Škofja Loka 388), 2. Beti Novak (DI Jesenice) 378, 3. Majda Štern (DI Jesenice) 336, 4. Romana Gatej (Invalid Radovljica) 305, 5. Ivanka Hafner (DI Škofja Loka) 299.

J. R.

JESENISKE TELOVADKE TRETJE NA MALEJEVEM MEMORIALU

V soboto, 8. decembra, so se jeseniške telovadke udeležile 14. Malejevega memoriala v Ljubljani. Nastopile so v drugi in tretji selekciji. Najprej so nastopile v konkurenci druge selekcije, v kateri je tekmovalo 69 tekmovalk. Jesenice so zastopale: Sandra Možina, Saša Obid, Nika Aupič, Barbara Pavlinek, Milena Klemen in Alenka Dovžan, ki je tekmovala kot posameznica. Za tekmovalje je bila prijavljena tudi Tanja Bertoncelj, vendar je pred tekmovaljem zbolela in se ga ni udeležila. Tekmovalkam se je poznalo, da je bilo tekmovalje na začetku tekmovalne sezone. Bilo je veliko nepotrebnih napak in padcev z orodij, kar je povzročilo marsikatero razočaranje.

Jeseniske so pričele tekmovali na parterju, ki je njihov najboljše orodje. Najuspešnejša na tem orodju je bila Saša Obid. Svojo vajo je izvedla zelo lepo in zbrano ter zanjo zaslužno prejela šesto oceno tekmovalja, 9,00 točk. Ostale tekmovalke pa so naredile več napak in dobile tudi ustrezno nižje ocene. Sandra Možina se je pri akrobatskem elementu salti z rokami dotaknila tal in tako izgubila 0,5 točke. Tudi Barbara Pavlinek je pri salti naredila napako. Element je namreč izpustila in tako izgubila pravico do bonifikacije 0,5 točke.

Na preskoku so vse skakale premet in dobile nizke ocene. Premet je osnovni skok, ki je izhodišče za bonifikacije ostalih težjih skokov. Razen Sandre ostale Jeseničanke se ne obvladajo težjih skokov, pa tudi ona je za slabo izvedbo skoka prejela nižjo oceno kot za premet. Upamo, da bo skok do spomladanskega dela tekmovalne sezone izboljšala.

Dvovišinska bradlja Jeseničankam že dalj časa dela težave. Tudi tokrat niso pokazale večjega napredka in so vaje izvajale zelo površno in nezbrano. Vsem se pozna, da premalo krepijo mišice ramenjskega obroča, brez tega pa je na bradlji težko napredovati.

Tudi na zadnjem orodju, gredi, ni bilo boljše. Telovadke so delale napake za napako in kazenske točke so se vrstile. Nekoliko je razočarala Sandra, saj je vajo izvedla zelo dobro, vendar se je pri seskoju z rokami dotaknila tla. Ponovila se je ocena prvega orodja. Edina, ki je vajo izvedla brez napake, je bila Saša Obid, vendar je dobila nizko oceno, ker v sestavi vaje nima težjih prvov. Čeprav so Jeseničanke naredile v svojih sestavah mnogo napak, so kljub vsemu med 12 ekipami osvojile dobro tretje mesto. Prvo mesto je pripadlo ekipi ljubljanske gimnastične zveze, drugo pa ekipi Novega mesta, ki od tekme do tekme poudarja svojo kvaliteto.

Po končanem tekmovalju tekmovalk druge selekcije so s tekmovaljem pričele tekmovalke tretje selekcije. To tekmoval-

nje je bilo hkrati memorialno in izbirno tekmovalje za pionirski pokal Slovenije, ki bo 22. decembra v Rušah. Jeseničanke so nastopale v ekipi: Sandra Stefanovski, Irena Bertoncelj, Borka Krejčič, Sandra Dabžilevič in Sandra Možina, ki sicer tekmuje v drugi selekciji, vendar je tega dne morala dvakrat na orodja. Tekmovalje so pričele na gredi, na kateri so prejele tudi svoje najvišje ocene. Seveda so bili vmes tudi padci z orodja. Stefanovska in Bertonceljeva sta padli z orodja pri istem elementu — premetu nazaj.

Na parterju so svoje vaje izvajale ritmično zelo zbrano in natančno, vendar se je zataknilo pri akrobatskih elementih. Pri tem je veliko težav imela Irena, saj je na tem tekmovalju prvič izvajala salto z vijakom za 360 stopinj in dve vezani salti v isti kombinaciji. Obakrat se ji je izvedba elementa ponesrečila.

Na preskoku imajo še vedno težave predvsem v natančnem izvajanju skoka samega. Večinoma izvajajo skoke z vijaki za 360 stopinj, Irena pa je izvajala preskok, imenovan »Cukahara«. To je skok, pri katerem tekmovalka izvede salto in pol nazaj, Irena se skoka nista posrečila, vzrok pa je premajhna obvladnost, saj ga izvaja šele nekaj tednov.

Dvovišinska bradlja je zopet povzročila obilico težav. Med jeseniškimi tekmovalkami ima samo Stefanovska predpisano težavnost v vaji (tri »B« prvine), vendar tudi njej manjka obvezni element stoji na rokah.

Tudi telovadke tretje selekcije so osvojile ekipno tretje mesto za ekipami ljubljanske gimnastične zveze in Gimnastičnim društvom Zagreb.

Na pionirski pokal v Rušah so se uvrstile štiri Jeseničanke: Sandra Stefanovska, Irena Bertoncelj, Borka Krejčič in Sandra Možina.

REZULTATI — ekipno II. selekcija: 1. LGZ 144,10 točk, 2. Novo mesto 137,10, 3. Jesenice 136,05 točke (12 ekip in 69 posameznice).

Posamezno: 1. Janežič 37,35, 2. Lužar 36,35, 3. Železnik 36,45 točk (vse LGZ)... 6. Sandra Možina 34,80, 8. Saša Obid 33,95, 9. Barbara Pavlin 33,75... 12. Nika Aupič 33,40... 40. Milena Klemen 30,35, 67. Alenka Dovžan 21,50 — brez parterne vaje (vse Jesenice).

REZULTATI — ekipno III. selekcija: 1. LGZ 140,25, 2. GD Zagreb 133,10, 3. Jesenice 121,25, 4. Novo mesto 104,15.

Posamezno (30): 1. Matoh (LGZ) 36,20, 2. Herceg (ZG) 35,15, 3. Zlobundžija (ZG) 34,80... 11. Sandra Stefanovska 33,30... 18. in 19. Irena Bertoncelj in Borka Krejčič 29,55... 20. Sandra Možina 28,80... 24. Sandra Dabžilevič 27,05.

T. M.